

2000

BANKOVNÍ
DOHLED
2000

ČNB ČESKÁ
NÁRODNÍ
BANKA

BANKOVNÍ
DOHLED
2000

OBSAH

P ř e d m l u v a	1
A. BANKOVNÍ DOHLED V ROCE 2000	2
1. <i>AKTIVITY BANKOVNÍHO DOHLEDU V ROCE 2000</i>	2
1.1 <i>ZMĚNY V REGULATORNÍCH PRAVIDLECH V ROCE 2000</i>	2
1.2 <i>VÝKON BANKOVNÍHO DOHLEDU</i>	5
1.2.1 <i>DOHLED NA DÁLKU</i>	5
1.2.2 <i>DOHLÍDKY NA MÍSTĚ</i>	7
2. <i>MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE</i>	8
3. <i>SPOLUPRÁCE S OSTATNÍMI REGULÁTORY FINANČNÍHO TRHU A PROFESNÍMI ORGANIZACEMI</i>	9
4. <i>VZTAH BANKOVNÍHO DOHLEDU K VEŘEJNOSTI</i>	10
5. <i>ÚKOLY BANKOVNÍHO DOHLEDU PRO DALŠÍ OBDOBÍ</i>	11
6. <i>CENTRÁLNÍ REGISTR ÚVĚŘŮ</i>	13
B. ZÁKLADNÍ TRENDY VE VÝVOJI BANKOVNÍHO SEKTORU	16
1. <i>EKONOMICKÉ A PRÁVNÍ PROSTŘEDÍ V ROCE 2000</i>	16
2. <i>STRUKTURA BANKOVNÍHO SEKTORU ČESKÉ REPUBLIKY</i>	18
2.1 <i>POČET BANK V BANKOVNÍM SEKTORU</i>	18
2.2 <i>VLASTNICKÁ STRUKTURA BANKOVNÍHO SEKTORU</i>	19
2.3 <i>PRACOVNÍCI A BANKOVNÍ MÍSTA</i>	20
2.4 <i>KONCENTRACE BANKOVNÍHO SEKTORU</i>	21
2.5 <i>KONKURENCESCHOPNOST BANKOVNÍHO SEKTORU</i>	22
2.6 <i>STRUKTURA AKTIVNÍCH A PASIVNÍCH OPERACÍ BANKOVNÍHO SEKTORU</i>	23
3. <i>RIZIKA BANKOVNÍHO PODNIKÁNÍ</i>	25
3.1 <i>ÚVĚROVÉ RIZIKO</i>	25
3.1.1 <i>STRUKTURA A VÝVOJ ÚVĚŘŮ</i>	25
3.1.2 <i>KLASIFIKOVANÉ ÚVĚRY A JEJICH KRYTÍ</i>	27
3.2 <i>TRŽNÍ RIZIKO</i>	28
3.2.1 <i>MĚNOVÉ RIZIKO</i>	28
3.2.2 <i>AKCIOVÉ RIZIKO</i>	30
3.2.3 <i>RIZIKA DERIVÁTOVÝCH OPERACÍ</i>	31
3.3 <i>RIZIKO ZTRÁTY LIKVIDITY</i>	32
3.3.1 <i>PRIMÁRNÍ ZDROJE</i>	32
3.3.2 <i>SEKUNDÁRNÍ ZDROJE</i>	33
3.3.3 <i>RYCHLE LIKVIDNÍ AKTIVA</i>	34
3.3.4 <i>SOULAD SPLATNOSTI AKTIV A PASIV</i>	35
3.4 <i>RIZIKO ZEMĚ</i>	36
3.4.1 <i>AKTIVITY VŮČI NEREZIDENTŮM</i>	36
3.4.2 <i>AKTIVITY VŮČI JEDNOTLIVÝM ZEMÍM</i>	37
4. <i>KAPITÁLOVÁ PŘIMĚŘENOST</i>	38
5. <i>HOSPODÁŘSKÉ VÝSLEDKY BANKOVNÍHO SEKTORU</i>	40
5.1 <i>ZISK Z BANKOVNÍ ČINNOSTI</i>	40

5.2 ČISTÝ ZISK	42
5.3 EFEKTIVNOST A PRODUKTIVITA	42
C. PŘÍLOHY	44
<i>PŘEHLED BANK A POBOČEK ZAHRANIČNÍCH BANK K 31. 12. 2000</i>	44
<i>ORGANIZAČNÍ SCHÉMA BANKOVNÍHO DOHLEDU ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY</i>	46
<i>ROZDĚLENÍ BANK DO SKUPIN</i>	47
<i>ZÁKLADNÍ UKAZATELE MĚNOVÉHO A HOSPODÁŘSKÉHO VÝVOJE ČESKÉ REPUBLIKY</i>	48
<i>AKTIVA</i>	49
<i>PASIVA</i>	50
<i>PODROZVAHOVÁ AKTIVA</i>	51
<i>PODROZVAHOVÁ PASIVA</i>	51
<i>VÝNOSY A NÁKLADY</i>	52
<i>ZISKOVOST A EFEKTIVNOST</i>	52
<i>ÚVĚRY</i>	53
<i>VKLADY</i>	53
<i>KAPITÁL, KAPITÁLOVÝ POŽADAVEK A KAPITÁLOVÁ PŘIMĚŘENOST</i>	54
<i>REZERVNÍ ZDROJE</i>	54
<i>RYCHLE LIKVIDNÍ AKTIVA</i>	54
<i>KLASIFIKOVANÉ ÚVĚRY</i>	54
<i>AKTIVA A PASIVA PODLE SKUTEČNÉ DOBY SPLATNOSTI</i>	55

METODICKÁ POZNÁMKA

Veškeré údaje použité v této publikaci jsou za banky s bankovní licencí k 31. 12. 2000, pokud není v záhlaví kapitoly nebo v příslušné pasáži uvedeno jinak. Údaje jsou brány vždy za banku jako celek, tj. vč. jejích poboček v zahraničí s výjimkou údajů o sektorové a odvětvové struktuře úvěrů a vkladů, které zahrnují pouze aktivity bank v České republice.

V údajích za rok 2000 jsou již částečně zohledněny výsledky externích auditů, proto se uváděné údaje za rok 2000 mohou lišit od údajů publikovaných Českou národní bankou v dřívějších termínech. Další dílčí změny proti údajům uváděným v této publikaci, které by však neměly v zásadě významně ovlivnit naznačené vývojové trendy, nejsou vyloučeny.

Ve srovnání s publikacemi vydávanými do roku 1999 došlo ke změně ve strukturování skupin bank. Pokračující procesy privatizace a koncentrace bankovního sektoru vedly k zásadní převaze bank kontrolovaných zahraničním kapitálem. Proto bylo zvoleno jednotné kritérium velikosti bilanční sumy pro rozdělení bank do skupin. Skupina velkých bank zahrnuje banky s bilanční sumou vyšší než 100 mld. Kč, mezi střední banky jsou zařazeny banky, které spravují bilanční sumu v intervalu 15 až 100 mld. Kč, za malé banky jsou považovány banky s bilanční sumou nižší než 15 mld. Kč. Vzhledem ke svému specifickému charakteru byly ponechány v samostatných skupinách pobočky zahraničních bank a stavební spořitelny.

PŘEDMLUVA

Bankovní dohled v roce 2000 je další v řadě publikací České národní banky, které každoročně poskytují široké veřejnosti základní informace o činnosti bankovního dohledu České národní banky a vývoji bankovního sektoru v České republice. Jejím cílem je přispět k lepšímu porozumění zaměření a rozsahu bankovního dohledu a poskytnout odborné i laické veřejnosti souhrnné údaje charakterizující základní aktivity bankovního sektoru, jeho výkonnost a soulad s pravidly obezřetného podnikání. Publikace je vyjádřením snahy České národní banky o zvýšení transparentnosti bankovního podnikání, která by měla napomoci posilování stability bankovního sektoru. Základní údaje o bankovním sektoru jsou současně ve čtvrtletní periodicitě aktualizovány na internetových stránkách České národní banky v části Bankovní dohled - Základní informace o vývoji bankovního sektoru.

První část publikace se zaměřuje na aktivity bankovního dohledu České národní banky v roce 2000. Specifikuje zejména změny v regulačních pravidlech, které jsou vedeny snahou harmonizovat v plném rozsahu legislativní a regulační základnu pro bankovní dohled v České republice s právem a praxí Evropského společenství a postihnout veškeré rizikové oblasti v podnikání bank. Dodržování těchto pravidel výrazně limituje případné problémy bank a přispívá ke stabilitě bankovního sektoru. Podstatná část je věnována i rozvoji mezinárodní spolupráce, která se promítá nejen do vlastní metodické práce bankovního dohledu, ale stále více se orientuje na bilaterální spolupráci s partnerskými bankovními dohledy při vlastním dohledu nad bankami, které jsou stále více součástí mezinárodních bankovních struktur. Aktivní účast v odborných skupinách Basilejského výboru pro bankovní dohled nám umožňuje včas zachytit nové směry regulace v bankovním podnikání a zároveň i uplatnit naše poznatky z rozvoje bankovníctví v transformujících se ekonomikách. Tomu napomáhají i úzké kontakty s bankovními dohledy zemí střední a východní Evropy, které jsou rozvíjeny v rámci regionální skupiny. Neméně důležitá je i spolupráce s ostatními regulátory finančního trhu v České republice, jejíž význam narůstá s postupným vytvářením finančních skupin, které je nezbytné sledovat na konsolidovaném základě. Zvláštní kapitola je věnována centrálnímu registru podnikatelských úvěrů, který Česká národní banka v současné době připravuje jako příspěvek k posílení vzájemné informovanosti bank o bonitě současných i potenciálních klientů.

Rozvoj bankovního sektoru je popsán ve druhé části publikace. Na rozdíl od předcházejících roků je analýza postavena na identifikaci jednotlivých rizik, kterým je bankovní sektor při svém podnikání vystaven. Cílem této části je poskytnout základní faktografické údaje o vývoji jednotlivých oblastí podnikání bank zejména z pohledu dodržování pravidel obezřetnosti, které jsou vyjádřeny v jednotlivých regulačních opatřeních České národní banky. Bankovní sektor České republiky prošel v uplynulých letech poměrně bouřlivým vývojem, základní vývojové trendy posledních let však potvrzují jeho postupnou konsolidaci a stabilizaci. Zlepšující se postavení bankovního sektoru bylo do značné míry podpořeno státními zásahy, jejichž cílem bylo očistění portfolií polostátních bank před jejich privatizací.

Věřím, že transparentnost bankovního podnikání a tlak České národní banky na informační otevřenost bank je ku prospěchu klientů bank. Česká národní banka se nejen touto publikací, ale i prostřednictvím internetových stránek snaží poskytnout čtenářům z odborné i laické veřejnosti dostatek informací, které jim umožní seznámit se se současným stupněm rozvoje bankovního dohledu a bankovního sektoru v České republice.

Ing. Pavel Racoča, MIA
vrchní ředitel a člen bankovní rady
České národní banky

A. BANKOVNÍ DOHLED V ROCE 2000

Strategickým střednědobým cílem pro práci bankovního dohledu na léta 1998 - 2000 formulovaném v materiálu „Koncepce dalšího rozvoje bankovního dohledu ČNB“ bylo přispět k vytvoření stabilního a konkurenceschopného bankovního sektoru, který bude výsledkem dynamické rovnováhy mezi působením regulace a dohledu nad bankami, tržní disciplíny a kvalitního řízení jednotlivých bank. Základní cíl koncepce byl konkretizován v oblastech bankovní regulace, výkonu dohledu, spolupráce s regulátory a vztahů k veřejnosti.

1. AKTIVITY BANKOVNÍHO DOHLEDU V ROCE 2000

Činnost bankovního dohledu v roce 2000 se zaměřila zejména na dokončení všech úkolů vyjádřených ve střednědobé koncepci. Veškeré aktivity byly vedeny snahou dopracovat legislativní základnu bankovního dohledu tak, aby byla v souladu s direktivami Evropské komise a mezinárodní praxí vyjádřenou v „Core principles for effective banking supervision“ vydaných Basilejským výborem pro bankovní dohled při BIS.

Základní principy regulace bankovního sektoru jsou obsaženy v zákoně č. 21/1992 Sb., o bankách ve znění pozdějších předpisů. Tyto principy jsou pak dále rozpracovány v řadě opatření ČNB, která se zaměřují na rizikové oblasti a definují konkrétní pravidla a limity pro jednotlivé oblasti činnosti bank a poboček zahraničních bank působících v České republice. Základní sada opatření obezřetného podnikání bank byla vytvořena v roce 1992 a zahrnovala opatření ke kapitálové přiměřenosti, úvěrové angažovanosti, likviditě a otevřeným devizovým pozicím. Postupně byla dopracována opatření nová resp. zpřesňována již existující opatření. V roce 2000 se banky při své činnosti řídily následujícími opatřeními (plná znění těchto opatření jsou k dispozici na internetových stránkách České národní banky):

- opatření ČNB č. 3 ze dne 28. června 1999 o kapitálové přiměřenosti bank zahrnující úvěrové a tržní riziko (toto opatření zahrnuje i limity úvěrové angažovanosti a otevřených devizových pozic),
- opatření ČNB č. 11 ze dne 20. prosince 1996 o pravidlech likvidity bank,
- opatření ČNB č. 193/1998 Sb., kterým se stanoví zásady klasifikace pohledávek z úvěrů a tvorby opravných položek k těmto pohledávkám,
- opatření ČNB č. 3 ze dne 9. června 1997 o zásadách vytváření portfolií cenných papírů a majetkových podílů bankami a krytí rizika znehodnocení cenných papírů a majetkových podílů opravnými položkami,
- opatření ČNB č. 8 ze dne 22. září 1997, kterým se stanoví bankám omezení a podmínky pro některé druhy úvěrů a investic do majetkových účastí,
- opatření ČNB č. 4 ze dne 29. září 1998, kterým se stanoví požadavky na zprávu o hospodaření banky,
- opatření ČNB č. 2 ze dne 29. června 1998, kterým se stanoví minimální požadavky na uveřejňování informací bankami a pobočkami zahraničních bank,
- opatření ČNB č. 2 ze dne 8. července 1999, kterým se stanoví podmínky pro provádění dohledu na konsolidovaném základě.

1.1 ZMĚNY V REGULATORNÍCH PRAVIDLECH V ROCE 2000

Opatření ČNB pokrývají prakticky všechny základní rizikové oblasti bank. Jejich soulad s mezinárodními standardy a praxí je na vysoké úrovni a liší se pouze v některých dílčích detailech, které jsou postupně do jednotlivých předpisů dopracovávány. Proto se v roce 2000 činnost soustředila zejména na přípravu regulace v těch oblastech, které ještě nejsou pokryty příslušnými regulatorními pravidly, a dílčí metodická upřesnění v opatřeních stávajících.

V průběhu let 1998 a 1999 se připravovalo nové **opatření o kapitálové přiměřenosti se zahrnutím tržního rizika**, které vstoupilo v platnost v dubnu 2000. Pro banky toto opatření znamenalo další kvalitativní posun v měření a řízení rizik. Kromě úpravy kapitálového krytí úvěrového a tržního rizika opatření obsahuje limity úvěrové angažovanosti a limity pro otevřené devizové pozice. Před účinností opatření byly v hlavních bankách provedeny informační návštěvy s cílem ověřit připravenost bank na implementaci opatření po stránce organizační, metodické a technické. S využitím námětů od bank byla v roce 2000 vydána novela opatření, která řešila některé technické aspekty propočtu kapitálových požadavků.

V průběhu roku 2000 byl připraven návrh na novelizaci **opatření o likviditě** v souladu s doporučením Basilejského výboru pro bankovní dohled z dubna 2000, který byl schválen v dubnu 2001. Toto novelizované opatření blíže specifikuje pravidla řízení likvidity v bankách, vymezuje povinnosti statutárních orgánů v této oblasti, upřesňuje je okruh povinných dokumentů, které musí banka mít apod.

Z hlediska zvýšení transparentnosti podnikání bank mělo význam **nové opatření o zveřejňování informací bankami** z roku 1998, které bylo v roce 2000 novelizováno doplněním povinnosti bank zveřejňovat schéma bankovní skupiny s uvedením základních informací o subjektech patřících do této skupiny. Současně bankovní dohled spolupracoval s ministerstvem financí na přípravě opatření MF ČR, kterým se stanoví obsah účetní závěrky a zveřejnění informací ve výročních zprávách bank s cílem posílení zveřejňování kvalitativních informací o měření a řízení rizik bankami v souladu s mezinárodní praxí. Tato dvě opatření řeší podobnou problematiku, jejich novelizace je proto vedena snahou sjednotit požadavky na zveřejňování s cílem poskytnout veřejnosti dostatek informací jak kvalitativního, tak kvantitativního charakteru, které by jí umožnily objektivně posoudit finanční sílu a důvěryhodnost jednotlivých peněžních ústavů.

Bankovní dohled deklaroval ve své Konceptci na léta 1998 - 2000 rozvoj dvou provázaných konceptů - konceptu **dohledu na konsolidovaném základě a konceptu tzv. „vedoucího supervisora“**. Dohled na konsolidovaném základě nad bankovními skupinami se začal rozbíhat již v roce 1999 v souvislosti s vydáním opatření ČNB, kterým se stanoví podmínky pro provádění dohledu na konsolidovaném základě. Opatření stanovuje pravidla určení konsolidačního celku a metody, které je banka povinna použít pro konsolidaci. Zároveň stanovuje povinnost dodržovat kapitálovou přiměřenost zatím obsahující pouze úvěrové riziko pro celou skupinu na úrovni minimálně 8 %, limity úvěrové angažovanosti a maximální limity na majetkové účasti v nebankovních a nefinančních subjektech na konsolidovaném základě shodné s těmi, které jsou aplikovány na samotnou banku.

Na jaře 2000 uskutečnil bankovní dohled ve 13 bankách informační návštěvy, jejichž účelem bylo ověřit strukturu skupin, majetkové, finanční a personální vazby a řídicí mechanismy v rámci konsolidačního celku. V roce 2000 banky předložily poprvé konsolidované finanční výkazy a výkaz o kapitálové přiměřenosti a úvěrové angažovanosti za konsolidační celek.

Základ k dalšímu rozvoji konsolidovaného dohledu je obsažen v návrhu novely zákona o bankách, která kromě podmínek pro vznik, fungování a dohled nad bankovní skupinou zahrnuje rovněž dohled nad finančními holdingovými společnostmi a smíšenými společnostmi, ve kterých je členem banka se sídlem v České republice. Zákon a na něj navazující vyhláška o konsolidovaném dohledu nad všemi typy skupin budou základním rámcem pro výkon dohledu. Praktické naplňování konceptu vedoucího

supervizora bude vyžadovat efektivní spolupráci a navázání těsnějších neformálních kontaktů mezi experty z České národní banky, Komise pro cenné papíry a ministerstva financí.

Podle vyhlášky budou ovládající banka a finanční holdingová společnost povinny sestavit regulovaný konsolidační celek, jehož členy jsou banky, finanční instituce a podniky pomocných bankovních služeb, pokud jsou ovládanými osobami nebo přidruženými společnostmi, jejichž vlastníci v nich uplatňují rovnocenný vliv (společný podnik). Na tyto regulované konsolidační celky se pak budou vztahovat obezřetnostní pravidla, kterými se rozumí dodržování limitu kapitálové přiměřenosti (8 % kapitálu regulovaného konsolidačního celku) a limitů úvěrové angažovanosti (25 %, resp. 20 % kapitálu regulovaného konsolidačního celku). Kapitálová přiměřenost bude propočítávána se zahrnutím úvěrového i tržního rizika (povinnost dodržovat kapitálovou přiměřenost se zahrnutím úvěrového a tržního rizika mají v současné době pouze banky a pouze na jednoduchém základě). ČNB budou zasílány i příslušné informace o členech konsolidačního celku. Smíšená holdingová společnost obezřetnostním pravidlům podléhat nebude. V případě skupiny smíšené holdingové společnosti bude ČNB získávat pouze informace, např. o základním kapitálu členů konsolidačního celku, jejich činnostech apod.

Účetnictví bank se za významné aktivity ČNB do značné míry přiblížilo k mezinárodním účetním standardům. Bankovní dohled ČNB se podílel na přípravě novely zákona o účetnictví, která zpřísňuje a zpřesňuje požadavky na vedení, rozsah a průkaznost účetnictví. Pro banky je nejvýznamnější nový princip v oceňování majetku, spočívající v oceňování krátkodobých cenných papírů jejich reálnou hodnotou na denní bázi, přičemž zisky a ztráty jsou promítány ihned do hospodářského výsledku. Dále se bank dotýkají změny v tvorbě opravných položek k majetku a závazkům v cizí měně a v dělení majetku a závazků na krátkodobé a dlouhodobé. Posledně jmenovaná zásada umožní bankám, aby v souladu s opatřením o kapitálové přiměřenosti považovaly za krátkodobé cenné papíry v obchodním portfoliu a za dlouhodobé cenné papíry v bankovním portfoliu. Zákon nebyl schválen v plné míře (pouze novelami jiných zákonů došlo k částečné novele tohoto zákona) a jeho účinnost se předpokládá až 1. 1. 2002.

Během r. 2000 byla v součinnosti bankovního dohledu připravena novela opatření MF, kterým se stanoví postupy účtování a účtová osnova pro banky, která nově stanovuje postup tvorby opravných položek k účtům s rozhodujícím a podstatným vlivem banky, k cenným papírům držným do splatnosti, k prodeji a k obchodování. Tato novela zároveň vymezuje reálnou hodnotu cenných papírů. Promítnutí principů tvorby opravných položek k cenným papírům do účtové osnovy umožnilo od 1. 1. 2000 zrušit opatření ČNB č. 3 ze dne 9. června 1997 o zásadách vytváření portfolií cenných papírů a majetkových podílů bankami a krytí rizika znehodnocení cenných papírů a majetkových podílů opravnými položkami.

Bankovní dohled ČNB věnuje velkou pozornost zajištění souladu nejen regulatorní základny, ale i praktického výkonu bankovního dohledu se stanovenými „Core principles“. Proto je pravidelně prováděno hodnocení plnění těchto principů a postupně upravovány nejen příslušné právní předpisy, ale i vnitřní postupy a manuály provádění dohledu na dálku a dohledu na místě. Většina principů je již v České republice naplňována, zavedení dalších ve značné míře závisí na změně zákona o bankách, která se v současné době připravuje. To se týká především konsolidovaného dohledu nad finančními a smíšenými holdingy, umožnění dohledu nad pobočkami a dceřinými společnostmi zahraničním dohledům apod.

1.2 VÝKON BANKOVNÍHO DOHLEDU

V roce 2000 pokračovalo naplňování koncepce dalšího rozvoje bankovního dohledu na léta 1998 - 2000, která se v oblasti praktického výkonu bankovního dohledu zaměřila zejména na posílení kontrolní činnosti na místě v bankách a standardizaci postupů při výkonu bankovního dohledu. Značná pozornost byla v této souvislosti kladena na proces tvorby manuálů upravujících jednotlivé oblasti výkonu bankovního dohledu, a to i s přispěním partnerských bankovních dohledů z Německa a Řecka v rámci programu Twinning. Tento program byl přínosem i pro vzdělávání inspektorů bankovního dohledu, zejména v oblasti konsolidovaného dohledu a řízení rizik.

V oblasti formování struktury bankovního sektoru se bankovní dohled podílel na přípravě privatizace velkých bank (Česká spořitelna, a.s. a Komerční banka, a.s.), zabezpečoval posouzení žádostí o spojení bank prodejem podniku nebo části podniku (Erste Bank Sparkassen (CR) a.s., Banka Haná, a.s., Investiční a Poštovní banka, a.s.) a spolupracoval na přípravě restrukturalizace transformačních institucí (Konsolidační banka Praha, s.p.ú., Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s., Česká finanční, s.r.o.).

Pozornost veřejnosti k činnosti bankovního dohledu vyvolalo řešení krize Investiční a Poštovní banky, a.s. v polovině roku. Aktivity bankovního dohledu v této věci jsou popsány ve společném materiálu České národní banky a Ministerstva financí určeném pro Parlament České republiky, který je dostupný na internetových stránkách ČNB.

Případ Investiční a Poštovní banky, a.s. dokumentoval skutečnost, že ačkoli dlouhodobá komunikace s externími auditory bank a spolupráce s Komorou auditorů vede k postupnému zvyšování využitelnosti jejich výstupů i pro činnost bankovního dohledu, nezastupitelnou roli při zjišťování skutečné situace bank má však stále dohled na místě, jehož těžiště i v roce 2000 leželo v komplexních dohlídkách.

1.2.1 DOHLED NA DÁLKU

Monitorování vývoje bank prostřednictvím dohledu na dálku je jednou, vedle dohlídek na místě v bankách, ze dvou podstatných součástí výkonu bankovního dohledu. Základem dohledu na dálku je analýza informací z obezřetnostních výkazů (m.j. sledování dodržování obezřetnostních pravidel a limitů ze strany bank), informačních návštěv, dohlídek na místě, auditorských zpráv a ostatních informací získaných ať už z banky či z veřejných zdrojů. Základní výstupy tvoří měsíční informace (systém časného varování - indikuje neobvyklé změny finančních ukazatelů) a pravidelné čtvrtletní analýzy finanční situace bank.

Finanční analýza banky je založena na vyhodnocení řady ukazatelů, které jsou zpravidla v měsíční periodicitě zasílány bankami prostřednictvím výkazů a hlášení, které se dotýkají všech činností banky a kladou důraz zejména na obezřetnostní aspekty v podnikání bank. Tyto informace jsou soustředěny v automatizovaném informačním systému, který poskytuje standardizované sestavy rozhodujících ukazatelů, jejich srovnání s ostatními bankami, změny proti předcházejícímu období apod.

Součástí dohledu na dálku je i vydávání příslušných rozhodnutí a souhlasů ve vztahu k bankách, které vyplývají z platného zákona o bankách. Kromě nápravných opatření, která reagují na zjištěné nedostatky v činnosti banky, se jedná zejména o souhlasy s nabytím majetkového podílu na bance, pokud překračuje stanovené limity podle § 20 zákona o bankách, změny povolení působit jako banka, schválení konsolidační-

ho celku, schválení externího auditora, schválení seznamu akcionářů před konáním valné hromady aj.

V roce 2000 vydal bankovní dohled vůči bankám celkem 21 rozhodnutí ve správním řízení, z toho 2 byla vydána v souvislosti se sankcemi, zbytek činily předchozí souhlasy a změny v povolení působit jako banka. Opatření sankčního charakteru vůči bankám mimo správní řízení byla uplatněna v 12 případech. Jednalo se většinou o vyžádání nápravy zjištěných nedostatků.

V rámci dohledu na dálku probíhají rovněž pravidelná jednání s externími auditory bank, na nichž jsou diskutovány metodické otázky či zjištění auditora v bankách. V případě zjištění rozdílů mezi hodnocením auditora a bankovního dohledu u konkrétní banky probíhají jednání směřující k vysvětlení rozdílných výsledků.

Bankovní dohled se rovněž vyjadřuje k osobám navrhovaným do představenstva bank. Posuzována je odborná způsobilost a občanská bezúhonnost těchto osob, a to jak na základě předložených dokumentů, tak na základě vyhodnocení poznatků získaných o navrhované osobě v rámci výkonu bankovního dohledu či v rámci dotazů u jiných regulátorů či státních orgánů. Součástí posouzení jsou zpravidla i pohovory s kandidáty, během nichž má kandidát možnost prezentovat své názory a představy o svém působení v bance. Pohovor s kandidáty se v roce 2000 uskutečnil v 32 případech.

Významným nástrojem dohledu na dálku jsou informační návštěvy, které na rozdíl od dohlídek na místě neprobíhají v režimu zákona o státní kontrole. Jejich cílem je získat určité omezené informace, tomu odpovídá i délka trvání (většinou do 1 týdne) a počet osob, které se jich účastní (obvykle 2 až 3). Informační návštěvu zpravidla řídí ředitel odboru bankovní inspekce, do jehož působnosti banka spadá, nebo inspektor, který má banku na starosti. Informační návštěvy byly zaměřeny zejména na strategii a hospodářské výsledky bank, dílčí prověrky úvěrového portfolia, funkčnost kontrolních mechanismů, plnění uložených opatření k nápravě nedostatků, přípravu kontrol na místě apod. Obdobně probíhala v uplynulém období pravidelná jednání s vrcholovým vedením bank. V roce 2000 se uskutečnila alespoň jedna informační návštěva u 30 bank.

Bankovní dohled na dálku se v omezené míře týká i bank, jimž bylo odejmuto povolení působit jako banka a které se nacházejí v režimu likvidace či konkursu. Do jeho působnosti spadá i posuzování žádostí o registraci zastoupení zahraničních bank a finančních institucí vykonávajících bankovní činnost a vedení evidence těchto zastoupení v ČR.

Bankovní dohled se rovněž zabývá problematikou kriminality ve finanční oblasti. Tyto činnosti zastřešuje odbor nestandardních činností, který zajišťuje vztahy s orgány činnými v trestním řízení (zpracování věcných stanovisek, příprava podkladů pro dožádání, návrhy na podání podnětů pro podezření ze spáchání trestného činu v návaznosti na zjištění bankovního dohledu) a spolupráci s Finančním analytickým úřadem Ministerstva financí ČR v oblasti praní špinavých peněz a výměny informací o nových jevech v oblasti finanční kriminality. Zároveň je monitorováno i neoprávněné přijímání vkladů nebankovními subjekty. V roce 2000 byly podány 3 podněty pro podezření ze spáchání trestného činu a připraveny podklady v případě 22 dožádání orgánů činných v trestním řízení.

1.2.2 DOHLÍDKY NA MÍSTĚ

Druhou podstatnou součástí výkonu bankovního dohledu jsou dohlídky na místě v bankách. Cílem dohlídek je na místě v bankách posoudit systémy řízení rizik podstupovaných bankami (zejména kreditního rizika a tržních rizik), vnitřní kontrolní systémy bank, zhodnotit finanční pozici bank a ověřit jejich systémy pro vykazování pro bankovní dohled.

V oblasti systémů řízení rizik je zjišťováno, zda banky identifikují všechna rizika, která podstupují, zda mají odpovídající metody měření výše podstupovaných rizik, zda výsledky měření rizik sledují a vyhodnocují a zda včas přijímají potřebná korekční rozhodnutí. V oblasti vnitřních kontrolních systémů bank je hodnocena zejména jejich úplnost a dostatečnost pro danou banku a příslušný rozsah bankovních činností. V rámci hodnocení finanční pozice jsou hodnoceny systémy oceňování aktiv bank, přičemž je postup banky ověřován na určitém omezeném vzorku aktiv. Účelem ověřování systémů pro vykazování pro bankovní dohled je posoudit věrnost, přesnost a spolehlivost těchto systémů, a tím získat informaci o kvalitě dat předávaných bankami bankovnímu dohledu.

Dohlídky v bankách v roce 2000 probíhaly na základě ročního plánu, který vycházel z kategorizace bank podle jejich významu pro bankovní sektor a z kapacitních možností bankovního dohledu. Pro provádění dohlídek byly vytvořeny tři kompletní dohlídkové týmy tvořené 18 až 24 pracovníky. Dohlídky na místě mají formu buď komplexní dohlídky, která je zaměřena na všechny oblasti činnosti banky nebo dílčí dohlídky, kdy je dohlídka zaměřena jen na určitou vytipovanou oblast činnosti banky. V roce 2000 bylo provedeno celkem 11 dohlídek na místě v bankách, z toho bylo 9 dohlídek komplexních a 2 dohlídky dílčí.

Postupným rozvojem výkonu bankovního dohledu a změnou orientace dohlídek na místě v bankách na posuzování systémů řízení bank se v rámci jednotlivých dohlídkových týmů ukázala potřeba stále většího důrazu na specializaci jednotlivých pracovníků na určité typy rizik, což je nezbytné vzhledem ke stále složitějším typům obchodů, systémů pro limitování rizik apod. Proto v roce 2000 začaly vedle dohlídkových týmů pracovat i odborné pracovní skupiny sdružující členy dohlídkových týmů podle odbornosti - kreditní rizika, tržní rizika a vnitřní kontrolní systémy a interní audit.

Pro efektivní průběh dohlídky na místě je důležitá také kvalitní metodika, která se dotýká nejen vlastního průběhu dohlídky, ale i přípravy na ni a zpracování závěrečného protokolu a zhodnocení postavení banky z hlediska pravidel obezřetného podnikání i její finanční pozice v bankovním sektoru. Proto se v roce 2000 bankovní dohled dále soustřeďoval na vytváření nové metodiky pro organizaci kontrol a jednotlivé odborné oblasti, na které jsou zaměřeny komplexní kontroly na místě v bankách. Postupně byla zpracována první verze metodiky (manuálu), která zahrnuje tyto části:

- obecné postupy kontroly na místě,
- řízení aktiv a pasiv se zaměřením na systém finančního řízení banky,
- řízení tržních rizik a rizik spjatých s obchodováním na finančních trzích,
- úvěrová činnost banky,
- vnitřní kontrolní systém.

2. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Mezinárodní spolupráce bankovního dohledu ČNB se realizuje v několika směrech. V první řadě se jedná o kontakty související s vyjasňováním pravidel obezřetného podnikání bank v rámci jejich harmonizace s právem Evropského společenství. S tím úzce souvisí i spolupráce s Basilejským výborem pro bankovní dohled při BIS, který je rozhodujícím subjektem při stanovování dalších směrů rozvoje a zdokonalování regulačních pravidel pro banky. V souvislosti s vysokým zastoupením zahraničních bank v českém bankovním sektoru se bankovní sektor stále více orientuje i na bilaterální spolupráci s národními bankovními dohledy zejména těch zemí, jejichž banky zakládají na území České republiky své pobočky nebo dceřiné společnosti. V neposlední řadě je důležitá i vzájemná spolupráce se zeměmi střední a východní Evropy v rámci ustavené regionální skupiny.

V rámci zajištění souladu regulačních pravidel i používaných metod a postupů bankovního dohledu při dohlížení nad fungováním bankovního sektoru s praxí zemí Evropské unie, se v závěru roku 1999 Česká národní banka zapojila do projektu Evropské unie EU-Institution-Building Programme (twinning). Tento dvouletý projekt zahrnuje bankovní dohled a pojišťovnictví a jeho hlavním cílem je pomoci při přizpůsobování základních oblastí českého finančního sektoru právním standardům Evropské unie a zvýšit jeho komplexnost, efektivnost a soulad s požadavky Evropské unie. V oblasti bankovního dohledu tento projekt Federální ministerstvo financí Spolkové republiky Německo ve spolupráci s Národní bankou Řecka.

V části bankovního dohledu zahrnuje program 6 základních součástí, které pokrývají rozhodující oblasti dohledu nad bankami, tj.

- řízení tržního rizika,
- dohled na konsolidovaném základě,
- stanovení individuálních kapitálových požadavků podle rizikového profilu banky,
- analýza finanční pozice banky,
- obecné metody dohlídek na místě,
- specifické postupy (manuály) dohlídek na místě pro jednotlivé oblasti vč. informačních technologií.

Pro každou součást programu byl zpracován detailní přehled dílčích úkolů a termíny pro jejich naplnění. Konkrétní naplnění programu, které spočívá zejména v posouzení současné praxe bankovního dohledu v České republice v jednotlivých oblastech z hlediska jejich souladu s evropskou praxí, probíhalo po celý rok 2000 a bude pokračovat i v následujícím roce. Výsledkem programu budou zejména návrhy na změny legislativy, metod a postupů tak, aby byly plně kompatibilní s těmi, které jsou používány v zemích Evropské unie při respektování určitých národních odlišností. Součástí programu je rovněž zajišťování školení a stáží pro pracovníky českého bankovního dohledu, která mají zvýšit jejich schopnost orientovat se ve stále složitějších otázkách finančního sektoru a zejména jeho regulace. V průběhu roku 2000 se již uskutečnily semináře k tržnímu riziku, organizované německou stranou, a dohledu na konsolidovaném základě, který zabezpečovala lektorsky řecká strana.

V závěru roku 2000 se ČNB rovněž zapojila do projektu zabezpečeného Mezinárodním měnovým fondem a Světovou bankou pod názvem Financial Sector Assessment Programme (FSAP). Cílem tohoto projektu je celkové hodnocení síly a stability finančního sektoru České republiky, jehož součástí je i bankovní sektor. V první fázi se společná mise Mezinárodního měnového fondu a Světové banky soustředila v oblasti bankovního dohledu zejména na posouzení souladu současné úrovně ban-

kovní legislativy a praxe bankovního dohledu se Základními principy efektivního bankovního dohledu vydanými Basilejským výborem pro bankovní dohled. Hlavním cílem programu je vymezit ty oblasti, které je nezbytné dále harmonizovat s evropským právem resp. mezinárodními standardy a vytipovat ty oblasti, které představují slabá místa pro dlouhodobou stabilitu bankovního sektoru jako celku i jednotlivých bank.

Podobně jako bankovní sektor, posuzuje tato mise i fungování ostatních součástí finančního sektoru, tj. zejména kapitálový trh a pojišťovnictví. Zabývá se i dopadem obecných zákonů a vyhlášek na činnost finančního sektoru např. z pohledu principů pro efektivní fungování bankrotů a systémů pro uplatňování věřitelských práv. Výsledky tohoto programu budou známy v červnu 2001.

Rozvoj oficiálních kontaktů na bilaterální bázi je v současné době komplikován omezeními danými současným zněním zákona o bankách, které neumožňuje zahraničním bankovním dohledům provádění dohlídek na místě v pobočkách nebo dceřiných společnostech založených jejich bankami. Tento nedostatek je již v navrhované novele zákona o bankách odstraněn, což by mělo otevřít cestu k intenzivnější spolupráci s partnerskými regulačními institucemi na základě uzavřených Memorand of Understanding.

Významnou formou mezinárodní spolupráce je účast reprezentantů bankovního dohledu ČNB v pracovních skupinách Basilejského výboru pro bankovní dohled při BIS, které se zaměřují na další zdokonalování základních principů bankovního dohledu. Velká pozornost je věnována především novému konceptu kapitálové přiměřenosti, který zejména zpřesňuje měření úvěrového rizika, zvýšení transparentnosti bankovního podnikání, elektronickému bankovníctví apod. Bankovní dohled ČNB vyzval prostřednictvím Bankovní asociace banky, aby se k novému konceptu kapitálové přiměřenosti vyjádřily a zprostředkoval vzájemné diskuse nad jednotlivými upravovanými oblastmi.

3. SPOLUPRÁCE S OSTATNÍMI REGULÁTORY FINANČNÍHO TRHU A PROFESNÍMI ORGANIZACEMI

Vznik Komise pro cenné papíry, jakož i rozvoj finančních bankovních skupin vedl v roce 1998 k podpisu třístranné dohody o spolupráci mezi Českou národní bankou, Komisí pro cenné papíry a Ministerstvem financí, která vytvořila základnu pro systematickou spolupráci mezi regulátory působícími na českém finančním trhu. Praktická spolupráce mezi ČNB a oběma regulátory má především charakter výměny informací o regulovaných subjektech v oblasti licencování a vstupů nových akcionářů do finančních institucí, ukládání nápravných opatření a provádění kontrol na místě.

S cílem zintenzivnit vzájemnou spolupráci iniciovala ČNB v roce 2000 vznik pracovních skupin složených ze zástupců jednotlivých regulátorů, které se zabývají společnými aspekty v regulaci jednotlivých typů finančních institucí zejména z pohledu možného sjednocení přístupu k regulaci a rozšíření spolupráce, která je nezbytná při provádění konsolidovaného dohledu. V současné době pracují čtyři odborné pracovní skupiny zaměřené na konsolidovaný dohled, výkon dohledu, zveřejňování dat a licencování.

Rozsáhlé kontakty udržuje bankovní dohled ČNB s Bankovní asociací, která sdružuje všechny banky působící v České republice. Vedení bankovního dohledu se minimálně jednou ročně setkává se zástupci Bankovní asociace, aby se obě strany vzájemně seznámily s plánovanou činností na následující rok. Na pracovní úrovni probíhá spolupráce zejména prostřednictvím komisí, které Bankovní asociace vytváří k jednotlivým

oblastem jejich zájmu. V letech 1998 - 2000 to byl především výbor pro účetnictví a daně, se kterým byly konsultovány návrhy novely zákona o účetnictví, postupy pro účtování a zavádění mezinárodních standardů do českého účetnictví. Stálé kontakty se udržují s výborem pro vnitřní audit, kde byl rovněž připraven Standard interního auditu pro banky a následně jeho novelizace. Obdobně v rámci projektu Centrální registr úvěrů se v roce 2000 začala rozvíjet spolupráce s Komisí pro společné projekty a v rámci boje proti praní peněz s Komisí bezpečnosti. Prostřednictvím Bankovní asociace byly připomínkovány bankami návrhy nových opatření obezřetného podnikání bank. K dalšímu zlepšení vzájemné spolupráce mezi Bankovní asociací a bankovním dohledem ČNB by mělo dojít v souvislosti s vytvořením nové komise pro bankovní regulaci v rámci Bankovní asociace, jejímž cílem bude zejména úzká spolupráce s bankovním dohledem v oblasti regulatorních pravidel pro banky.

Aktivní spolupráce probíhá rovněž s Komorou auditorů České republiky i s jednotlivými auditorskými firmami, které provádějí audity v bankách. V návaznosti na zveřejnění účetních závěrek bank a výroků auditorů se uskutečňovala dvoustranná (pokud se diskuse týkala obecných odborných problémů) nebo trojstranná (pokud byla diskutována konkrétní situace dané banky) projednání sporných otázek. Rovněž tak byla organizována jednání s auditorem a případně i s bankou po vyhodnocení tzv. Zprávy o hospodaření banky, která se zabývá popisem a hodnocením systému řízení rizik a systému vnitřní kontroly. V návaznosti na tato jednání byly některé problémy, týkající se zejména úlohy auditora při hodnocení systému řízení rizik a systému vnitřní kontroly, diskutovány i ve specializované skupině Komory auditorů pro audit finančních institucí.

Vedle těchto jednání k individuálním bankám byly uskutečněny prezentace auditorských firem k jejich postupům při auditu bank. Kromě detailnějšího poznání přístupu jednotlivých auditorských firem k auditu lze jako další významný přínos hodnotit navázání neformálních odborných kontaktů a sblížení stanovisek auditorů a bankovního dohledu k řadě sporných otázek.

4. VZTAH BANKOVNÍHO DOHLEDU K VEŘEJNOSTI

Jedním ze základních úkolů bankovního dohledu je posilování důvěry veřejnosti v bankovní systém, která je základním předpokladem jeho stability. Podstatným prvkem je v tomto směru zvýšení informovanosti o základních cílech bankovního dohledu, jeho metodách a postupech, rozsahu regulace bankovního sektoru i samotné informace o vývoji bankovního sektoru jako celku i jednotlivých bank.

Z hlediska zvýšení transparentnosti podnikání bank mělo význam nové opatření o zveřejňování informací bankami z roku 1998, které bylo v r. 2000 novelizováno doplněním povinnosti bank zveřejňovat schéma bankovní skupiny s uvedením základních informací o subjektech patřících do této skupiny. V každé pobočce banky se tak veřejnost může seznámit se základními informacemi o bance z hlediska jejího kapitálového vybavení, struktury akcionářů, její angažovanosti v jiných subjektech, o organizační struktuře, povolených činnostech, službách, které banka poskytuje atd. Kromě toho musí stejným způsobem banka zveřejnit i základní číselné údaje o svém hospodaření, které obsahují základní strukturu aktiv, pasiv a podrozvahových položek, základní položky výkazu zisků a ztrát, rozhodující propočtové ukazatele charakterizující výkonnost, efektivnost a obezřetnost hospodaření bank. Tyto údaje musí být čtvrtletně aktualizovány.

Bankovní dohled ČNB v posledních letech věnoval zvýšení informovanosti veřejnosti velkou pozornost. Jako základní prostředek pro prezentaci byl zvolen Internet, kde

jsou problematice bankovního dohledu a bankovního sektoru věnovány samostatné stránky ([www.cnb.cz/Bankovní dohled](http://www.cnb.cz/Bankovní_dohled)). Jsou zde presentovány metodické materiály, tj. zejména všechna platná opatření obezřetného podnikání bank, která umožňují detailní seznámení s rozsahem regulace bankovního sektoru. Kromě toho jsou zde zveřejňovány i další metodické práce, srovnávací analýzy nebo návrhy doporučení Basilejského výboru pro bankovní dohled, která by měla být diskutována bankovní komunitou.

Velký prostor je věnován i aktuálním informacím o stavu bankovního sektoru jako celku. Pravidelně jsou zde zveřejňovány roční publikace o bankovním sektoru a bankovním dohledu a další souhrnné materiály hodnotící bankovní sektor.

V roce 2000 bylo nově zavedeno pravidelné čtvrtletní zveřejňování základních informací o situaci bankovního sektoru. Formou 6 tabulek se odborná veřejnost má možnost seznámit se základními údaji o počtu bank, o struktuře jejich aktiv a pasiv, plnění obezřetnostních limitů, efektivnosti a ziskovosti, klasifikaci úvěrů a objemu opravných položek aj. V měsíční periodicitě je zveřejňován aktuální seznam bank, který obsahuje základní identifikační a kontaktní údaje o jednotlivých bankách, jejich představitelích, základním jmění, údaje o datech udělení licence a zahájení činnosti apod. Aktuálně jsou zařazovány informace o zásadních opatřeních vůči bankám, tj. zejména o zavedení nucené správy nebo rozhodnutí o odnětí licence.

5. ÚKOLY BANKOVNÍHO DOHLEDU PRO DALŠÍ OBDOBÍ

Cíle bankovního dohledu na další období navazují na dosavadní činnost a dále rozvíjejí základní principy efektivní regulace, výkonu bankovního dohledu, spolupráce s regulátory a vztahů k veřejnosti. Jejich definování vychází z vlastního hodnocení plnění Core principles, z doporučení mise Mezinárodního měnového fondu a Světové banky v rámci programu FSAP, z potřeb harmonizace s evropskými direktivami a zároveň reflektovalo specifické podmínky České republiky.

Základními cíli efektivního bankovního dohledu, kterým jsou podřízeny konkrétní úkoly vyjádřené v detailních ročních plánech činnosti bankovního dohledu, jsou:

- **podpora zdravého rozvoje, tržní disciplíny a konkurenceschopnosti bank**

Bankovní dohled svojí činností podporuje zdravý rozvoj bankovního systému, tj. takový stav, kdy banka řídí kvalitní management, který zná rizika vyplývající z činnosti banky, umí je měřit a řídit, banka je dostatečně vybavena kapitálem, který slouží k zachycení případných ztrát bez dopadu na klienty bank, a disponuje kvalifikovanými zaměstnanci, kteří respektují etická pravidla banky. Řízení, činnost a hospodaření banky jsou transparentní pro regulátora i veřejnost.

- **předcházení systémovým krizím**

Pouze stabilní bankovní systém může účelně alokovat zdroje do ekonomiky. Destabilizace systému znamená vážné narušení chodu hospodářství a velké finanční ztráty. Bankovní dohled analyzuje vývoj bankovního sektoru, změny v makroekonomickém prostředí, trendy v bankovním sektoru a v regulaci a reaguje na tento vývoj svými nástroji regulace a výkonu bankovního dohledu.

- **posilování důvěry veřejnosti v bankovní systém**

Veřejnost musí být jasně a srozumitelným způsobem informována o finanční situaci a zdraví jednotlivých bank a bankovního sektoru, musí chápat odpověd-

nost managementu bank a jejich akcionářů, posláním, které má bankovní dohled v bankovním systému, a jeho reálné možnosti v případě problémů bank.

- **ochrana drobných klientů bank**

Hlavní část finančních zdrojů vkládá do bank obyvatelstvo. Úloha bankovního dohledu spočívá v nastavení pravidel, které omezují nadměrná rizika bank, a v systematické kontrole bank nad jejich dodržováním. Pokud se banka přesto dostane do platební neschopnosti, musí existovat systém, který zajistí vkladatelům přiměřenou náhradu jejich vkladů.

Úkoly bankovního dohledu jsou objektivně určeny trendy probíhajícími v oblasti bankovníctví a finančních služeb a vývojem pravidel obezřetného podnikání na mezinárodní úrovni. Finanční trh je stále sofistikovanější, globalizace finančních trhů vyžaduje zapojování České republiky do mezinárodních struktur. Bankovní dohled musí reagovat na nové směry rozvoje v regulaci bankovního podnikání, změny v bankovním sektoru a nové trendy ve vlastním výkonu bankovního dohledu.

Nové finanční produkty (např. úvěrové deriváty) a technologie (např. elektronické bankovníctví) a nové metody měření a řízení rizik (např. rozvoj sofistikovaných modelů na měření rizik), které pronikají i na český bankovní trh, vyžadují soustavné studium této problematiky a soustavnou konfrontaci tohoto vývoje s dostatečností pravidel obezřetnosti a metod uplatňovaných v rámci výkonu bankovního dohledu.

Zásadním způsobem se změnila struktura bankovního sektoru, sektor byl očištěn o podkapitalizované banky, dokončuje se privatizace velkých bank, probíhá proces koncentrace (fúze bank). Změny v akcionářské struktuře ve prospěch zahraničních bank vedou k pozitivním změnám v managementu bank a v metodách jejich řízení. Na tyto skutečnosti musí reagovat rovněž bankovní dohled a přizpůsobit tomuto vývoji formy a nástroje uplatňované při výkonu dohledu na dálku i na místě. Rostoucí podíl zahraničních bank na českém trhu (ve formě dceřiných bank nebo poboček) a formování finančních skupin současně předznamenává potřebu navázání úzké spolupráce se zahraničními i tuzemskými regulátory v rámci výkonu dohledu.

Implementace legislativy ES vyžaduje, aby se bankovní dohled podrobně zabýval nejen směrnicemi k bankovnímu sektoru a jeho regulaci, ale též směrnicemi k obecnějším záležitostem (např. směrnice o společnostech, auditorech, účetních standardech) nebo směrnicemi k dalším segmentům finančního trhu (pojišťovnictví, kapitálový trh apod.). V této souvislosti je třeba zmínit, že Evropská komise připravila tzv. Financial Services Action Plan, ve kterém plánuje do konce roku 2001 vydat řadu nových nebo novelizovaných směrnic, které se týkají bankovního sektoru, na které musí bankovní dohled reagovat.

V důsledku globalizace trhů a vzniku nadnárodních finančních skupin se širokým spektrem činností se zvyšuje intenzita spolupráce regulátorů a úsilí mezinárodních institucí monitorovat a usměrňovat jednotně regulaci a výkon dohledu. Bankovní dohled je již dnes aktivně zapojen do pracovních skupin v rámci BIS (New Capital Accord Working Group, Core Principles Liaison Group). Obdobně se bankovní dohled vyjadřuje k řadě stále sofistikovanějších konzultačních materiálů v oblasti obezřetného podnikání, stability bankovního sektoru, účetnictví, zveřejňování informací atd. Tato spolupráce je pro český bankovní dohled na jedné straně velkou příležitostí, na druhé straně závazkem ke kvalitnímu zpracování všech stanovisek a doporučení, doplněných rovněž o vlastní zkušenosti s danou problematikou.

Všechny tyto skutečnosti se promítají do konkrétních úkolů, které si bankovní dohled ČNB stanovil pro nejbližší období. Jejich naplněním by se regulace bankovního sektoru České republiky měla dostat na úroveň obvyklou v rozvinutých zemích, což se následně promítne v další konsolidaci a stabilizaci bankovního sektoru. Mezi konkrétní úkoly patří:

1. dobudovat komplexní regulační rámec pro banky a konsolidační celky, ve kterých jsou banky členem, který je vede k obezřetnému podnikání a zároveň neomezuje zdravou soutěž. Tento rámec musí být jasný, srozumitelný, splňovat kritéria směrnic Evropské komise, doporučení Basilejského výboru pro bankovní dohled a být v souladu s nejlepší mezinárodní praxí,
2. systematicky sledovat a zkoumat nejnovější světové trendy v bankovníctví a regulatorice a analyzovat jejich možnou implementaci v našich podmínkách. Aktivně se zapojit do spolupráce s mezinárodními institucemi v oblasti dohledu nad bankovními a finančními trhy,
3. provádět kvalitní, vysoce profesionální, s mezinárodními standardy harmonizovaný dohled nad bankami a nad konsolidačními celky, jejichž jsou banky členem, vycházející v zásadě z rizikového profilu banky, resp. konsolidačního celku. Výkon dohledu bude monitorován a bude vyhodnocována jeho efektivnost,
4. rozvíjet efektivní systém komunikace a spolupráce s ostatními tuzemskými a zahraničními regulátory v rámci budování konceptu dohledu na konsolidovaném základě. Ve spolupráci s ostatními regulátory v ČR (KCP, MF) postupně standardizovat pravidla pro regulované subjekty a postupy a metody používané při dohledu nad nimi,
5. dále zvyšovat transparentnost bankovního dohledu nad bankovním sektorem, která je jedním z důležitých předpokladů pro správné pochopení funkce bankovního dohledu ze strany veřejnosti i prostředkem k posílení tržní disciplíny v bankovním sektoru.

Při naplňování těchto cílů bude bankovní dohled ČNB důsledně sledovat harmonizaci regulace s mezinárodní praxí, která však nesmí být překážkou v rozvoji bankovníctví v České republice. Vývoj v oblasti regulace bankovního podnikání i výkonu bankovního dohledu musí bezprostředně reagovat na dynamický vývoj bankovních produktů a technologií, udržovat krok s vývojem pravidel Evropské unie a doporučeními Basilejského výboru pro bankovní dohled při BIS. Zaměření bankovního dohledu na hlavní rizika bankovního podnikání by měla přispět ke konsolidaci a stabilizaci bankovního sektoru v České republice. Toho je možné dosáhnout pouze rychlou, efektivní a transparentní reakcí bankovního dohledu na situaci v bankách a konstruktivní a otevřenou spoluprací s bankami a ostatními regulátory v tuzemsku a zahraničí.

6. CENTRÁLNÍ REGISTR ÚVĚRŮ

Úvěrové riziko patří mezi nejvýznamnější rizika bankovního podnikání ve všech zemích. V České republice vzhledem k převažujícím aktivitám bank v této oblasti a ve vazbě na dosud plně nerozvinuté tržní prostředí, je toto riziko obzvláště významné. Nezvládnutí řízení úvěrového rizika bylo zásadní příčinou ukončení činnosti především malých bank v průběhu několika minulých let. Omezení úvěrového rizika bezesporu významným způsobem přispívá ke zvýšení stability bankovního sektoru.

Jednou z možností omezení úvěrového rizika je zvýšení informovanosti bank o úvěrovém zatížení potenciálních klientů, o jejich dosavadní platební morálce, finanční situaci apod. K tomuto účelu v řadě zemí slouží centrální registr úvěrů, který umožňuje bankám získávat potřebné informace a tím přispívá ke zkvalitnění rozhodovacích procesů v bankách. V České republice však dosud, přes vytvoření právních předpokladů novelou zákona o bankách v roce 1998, komplexní úvěrový registr, který by zahrnoval informace o podnikatelských subjektech, z vlastní iniciativy bankovní komunity nevznikl. Proto se ČNB rozhodla v návaznosti na jeden z hlavních úkolů, jímž je péče o stabilitu bankovního sektoru, vstoupit do této oblasti a provozovat centrální registr úvěrů, který by umožnil bankám rychlý přístup k informacím o úvěrovém zatížení klientů stávajících i potenciálních a usnadnil jim rozhodování v průběhu vlastního úvěrového procesu.

Budování centrálního registru podnikatelských úvěrů bylo zahájeno v červnu 2000 a jeho příprava probíhá v úzké kooperaci s Bankovní asociací i jednotlivými bankami, kterým bude tento registr sloužit. Banky tak mohou aktivně ovlivňovat vlastní obsah registru a tím i okruh informací, který jim bude v budoucnu k dispozici.

Centrální registr úvěrů je budován jako registr úplný, tj. budou do něho povinně přispívat všechny banky a pobočky zahraničních bank, které mají povolení působit jako banka. Základní sběr dat bude probíhat v měsíční periodicitě. Banky budou ze své vnitřní evidence poskytovat údaje o všech pohledávkách bez ohledu na jejich velikost vůči všem právnickým osobám a fyzickým osobám - podnikatelům bez ohledu na to, zda jde o český nebo zahraniční subjekt. Mezi pohledávky jsou zařazeny všechny, s kterými je spojeno úvěrové riziko, tj. nejen vlastní úvěry, ale i např. úvěrové přísliby, záruky, akreditivy, směnečná ručení apod. Za věcnou správnost předávaných dat budou odpovídat banky a pobočky zahraničních bank, ČNB bude vystupovat jako provozovatel, tj. bude zodpovídat za správnost a včasnost zpracování předaných údajů.

Výhradními uživateli centrálního registru budou banky a pobočky zahraničních bank, jiné subjekty nebudou mít k databázi údajů přístup. Každý měsíc dostanou jednotlivé banky k dispozici standardní výstupy, které budou obsahovat informace o celkovém objemu závazků svých jednotlivých klientů v celém bankovním sektoru České republiky, v členění podle jednotlivých typů pohledávek. Banky zpětně dostanou celý rozsah poskytovaných vstupních hodnotových údajů, tj. celková angažovanost klienta bude členěna na úvěrový rámec, původní výši všech pohledávek, zůstatek, část po splatnosti v členění na jistinu a úroky, maximální počet dnů po splatnosti, typy uplatněných zajištění, měny pohledávky, účel úvěru a odvětví. Kdykoliv v průběhu měsíce pak bude mít banka možnost dotázat se v on-line režimu rovněž na úvěrovou angažovanost potenciálního klienta, se kterým teprve o poskytnutí úvěru jedná.

Při vlastní komunikaci s registrem si banka bude moci zvolit ze dvou možností, která bude lépe vyhovovat její velikosti, rozsahu předkládaných údajů, stupni automatizace vnitřních procesů, množství změn v datech v jednotlivých obdobích apod. K registru bude možné přistupovat interaktivně pomocí formulářů nebo prostřednictvím dávkových souborů. Banka bude s registrem komunikovat minimálně 1x měsíčně při zasílání měsíční aktualizace dat a převzetí standardních výstupných sestav. Průběžně pak budou realizovány dotazy na nové klienty, případné opravy zasláných údajů, dohledávání a oprava rozdílů v identifikačních znacích klientů u jednotlivých bank apod.

Vybudování registru není jak z věcného, tak technického hlediska snadnou záležitostí. Vyžaduje důkladnou přípravu i na straně bank, kdy bude nezbytné sjednotit do

značné míry jednotlivé identifikace a charakteristiky klientů a pohledávek, aby je bylo možno automatizovaně zpracovávat. To spolu s vlastním projektem informačního systému registru vyžaduje minimálně rok, proto se předpokládá zahájení reálného provozu koncem roku 2001. Podmínkou je však vytvoření potřebných právních předpokladů pro poskytování údajů bankám, které je obsaženo v novele zákona o bankách.

Registr úvěrů je budován jako otevřený systém, který bude možné v budoucnu doplňovat o další prvky zejména podle požadavků bank. Půjde nejen o možnost sledování dalších charakteristik jednotlivých pohledávek, ale i o rozšíření o další typy angažovanosti (např. cenné papíry), možnost sledování ekonomicky spjatých skupin, využití údajů pro statistické účely apod.

B. ZÁKLADNÍ TRENDY VE VÝVOJI BANKOVNÍHO SEKTORU

1. EKONOMICKÉ A PRÁVNÍ PROSTŘEDÍ V ROCE 2000

Bankovní sektor je do značné míry ovlivňován ekonomickým a právním prostředím, v němž působí, a to především vývojem reálné ekonomiky a legislativním rámcem. V roce 2000 došlo k očekávanému hospodářskému oživení, které našlo svůj odraz v bankovním sektoru. Pozitivně lze hodnotit pokračující růst celkové bilanční sumy bank, mírný nárůst objemu poskytnutých čistých úvěrů, relativně stabilní růst objemu přijatých vkladů, zlepšující se ukazatele kvality bankovního podnikání projevující se klesajícím podílem klasifikovaných úvěrů, rostoucím kapitálovým vybavením bank apod. To spolu s pokračující privatizací přispívá k další konsolidaci bankovního sektoru.

Hrubý domácí produkt se po tříletém poklesu v roce 2000 zvýšil o 3,1 % a k 31. 12. 2000 dosáhl 1 433,8 mld. Kč ve stálých cenách. K růstu HDP docházelo v průběhu celého roku, přičemž toto oživení se vyznačovalo diferencovaným vývojem jednotlivých složek poptávky. Objem hrubých úvěrů poskytnutých bankovním sektorem k 31.12. 2000 dosáhl 74,9 % objemu tvorby HDP, což představuje i při klesající tendenci tohoto poměru velmi významné postavení bankovního sektoru v celé ekonomice, jehož stabilita je pro hospodářství České republiky jednou z hlavních priorit.

Rostoucí, ale celkově nízká inflace 3,9 % umožnila zachování stávající úrovně základních úrokových sazeb. Celková meziroční inflace se pozvolna zvyšovala v průběhu celého roku, přičemž ve 4. čtvrtletí 2000 se tento trend zastavil a došlo k jejímu mírnému poklesu. Obdobně se vyvíjela čistá inflace, přičemž meziroční čistá inflace v prosinci 2000 byla mírně pod dolní hranici inflačního cíle stanoveného pro konec roku 2000. Diskontní sazba zůstala v průběhu celého roku 2000 na úrovni 5 % a lombardní sazba si zachovala hladinu 7,5 %. Úrokové sazby dosáhly svého minima v květnu 2000, poté následoval jejich postupný nárůst, a to ve všech segmentech finančního trhu. Hlavním faktorem tohoto vývoje byla očekávání subjektů finančního trhu týkající se růstu ekonomiky a vyšší inflace. U klientských úrokových sazeb, úvěrových i depozitních, se vývoj sazeb na finančním trhu neprojevil, v celém období stagnovaly nebo se velmi mírně snižovaly.

Kurz koruny vykazoval po většinu roku 2000 tendenci k zhodnocení. Příčinou tohoto zhodnocení byl především pokračující příliv zahraničního kapitálu do české ekonomiky. Směnné kurzy vůči euru a vůči dolaru se přitom v průběhu roku 2000 vyvíjely rozdílně. Z hodnoty 36,13 Kč za euro na konci roku 1999 koruna posílila na 35,09 Kč za euro k 31. 12. 2000. Kurz koruny vůči dolaru meziročně oslabil z 35,98 Kč za dolar na 37,81 Kč za dolar. Aby nedocházelo k destabilizujícím výkyvům ve vývoji kurzu, ČNB ve spolupráci s vládou otevřela zvláštní privatizační účet, jehož účelem bylo dočasné deponování devizových prostředků získaných za prodej státního majetku do zahraničí s cílem bránit nežádoucímu zpevnování a volatilitě kurzu koruny.

Vývoj na trhu práce potvrdil dlouhodobější tendenci zmírňování nesouladu mezi poptávkou po pracovní síle a její nabídkou, když míra nezaměstnanosti klesla meziročně z 9,4 % na konci roku 1999 na 8,8 % k 31. 12. 2000. Míra nezaměstnanosti se snižovala až na obvyklé sezónní výkyvy postupně v průběhu celého roku. Na národohospodářské úrovni předstihlo tempo růstu produktivity práce růst reálné mzdy. Celkový meziroční růst průměrných nominálních mezd na konci roku 2000 dosáhl 6,6 % a reálných mezd 2,6 %.

Ve vývoji platební bilance České republiky v roce 2000 bylo patrné prohloubení deficitu obchodní bilance a běžného účtu, který skončil schodkem 91,4 mld. Kč. Deficit

běžného účtu byl zapříčiněn především exogenním nákladovým šokem v podobě vysokých cen dovážených energetických surovin a jen v menší míře zesílením poptávkových faktorů v druhém pololetí roku. Deficit běžného účtu byl kryt masivním přílivem zahraničního kapitálu především ve formě přímých zahraničních investic a čerpání úvěrů podnikovou sférou. Přebytek finančního účtu se meziročně zvýšil o 23 mld. Kč na 129,6 mld. Kč.

Pokud jde o právní rámec ovlivňující bankovní činnost, je třeba na prvním místě zmínit nové zákony, resp. novely dosavadních zákonů, mající za cíl zlepšit postavení věřitelů v oblasti vymáhání pohledávek. V roce 2000 nabyl účinnosti nový zákon o veřejných dražbách, jenž by měl být pro banky klíčový, pokud jde o mimosoudní realizaci zástav. Dále byly vydány rozsáhlé novely občanského zákoníku, obchodního zákoníku a občanského soudního řádu, které s účinností od 1. 1. 2001 mimo jiné podstatně změnilu úpravu zástavního práva v České republice. Novela občanského zákoníku rovněž v návaznosti na požadavky evropského práva zrušila možnost zakládání nových anonymních vkladních knížek a jiných forem vkladů. Problému vymahatelnosti a výtěžnosti pohledávek se týká rovněž několik novel zákona o konkursu a vyrovnání, přijatých v roce 2000, stejně jako nový zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (tzv. exekuční řád, jenž nabyl účinnosti k 1. 5. 2001). Novelizovaný zákon o konkursu a vyrovnání již uznává postavení věřitelů podřízených pohledávek v rozvrhu až za ostatními „nepodřízenými“ věřiteli, avšak zkrátil nároky oddělených (zajištěných) věřitelů úpadce, kterými jsou především banky, pouze na 70 % výtěžku zpeněžení zajištěného na ně připadajícího.

Zásadní novela zákona o bankách, jež měla zajistit plnou harmonizaci bankovního práva s evropským právem, nebyla v roce 2000 Parlamentem České republiky přijata, nikoliv z důvodů výhrad proti jejímu „proevropskému“ obsahu, ale kvůli neshodě zákonodárců nad otázkou, zda a jak rozšířit pojištění vkladů též na klienty některých již dříve zkrachovalých bank. Téměř totožný návrh „harmonizační“ novely, jenž by měl mimo jiné umožnit komplexní dohled nad bankami na konsolidovaném základě, proto bude muset být projednán v letošním roce.

V srpnu 2000 vstoupila v účinnost rovněž rozsáhlá novela zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, jež by měla uvést naše právo do souladu s evropskými požadavky na předcházení praní špinavých peněz.

V oblasti účetnictví se společným úsilím České národní banky a Ministerstva financí daří postupně sladovat české účetní předpisy s požadavky Mezinárodních účetních standardů (IAS). Podstatných změn v nedávné době doznalo především účtování finančních nástrojů (např. derivátů) a v nejbližší budoucnosti i cenných papírů. Harmonizace s IAS je však do značné míry limitována stávajícím zněním zákona o účetnictví, např. ustanovení o oceňování majetku a závazků neumožňují implementovat do českých postupů oceňování reálnou hodnotou. Řešení těchto problémů se odkládá vzhledem k tomu, že novela zákona o účetnictví nebyla v roce 2000 Parlamentem schválena. Nový zákon o auditorech přijatý v roce 2000 stanoví vedle vyšších kvalitativních požadavků na auditorské služby a jejich poskytovatele také povinnost auditora neprodleně informovat orgán bankovního dohledu o relevantních zjištěných nedostatcích auditované osoby (banky nebo osoby, na níž má banka minimálně 20% podíl).

Na závěr stručného přehledu nejdůležitějších právních změn ovlivňujících činnost bank je třeba zmínit novelu zákona o cenných papírech. Ta s účinností od 1. 1. 2001, kromě dalších změn v oblasti práva kapitálového trhu, rozšiřuje kompetence Komise

pro cenné papíry v oblasti dohledu nad činností obchodníků s cennými papíry (kterými jsou též banky). Na základě této novely jsou proto banky v mnoha ohledech dohlíženy zároveň Českou národní bankou i Komisí pro cenné papíry (např. licencování či nabývání kvalifikované účasti na bance).

2. STRUKTURA BANKOVNÍHO SEKTORU ČESKÉ REPUBLIKY

2.1 POČET BANK V BANKOVNÍM SEKTORU (banky s licenci k danému datu)

Bankovní sektor České republiky je tvořen pouze bankami majícími formu akciové společnosti. Výjimkou je Konsolidační banka, k 31. 12. 2000 jediná banka mající formu státního peněžního ústavu, která vykonávala a dosud vykonává funkci správce méně kvalitních aktiv podnikové a bankovní sféry a rovněž některé další specifické činnosti. Konsolidační banka ukončí svoji činnost k 31. 8. 2001, přičemž převážná část její agendy bude následně převedena na jejího právního nástupce, kterým bude Česká konsolidační agentura.

K 31. 12. 2000 byl bankovní sektor České republiky tvořen 40 bankami a pobočkami zahraničních bank. Počet bank postupně klesá již od roku 1995. Zatímco do roku 1999 byly licence odnímány převážně z důvodu špatného hospodaření, v roce 2000 se jednalo především o fúze jednotlivých bank. V průběhu roku 2000 došlo k poklesu počtu bank o 2 banky, a to jako důsledek sloučení Erste Bank Sparkassen (CR) a České spořitelny k 30. 9. 2000, kdy po privatizaci státního podílu České spořitelny rakouskou bankou působící již na českém bankovním trhu formou dceřiné společnosti došlo k následnému sloučení obou subjektů. Ukončení podnikání v oblasti bankovníctví k 1. 12. 2000 oznámila Banka Haná, která většinu svých aktivit prodala v roce 1998 Investiční a Poštovní bance a v posledních dvou letech vyvíjela pouze minimální aktivitu.

Z hlediska počtu bank byla k 31. 12. 2000 nejvýznamnější skupina středních bank s 11 bankami, následovaná deseti pobočkami zahraničních bank. Ze skupiny velkých bank byla do skupiny bank v nucené správě převedena původní Investiční a Poštovní banka (nyní IP banka). V průběhu června 2000 se Investiční a Poštovní banka dostala do akutní krize likvidity, která byla způsobena především prudkým a rozsáhlým poklesem primárních vkladů banky, a vážných potíží v platební schopnosti. Nevůle vrcholového vedení banky navrhnout a prosazovat a akcionářů přijmout a realizovat účinná opatření k řešení této krize včetně jejich příčin, a zároveň systémový význam banky pro stabilitu bankovního sektoru vedly k tomu, že vyhrocená situace banky musela být dne 16. 6. 2000 řešena zavedením nucené správy. Po vyhodnocení celkového stavu hospodaření banky a získání předchozího souhlasu České národní banky správce pověřený výkonem nucené správy uzavřel smlouvu o prodeji Investiční a Poštovní banky Československé obchodní bance. Na základě této smlouvy byla téměř veškerá aktiva s odpovídajícími finančními zdroji převedena do Československé obchodní banky.

Výrazný pokles malých bank souvisí s odnímáním povolení působit jako banka špatně hospodařícím bankám, které patřily výhradně do této skupiny, a s rozvojem aktivit zejména zahraničních bank, které se postupně přesouvaly do skupiny středních bank. Z celkového počtu 63 povolení působit jako banka, která byla vydána od roku 1989, zaniklo ve stejném období 23 povolení působit jako banka, z toho 17 povolení bylo odňato z důvodu špatné finanční situace a neplnění pravidel obezřetného podnikání (zpravidla z iniciativy bankovního dohledu ČNB a částečně na požádání

TAB. Č. 1
VÝVOJ POČTU BANK

banky provozující činnost pro klientelu k 31.12. daného roku

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Banky celkem	55	53	50	45	42	40
v tom:						
velké banky	5	5	5	5	5	4
střední banky	10	9	13	12	12	11
malé banky	24	19	13	12	9	8
pobočky zahr. bank	10	9	9	10	10	10
stavební spořitelny	6	6	6	6	6	6
banky v nucené správě	0	5	4	0	0	1
Pro info:						
banky bez licence	4	6	10	18	21	23

bank samotných), 5 povolení působit jako banka zaniklo v důsledku prodeje a fúzí a jedna banka v zákonném časovém limitu nezačala činnost.

2.2 VLASTNICKÁ STRUKTURA BANKOVNÍHO SEKTORU

(banky s licencí k danému datu, bez poboček zahraničních bank)

Vlastnická struktura banky založené ve formě akciové společnosti je dána podílem na základním jmění této akciové společnosti. Jediná banka, která měla k 31. 12. 2000 formu státního peněžního ústavu je plně ve vlastnictví českého státu. Akcionářem banky mohou být jak právnické, tak i fyzické osoby, a to bez ohledu na zemi sídla nebo trvalého bydliště.

Rozhodujícím faktorem, který ovlivňuje vlastnickou strukturu bankovního sektoru, je pokračující proces privatizace velkých bank, ve kterých stát držel resp. drží rozhodující podíl. V roce 2000 byla dokončena privatizace České spořitelny, kde rozhodující podíl koupila rakouská Erste Bank der Oesterreichischen Sparkassen AG, dokončení privatizace Komerční banky, tj. poslední velké banky se státním podílem, se očekává v roce 2001. Novými akcionáři velkých bank se stávají zahraniční banky, což výrazně posiluje zastoupení zahraničního kapitálu ve vlastnické struktuře bank na úkor podílu státu, který se majetkově angažuje pouze v bankách se speciálním zaměřením na podporu státních programů v oblasti exportu a podpory drobného podnikání. K 31. 12. 2000 převládá zahraniční kapitál v 16 bankách. Kromě toho jsou některé banky (zejména stavební spořitelny) vlastněny dceřinými bankami zahraničních bank s licencí na území České republiky, které jsou tak nepřímě ovládané rovněž zahraničním kapitálem. Z právního hlediska bylo k 31. 12. 2000 českými subjekty vlastněno 7 bank, reálně po vyloučení bank, kde je rozhodujícím akcionářem dceřiná společnost zahraniční banky, pouze 4 banky.

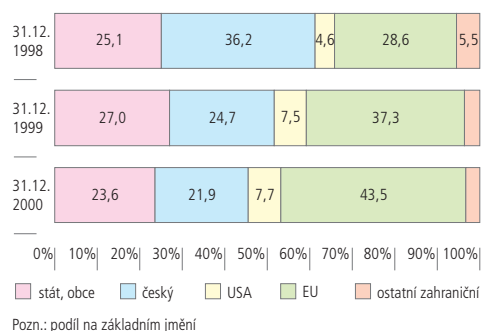
Největší vlastnický podíl v českém bankovním sektoru mají zahraniční subjekty s 54,5 % na celkovém základním jmění k 31. 12. 2000. Tento podíl se proti předcházejícímu roku zvýšil o 6,1 bodu, ve srovnání s koncem roku 1998 dokonce o 15,8 bodu. Největší podíl na zahraničním kapitálu se soustřeďuje do zemí Evropské unie s 43,5 % na základním kapitálu českých bank ke konci roku 2000, což bylo o 6,2 bodu více než koncem roku 1999 a o 14,9 bodu více než koncem roku 1998. Také podíl amerického kapitálu trvale stoupá, i když se tempo růstu v posledních obdobích zpomaluje. Podíl ostatních zahraničních vlastníků, tj. investorů ze zemí mimo EU a USA, naopak postupně klesá a k 31. 12. 2000 tvořil pouze 3,3 %.

Ke zvyšování podílu zahraničních investorů v roce 2000 docházelo především na úkor podílu státu vč. obcí, který se proti konci roku 1999 snížil o 3,4 bodu na 23,6 %, Současně se snižoval i podíl českých soukromých vlastníků (o 2,8 bodu na 21,9 %). Pokles angažovanosti českých soukromých subjektů na domácím bankovním trhu se tak po poklesu o 11,5 bodu v roce 1999 zpomalil. Státní investice do bankovního sektoru zůstávají i k 31. 12. 2000 na mírně vyšší hladině než soukromé české investice, a to o 1,7 bodu, zatímco o rok dříve činil tento rozdíl 2,3 bodu. Po dokončení procesu privatizace se podíl státního kapitálu bude dále snižovat.

Vliv zahraničního kapitálu na český bankovní sektor je již v současné době rozhodující. Zvláště patrné je to z pohledu porovnání spravované bilanční sumy bankovními subjekty, kde zahraniční akcionáři mají kontrolu (tj. podíl na základním jmění vyšší než 50 %). Jejich podíl na celkové bilanční sumě (bez konsolidační banky) k 31. 12. 2000 činil 71,6 %, pokud zahrneme mezi banky kontrolované zahraničním kapitálem i ty banky, které jsou zahraničními subjekty vlastněny zprostředkovaně přes dceřině

GRAF Č. 1

VLASTNICKÁ STRUKTURA BANK
banky s licencí k danému datu

banky působící v České republice, zvyšuje se tento podíl na 75,4 %. Po dokončení privatizace budou tyto banky spravovat téměř 95 % bilanční sumy bankovního sektoru.

2.3 PRACOVNÍCI A BANKOVNÍ MÍSTA (banky s licencí k danému datu)

TAB. Č. 2
POČET PRACOVNÍKŮ A BANKOVNÍCH MÍST
V BANKOVNÍM SEKTORU
banky s licencí k danému datu

	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99	31.12.00
Počet pracovníků (tis.)	61,1	60,1	54,0	52,8	49,4	45,5
Počet bank. míst (tis.)	3,4	3,2	2,5	2,2	2,0	1,8
Počet pracovníků na 1 banku (tis.)	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	1,1
na 1 bankovní místo	17,9	19,0	21,9	23,8	24,6	25,0
Počet obyvatel na 1 banku (tis.)	187,7	194,5	206,0	228,7	244,7	256,7
na 1 bank. místo (tis.)	3,0	3,3	4,2	4,6	5,1	5,7
na 1 pracovníka	170,0	172,0	190,8	196,0	208,0	225,6

V roce 2000 pokračovala dlouhodobá tendence snižování počtu pracovníků a bankovních míst s cílem zvýšení produktivity a efektivnosti jednotlivých bank. Redukce pracovních a bankovních míst je přitom charakteristická pro velké banky, které disponovaly a stále disponují rozsáhlou pobočkovou sítí. Snižování provozní náročnosti bankovních služeb je umožňováno i rychlým zaváděním moderních služeb elektronického bankovníctví, které v různých formách začínají nabízet prakticky všechny banky.

K 31. 12. 2000 zaměstnávaly banky 45 512 pracovníků, což bylo o 7,9 % méně než na konci roku 1999. Proti roku 1995, kdy byl evidenční počet pracovníků v bankovním sektoru nejvyšší, došlo k poklesu o více než 1/4 celkového stavu. Obdobným vývojem prochází i počet bankovních míst, který se proti předcházejícímu roku snížil téměř o desetinu (9,2 %) a k 31. 12. 2000 činil 1 809 bankovních míst. Od konce roku 1994, kdy byl počet bankovních míst nejvyšší, klesl jejich počet téměř o polovinu (47,4 %).

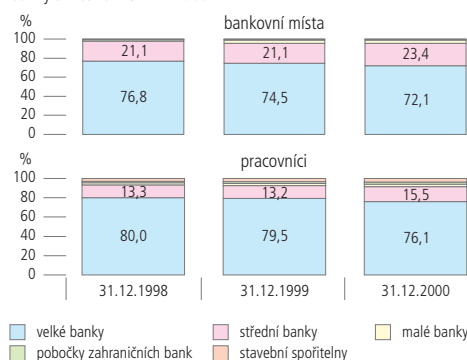
Vzhledem k tomu, že se ve sledovaném období rovněž snižoval počet bank aktivně činných v českém bankovním sektoru, není pokles pracovníků a bankovních míst, které připadají na jednu banku, tak výrazný, jako byl samotný pokles pracovních sil a bankovních míst. Současně platí, že v řadě případů došlo k odkoupení pobočkových sítí i s jejich pracovníky zbývajících bankami resp. v případě slučovaných bank k jejich automatickému převzetí. Na jednu banku připadlo k 31. 12. 2000 v průměru 1138 zaměstnanců, na jedno bankovní místo pak 25 zaměstnanců, což znamená ve srovnání s rokem 1999 pokles o 3,2 % resp. zachování stávajícího stavu.

Produktivita bankovního sektoru měřená počtem obyvatel připadajících na jednu banku, jedno bankovní místo či jednoho pracovníka je vzhledem k demografickému vývoji v České republice, pro který je dlouhodobě charakteristická stagnace počtu obyvatel, závislý pouze na vývoji uvnitř bankovního sektoru. Počet obyvatel připadajících na jednu banku k 31. 12. 2000 činil 256,7 tisíc, což bylo o 4,9 % více než ke stejnému datu roku 1999. Na jedno bankovní místo připadlo ke stejnému datu 5,7 tisíc obyvatel, tj. o 10,8 % více než v roce 1999. Jeden bankovní pracovník pak průměrně ke konci roku 2000 obsluhoval 226 obyvatel, tj. o 8,5 % více než o rok dříve.

Důsledkem zeštíhlování pobočkové sítě a snižování počtu zaměstnanců je úspora provozních nákladů jednotlivých bank, což je činí konkurenceschopnějšími. Klienti těchto bank přestávají postupně komunikovat se zaměstnanci přímo na pobočkách, ale začínají si zvykat na nové informační a komunikační prostředí dané novými technologiemi zejména elektronického bankovníctví. Rozsah poskytovaných služeb i při poklesu počtu pracovníků bank a poboček nejen neklesá, ale dále roste.

Vývoj počtu pracovníků a bankovních míst je v jednotlivých skupinách bank odlišný a závisí zejména na typu klientely, který je pro danou banku rozhodující. Zatímco velké banky výrazně snižují jak počet zaměstnanců, tak i počet bankovních míst, u středních bank je patrná opačná tendence. To souvisí s dalším rozvojem zejména zahraničních bank, které postupně stále více deklarují záměr věnovat se ve větší míře i retailovému bankovníctví, které je provozně náročnější a vyžaduje alespoň minimální pobočkovou strukturu i větší počet zaměstnanců. Rozvoj elektronických forem ban-

GRAF Č. 2
STRUKTURA BANKOVNÍCH MÍST A PRACOVNÍKŮ
PODLE SKUPIN BANK
banky s licencí k 31.12.2000

kovnictví, ke kterému ve velké míře dochází i v České republice, tuto provozní náročnost do značné míry snižuje.

Odlíšný vývoj v počtu bankovních míst a zaměstnanců vedl ke sblížení ukazatelů produktivity v jednotlivých skupinách bank. Např. ve skupině velkých bank, na kterou připadá stále největší podíl klientely, poklesl počet zaměstnanců v roce 2000 o 7,7 % a počet poboček o 12,7 %. Ve skupině středních bank došlo po poklesu počtu zaměstnanců v roce 1999 v následujícím roce ke změně trendu, a to k opětovnému bytí mírnému nárůstu. Stejný vývoj zaznamenaly v počtu zaměstnanců za poslední dva roky malé banky, tj. v roce 1999 pokles a v roce 2000 růst. U poboček zahraničních bank evidenční stav zaměstnanců v roce 1999 stagnoval, v roce 2000 vzrostl o více než desetinu. Odlíšným vývojem procházejí stavební spořitelny, u nichž počet zaměstnanců vzrostl významně již v roce 1999 a v následujícím roce 2000 na dosažené výši setrval.

Ve skupině velkých bank je zaměstnáno 76,1 % všech zaměstnanců bank, o rok dříve to bylo 79,5 % a k 31. 12. 1999 byl podíl velkých bank na počtu pracovníků zaměstnaných v bankovníctví 80,0 %. Druhou nejvýznamnější skupinou jsou z tohoto pohledu střední banky s 15,5 % podílem na počtu zaměstnanců k 31. 12. 2000 (o rok dříve zaměstnávaly střední banky 13,2 % bankovních pracovníků, jejich podíl na bankovním trhu tedy i z tohoto pohledu vzrůstá). Podíly malých bank, poboček zahraničních bank a stavebních spořitelen jsou značně vyrovnané a v průběhu posledních tří let se pohybují v rozmezí od 1,8 % do 3,6 %.

Bilanční suma spravovaná v průměru jedním pracovníkem vzrostla od konce roku 1994 více než dvojnásobně na 59,8 mil. Kč k 31. 12. 2000. Průměrná bilanční suma připadající na jednoho pracovníka měla v průběhu sledovaného období až na drobné výjimky vzestupnou tendenci ve všech skupinách bank, na konci roku 2000 dosáhl tento ukazatel nejvyšší hodnoty ve skupině poboček zahraničních bank, nejnižší hodnotu vykázaly malé banky.

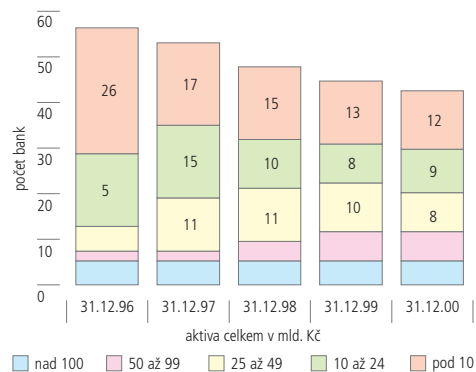
2.4 KONCENTRACE BANKOVNÍHO SEKTORU (banky s licenci k danému datu)

Koncentrace patří již několik let k typickým trendům, který není charakteristický pouze pro bankovní sektor, ale i pro ostatní odvětví ekonomiky. V důsledku fúzí a akvizic klesá počet účastníků trhu daného odvětví a současně se zvětšuje velikost, ať už vyjádřená základním kapitálem, bilanční sumou, obratem či podílem na trhu daným počtem odběratelů služeb těch, kteří na daném trhu i dále aktivně působí. V České republice souvisí proces koncentrace i s privatizací polostátních bank, která je zpravidla doprovázena slučováním s dceřinou bankou nového investora, pokud působí na území České republiky.

Proces koncentrace byl v průběhu roku 2000 ovlivněn v České republice především privatizací státního podílu v České spořitelně, do které se následně integrovala dceřiná banka Erste Bank Sparkassen (CR), a prodejem podniku Investiční a Poštovní banky Československé obchodní bance. Další pokračování procesu koncentrace se očekává i v roce 2001, kdy je prozatím připravováno sloučení Bank Austria Creditanstalt Czech Republic a HypoVereinsbank. Velikost bankovního sektoru bude velmi významně ovlivněna rovněž transformací Konsolidační banky na specializovaný nebankovní subjekt, který bude nadále vykonávat správu nekvalitních aktiv.

GRAF Č. 3

BANKY PODLE VELIKOSTI BILANČNÍ SUMY
banky s licenci k danému datu

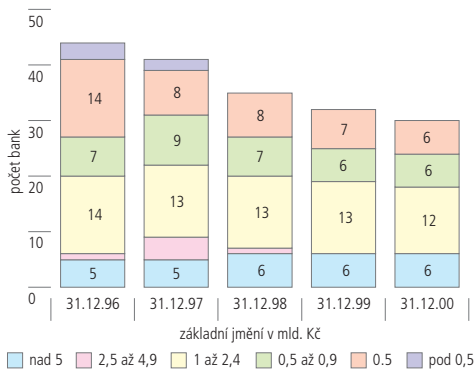
TAB. Č. 3

PODÍL JEDNOTLIVÝCH SKUPIN BANK NA CELKOVÉ BILANČNÍ SUMĚ V %
banky s licenci k danému datu

	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99	31.12.00
Banky celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
v tom:						
velké banky	70,0	68,1	66,6	66,2	65,0	61,9
střední banky	14,7	12,6	16,4	16,9	17,4	19,6
malé banky	8,2	6,9	3,1	3,2	1,7	2,0
pobočky zahr. bank	6,0	6,4	7,8	9,5	11,4	11,1
stavební spořitelny	1,1	2,0	3,0	4,2	4,5	4,8
banky v nucené správě	0,0	4,0	3,1	0,0	0,0	0,6

GRAF Č. 4

BANKY PODLE VELIKOSTI ZÁKLADNÍHO JMĚNÍ
banky s licenci k danému datu

Kromě probíhajících fúzí je proces koncentrace ovlivňován i zvyšující se aktivitou zejména zahraničních bank a poboček zahraničních bank. S bilanční sumou nad 100 mld. Kč k 31. 12. 2000 stejně jako v předcházejícím roce hospodařilo 5 bank, průměrná velikost velké banky se však zvýšila z 332,2 mld. Kč na 358,9 mld. Kč. Mezi banky s bilanční sumou nad 100 mld. Kč se již zařadila i jedna pobočka zahraniční banky. Počet bank s bilanční sumou mezi 25 a 100 mld. Kč se ve stejném období v důsledku proběhlých fúzí snížil o dvě banky na 14 bank. Bilanční sumu nižší než 10 mld. Kč k 31. 12. 2000 vykazovalo pouze 12 bank, zatímco v roce 1994 patřilo do této skupiny 38 bank.

Spíše než počet bank charakterizuje koncentraci bankovního sektoru průměrná velikost banky, měřená velikostí bilanční sumy. K 31. 12. 2000 činila průměrná velikost banky 68,1 mld. Kč, tj. o 8,2 mld. Kč více než ke stejnému datu předcházejícího roku. Průměrný stav aktiv jedné banky činil více než dvojnásobek hodnoty dosažené ke konci roku 1994.

Podíl jednotlivých skupin bank na celkové bilanční sumě bankovního sektoru svědčí o trvalé rozhodující roli velkých bank, jejichž podíl však postupně klesá ve prospěch ostatních skupin (meziročně o 3,1 bodu na 61,9 %). Zřetelný je především rostoucí význam skupiny středních bank, zvyšují se i podíly skupiny malých bank a stavebních spořitelen, které jsou však stále okrajové (2 % resp. 4,8 %). Skupina středních bank, která zahrnuje zejména dceřiné společnosti zahraničních bank, se k 31. 12. 2000 podílela na celkové bilanční sumě 19,6 %, což bylo o 2,2 bodu více než v předcházejícím roce. Kromě velkých bank došlo k mírnému poklesu podílu u poboček zahraničních bank o 0,3 bodu na 11,1 % k 31. 12. 2000.

Důsledkem pokračující koncentrace je i zvyšování kapitálového vybavení bankovního sektoru. Růst základního jmění průměrné banky je důsledkem postupného zanikání malých bank a zvyšování základního kapitálu aktivně působících bank. Tento trend byl charakteristický zejména pro období let 1996 až 1999, v roce 2000 již nebyl tak výrazný.

V důsledku postupné stabilizace a konsolidace bankovního sektoru již žádná banka od roku 1998 nemá základní kapitál nižší než zákonem stanovené minimum, tj. 500 mil. Kč. Minimální akceptovatelnou hranici 500 mil. Kč k 31. 12. 2000 vykazovalo 6 bank, tj. o 1 banku méně než ke stejnému datu předcházejícího roku. Počet největších bank, tj. bank se základním jměním nad 5 mld. Kč se v průběhu roku 2000 nezměnil a již od konce roku 1998 činí 6 bank.

Průměrná velikost základního jmění jedné banky k 31. 12. 2000 činila 2,5 mld. Kč, což znamená po období trvalého růstu první mírný meziroční pokles o 0,2 mld. Kč. Důvodem tohoto poklesu je ukončení činnosti jedné banky v roce 2000. Maximální hodnoty dosáhl průměrný stav základního jmění jedné banky na konci roku 1999, a to 2,7 mld. Kč.

2.5 KONKURENCESCHOPNOST BANKOVNÍHO SEKTORU (banky s licenci k danému datu)

Růst konkurence na českém bankovním trhu patří k významným pozitivním rysům současného vývoje. Důsledkem zvyšování konkurence je na jedné straně rozšíření produktové nabídky i nabídky poskytovaných služeb, na druhé straně pak zvyšování jejich kvality.

Vývoj Herfindahlova indexu tržní konkurence^{1/} pro vybrané skupiny bankovních obchodů ukazuje další prohloubení tržních podmínek, intenzita tohoto trendu se však ve srovnání s 1999 rokem mírně zpomalila. Nejvyšší konkurence je na trhu úvěrů, naopak nejnižší stále přetrvává u vkladů nebankovních klientů vzhledem k omezenému okruhu bank, které se věnují retailovému bankovníctví. I zde by však mělo v dalším období dojít ke zvýšení konkurence, protože řada zahraničních bank, jejichž klientelu v rozhodující míře tvoří podniková sféra, se chce více orientovat i na poskytování služeb fyzickým osobám.

Zatímco u klasických produktů, tedy úvěrů a vkladů, hodnota indexu trvale klesá, u derivátů dosáhl index svého maxima v roce 1997, poté dva roky klesal a za rok 2000 zůstala jeho hodnota nezměněna. Vývoj indexu pro oblast derivátů tak popisuje masivní nárůst derivátových obchodů v některých bankách v roce 1997 a jejich následné postupné zavádění a rozšiřování dalšími bankami. V posledním roce se však okruh bank, které se věnují tomuto typu obchodů, výrazně nezvyšoval. V bankovním sektoru existuje celá řada bank a poboček zahraničních bank, které se v této oblasti neangažují vůbec.

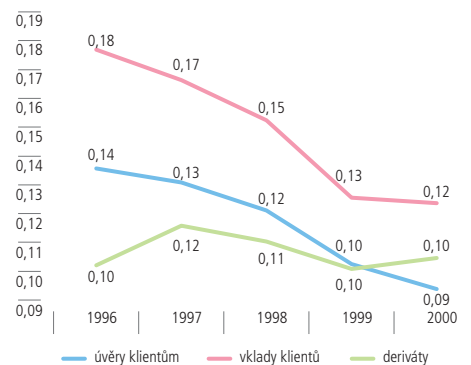
Tržní podíly na vybraných druzích bankovních obchodů demonstrují jednoznačnou převahu velkých bank, která je nejvýraznější u klientských vkladů s 69,7 % na jejich celkovém objemu k 31. 12. 2000 a jen o málo menší u úvěrů s 64,4 % k témuž datu. Obdobně jako u bilanční sumy, i zde dochází k postupnému oslabování pozice velkých bank ve prospěch zejména středních bank a poboček zahraničních bank. Zcela odlišná je situace v oblasti derivátových obchodů, o kterou se dělí téměř výlučně velké a střední banky a pobočky zahraničních bank. Zatímco na konci let 1998 a 1999 měly i zde rozhodující postavení velké banky, k 31. 12. 2000 se situace změnila a první místo zaujaly pobočky zahraničních bank s 38,6 %. Růst podílu poboček zahraničních bank je zcela zřetelný, jen za poslední rok 2000 činil 10,5 bodu. Podíl velkých bank na trhu derivátů za rok 2000 klesl o 8,7 bodu na 33,2 % a podíl skupiny středních bank je jediný, který za poslední tři roky stále klesá, v průběhu roku 2000 o 2,0 bodu na 27,9 %.

Odchylky tržních podílů v jednotlivých produktech od základního podílu na aktivech demonstrují zaměření jednotlivých bank. Pro strukturu velkých bank jsou charakteristické klasické bankovní služby poskytování úvěrů a přijímání vkladů s nižším zapojením do mezibankovních obchodů a derivátových operací. Střední banky a pobočky zahraničních bank své zdroje ve větší míře doplňují z mezibankovních zdrojů, kam rovněž umísťují volné zdroje. Výrazným znakem je jejich angažovanost v derivátových operacích. Malé banky nevybočují významně u žádného produktu. Pro stavební spořitelny je charakteristický vysoký podíl vkladů u bank, kam umísťují své volné zdroje a prakticky nulové zapojení do derivátových operací, což vyplývá ze specifických obehovnostních pravidel daných zvláštním zákonem pro stavební spořitelny.

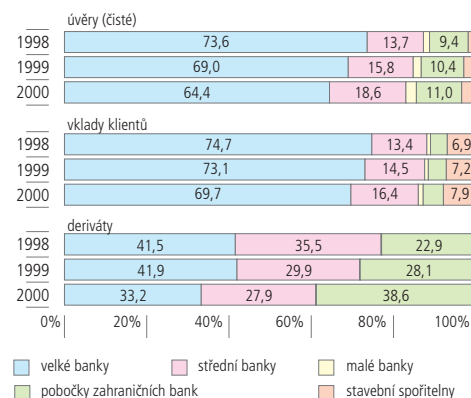
2.6 STRUKTURA AKTIVNÍCH A PASIVNÍCH OPERACÍ BANKOVNÍHO SEKTORU (banky s licencí k 31. 12. 2000)

Celková aktiva bankovního sektoru k 31. 12. 2000 dosáhla 2 722,4 mld. Kč, tj. o 209,2 mld. Kč resp. o 8,3 % více než k 31. 12. 1999. Dynamika růstu se ve srovnání s rokem 1999 zvýšila o 1,3 bodu. K celkovému růstu bilanční sumy přispěly

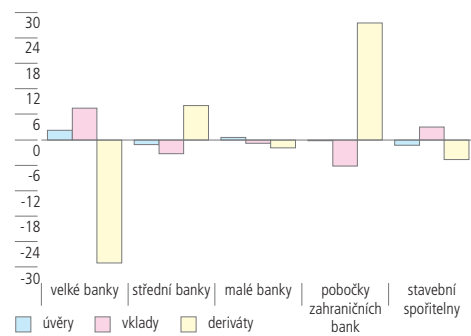
GRAF Č. 5
HERFINDAHOVY INDEXY TRŽNÍ KONKURENCE
banky s licencí v daném roce

GRAF Č. 6
TRŽNÍ PODÍLY SKUPIN BANK NA VYBRANÝCH PRODUKTECH V %
banky s licencí k 31.12.2000

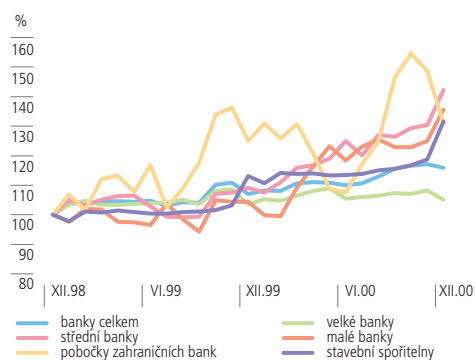
GRAF Č. 7
TRŽNÍ PODÍLY SKUPIN BANK NA VYBRANÝCH PRODUKTECH
V PROCENTNÍCH BODECH ODCHYLEK OD TRŽNÍCH PODÍLŮ
NA AKTIVECH K 31.12.2000
banky s licencí k 31.12.2000

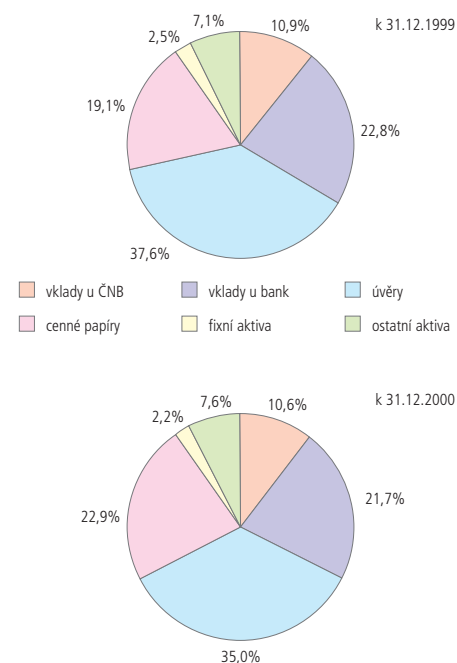
^{1/} Herfindahlův index tržní konkurence může dosahovat hodnoty v rozmezí od 0 do 1, přičemž hodnota rovna 1 představuje zcela nekonkurenční prostředí. S klesající hodnotou Herfindahlova indexu roste konkurence daného trhu.

GRAF Č. 8

INTENZITA RŮSTU BILANČNÍ SUMY
banky s licenci k 31.12.2000

GRAF Č. 9

STRUKTURA AKTIV
banky s licenci k 31.12.2000

všechny skupiny bank, nejvíce střední banky, které se na meziročním přírůstku celkové bilanční sumy podílely 59,3 % (tento nárůst byl částečně ovlivněn převodem úvěrů spojených s rozvojovými programy z Konsolidační banky v rámci její transformace na nebankovní subjekt do specializované banky zaměřené na státní programy na podporu podnikání). Podíl ostatních skupin bank na celkovém přírůstku bilanční sumy byl rovnoměrný a pohyboval se v rozmezí 6 až 12 %.

Relativně nejrychleji se bilanční suma zvýšila opět u středních bank (30,3 % proti konci roku 1999, částečně i vlivem výše zmíněného převodu úvěrů), intenzivnější růst bilanční sumy zaznamenaly i malé banky (29,9 %) a stavební spořitelny (16,3 %). Naproti tomu minimální dynamiku růstu bilanční sumy v roce 2000 vykázaly velké banky (1,5 %) a pobočky zahraničních bank (4,8 %), pro které je však typická vysoká volatilita celkové bilanční sumy.

Převažující orientace bank na klasické bankovníctví, tj. přijímání vkladů a poskytování úvěrů, se promítá i do struktury bilanční sumy. Česká ekonomika je charakteristická vysokým podílem úvěrů, které k 31. 12. 2000 v hrubé hodnotě představovaly 74,9 % hrubého domácího produktu. Recese ekonomiky v posledních letech, která byla až v průběhu roku 2000 vystřídaná mírným oživením, se promítla zejména do struktury aktiv. Nižší aktivita v úvěrové oblasti, která vyplývala z nedostatku úvěruschopných projektů, vedla ke snižování jejich podílu na celkové bilanční sumě (proti roku 1999 o 2,6 bodu na 35,0 %). Volné zdroje banky umísťovaly do cenných papírů, jejichž zastoupení v celkové bilanční sumě se v roce 2000 zvýšilo o 3,8 bodu na 22,9 %. Banky investovaly zejména do státních dluhopisů, poukázek ČNB a ostatních dluhopisů.

Na pasivní straně bilance, která charakterizuje hlavní zdroje financování bankovního sektoru, stále dominují vklady klientů, které k 31. 12. 2000 dosahovaly 51,7 %. Proti konci roku 1999 došlo pouze k mírnému snížení tohoto podílu o 0,6 bodu. Je zřejmé, že u obyvatelstva stále převažuje orientace na ukládání volných finančních prostředků v bankách, i když se postupně rozvíjejí i další formy zhodnocování úspor, tj. penzijní připojištění, životní pojištění, kolektivní investování apod. Podobně jako u vkladů klientů se snížil i podíl vkladů od bank na celkové bilanční sumě (o 1,7 bodu) v důsledku nižší potřeby doplňování zdrojů na aktivní operace při omezené úvěrové aktivitě. Nejvyššího růstu dosáhl podíl ostatních pasiv (o 2,9 bodu), což souvisí zejména s REPO operacemi se státními pokladničními poukázkami a poukázkami ČNB.

Vlastní zdroje bankovního sektoru k 31. 12. 2000 dosáhly 241,9 mld. Kč, což představuje ve srovnání s koncem roku 1999 růst o 15,5 %. Tento vývoj dokumentuje rostoucí vliv vlastních zdrojů bank, které banka potřebuje na krytí podstupovaných rizik. Na konci roku 2000 tvořily vlastní zdroje kapitálu celkem 8,9 % celkových zdrojů financování, tj. o 0,6 bodu více než k 31. 12. 1999.

Rozhodující měrou se na zvýšení vlastních zdrojů podílely všeobecné rezervy a čistý zisk. Základní jmění, které tvoří 36,8 % všech vlastních zdrojů se ve srovnání s koncem roku 1999 zvýšilo o 2,2 mld. Kč. Rezervy se ve stejném období zvýšily o 19,4 mld. Kč. Negativní hospodářský výsledek bankovního sektoru posledních tří let byl v roce 2000 vystřídan ziskem, což opět pozitivně ovlivnilo celkový objem vlastních zdrojů.

Cizí zdroje bankovního sektoru k 31. 12. 2000 dosáhly 2 016,7 mld. Kč, což představuje ve srovnání s koncem roku 1999 růst o 4,0 %. Tato dynamika je o 11,5 bodu pomalejší než dynamika růstu vlastních zdrojů. Rozhodujícími složkami cizích zdrojů

jsou vklady klientů a vklady od bank. Emise vlastních obligací a zdroje od centrální banky představují nevýznamný zdroj financování bankovních aktivit. Vklady klientů k 31.12. 2000 činily 1 408,1 mld. Kč a tvořily 69,8 % celkových cizích zdrojů. Tento podíl se proti konci roku 1999 zvýšil o dva body při souběžném poklesu podílu vkladů od bank na celkovém objemu cizích zdrojů z 25,4 % k 31. 12. 1999 na 24,2 % k 31. 12. 2000. Emise obligací se na cizích zdrojích podílejí dlouhodobě zhruba 5 %.

3. RIZIKA BANKOVNÍHO PODNIKÁNÍ

Banky jsou ve své činnosti vystaveny celé řadě rizik, která vyplývají z vnějších i vnitřních podmínek. Zásadní vliv má zejména vývoj okolního prostředí jak z hlediska ekonomického, tak institucionálního. Mezi nejvýznamnější rizika bankovního podnikání patří především úvěrové riziko, riziko ztráty likvidity, tržní riziko (zahrnující riziko měnové, úrokové, akciové a komoditní) a riziko země. Bankovní obchody jsou vystaveny dalším rizikům, která však lze pouze obtížně kvantifikovat a regulovat, přičemž ztráty z nich plynoucí mohou někdy dosáhnout značné výše. Jedná se zejména o operační riziko, které zaznamenalo značný nárůst s rozvojem elektronické formy obchodování, riziko dobré pověsti, které může vést ke ztrátě likvidity banky, právní riziko či riziko nenadálých událostí.

Opatření bankovního dohledu v souladu s celosvětovou praxí stanovují základní pravidla a limity, jejichž cílem je omezit podstupovaná rizika a zajistit dostatek zdrojů pro krytí případných ztrát. Při limitování bankovních rizik má však rozhodující význam způsob, jakým je banka schopna identifikovat, monitorovat a řídit jednotlivá rizika. Obezřetné vnitřní postupy pro celkové řízení banky i pro jednotlivé obchody jsou základním předpokladem úspěšného fungování banky.

3.1 ÚVĚROVÉ RIZIKO

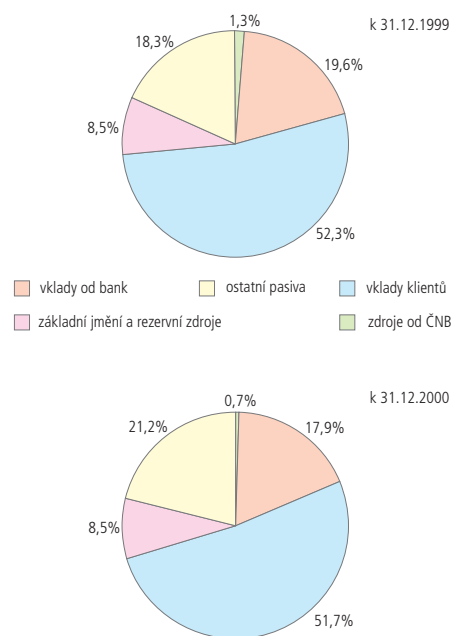
Úvěrové riziko lze charakterizovat jako riziko nesplacení úvěru nebo jeho části či opoždění smluvně stanovených plateb. Vzhledem k současnému stavu legislativy a vysokému podílu úvěrů na bilanční sumě bankovního sektoru představuje tento druh rizika nejvýznamnější hrozbu pro banky působící v České republice. Toto riziko je dále umocněno špatnou dosavadní zkušeností bank s dlužníky, kterou dokumentuje vysoký podíl klasifikovaných úvěrů na celkově poskytnutých úvěrech. Banky omezují riziko svého úvěrového portfolia zejména důkladným ověřováním finanční situace potenciálního partnera úvěrového obchodu, což vedlo v posledním období k snižování objemu nově poskytnutých úvěrů. Poskytnuté úvěry banky zajišťují především formou zástav a v poslední době roste rovněž objem úvěrových derivátů.

Bankovní dohled ČNB ve svém opatření stanovuje jednoznačné podmínky klasifikace úvěrů podle jejich kvality a povinnost tvorby rezerv a opravných položek. Úvěrové obchody jsou častým a pravidelným předmětem nejen dohledu na dálku, ale rovněž dohlídek inspektorů bankovního dohledu přímo na pracovištích bank.

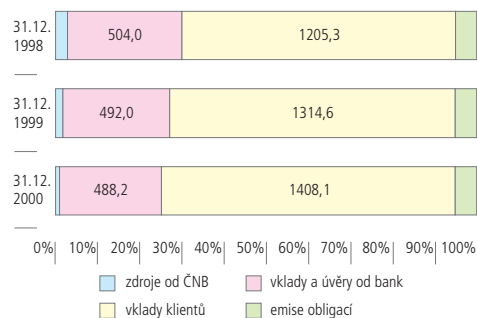
3.1.1 STRUKTURA A VÝVOJ ÚVĚRŮ (banky s licencí k 31. 12. 2000)

K 31. 12. 2000 dosáhl celkový objem čistých úvěrů 952,4 mld. Kč, což představuje meziroční růst ve výši necelé jednoho procenta. Nízká úvěrová aktivita je důsledkem nepříznivého vývoje ekonomiky v letech 1998 a 1999, kdy banky nenacházely dostatek úvěruschopných projektů, které by byly ochotny financovat při dodržení zásad obe-

GRAF Č. 10
STRUKTURA PASIV
banky s licencí k 31.12.2000

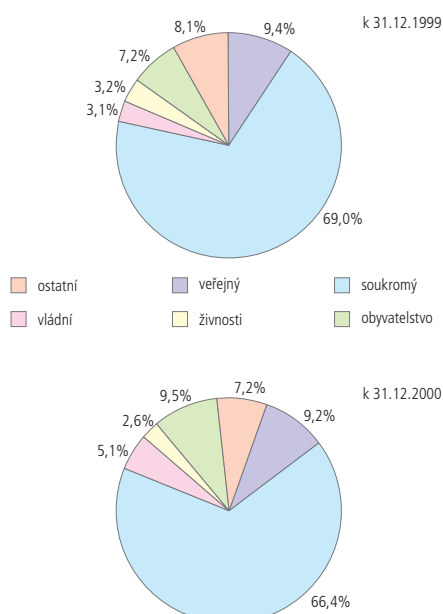
GRAF Č. 11
VÝVOJ A STRUKTURA CIZÍCH ZDROJŮ BANK
banky s licencí k 31.12.2000

Pozn.: údaje v grafu jsou v mld. Kč

GRAF Č. 12

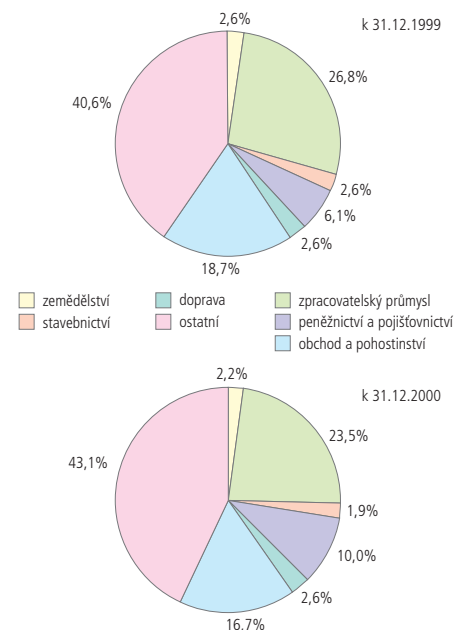
STRUKTURA ÚVĚRŮ PODLE EKONOMICKÝCH SEKTORŮ
banky s licenci k 31.12.2000

Pozn.: pouze úvěry poskytnuté v České republice

GRAF Č. 13

STRUKTURA ÚVĚRŮ PODLE ODVĚTVÍ
banky s licenci k 31.12.2000

Pozn.: pouze úvěry poskytnuté v České republice

zřetnosti, které se u většiny bank výrazně posílily. Oživení ekonomiky, ke kterému došlo v roce 2000, se zatím plně nepromítlo do zvýšení dynamiky růstu úvěrů.

Nízká intenzita růstu objemu úvěrů je důsledkem absolutního poklesu ve skupině velkých bank, které stále poskytují rozhodující podíl úvěrů (64,4 % z celkového objemu úvěrů k 31. 12. 2000). Naproti tomu ostatní skupiny bank v roce 2000 svou úvěrovou aktivitu zvýšily a vyrovnaly resp. překročily pokles způsobený vývojem ve skupině velkých bank. Úvěry velkých bank ke konci roku 2000 dosáhly 597,0 mld. Kč, přičemž meziročně klesly o 8,9 %. Úvěry poskytnuté skupinou středních bank byly téměř o třetinu vyšší než v roce 1999 a k 31. 12. 2000 dosáhly 191,4 mld. Kč (tento nárůst je však částečně ovlivněn dříve uvedeným převodem úvěrů). Pobočky zahraničních bank k 31. 12. 2000 vykázaly 107,2 mld. Kč poskytnutých úvěrů s meziročním nárůstem 12,3 %. Úvěrová portfolia malých bank a stavebních spořitelů nejsou dosud rozsáhlá, vykazují však rovněž růstovou tendenci.

V souvislosti s pokračující privatizací a restrukturalizací ekonomiky jsou nejvýznamnějšími příjemci úvěrů soukromé podniky, kam k 31. 12. 2000 směřovalo 66,4 % všech poskytnutých úvěrů. Ve srovnání s předcházejícím rokem se tento podíl snížil o 2,6 bodu. Úvěry do veřejného sektoru téměř stagnovaly a k 31.12. 2000 představovaly 9,2 % celkového objemu úvěrů. Podíl úvěrů sektoru drobného podnikání, tj. živnostem se ve stejném období snížil o 0,6 bodu na 2,6 % ke konci roku 2000. Snížení úvěrové aktivity bank směrem k podnikové sféře jako důsledek ekonomické situace v České republice a opatrnosti bank při poskytování nových úvěrů se promítlo do zvýšení podílů úvěrů poskytnutých obyvatelstvu a vládnímu sektoru. Preference spotřebních a hypotečních úvěrů obyvatelstvu u většiny bank vyplývá z jejich relativně nízké rizikovosti ve srovnání s podnikovým sektorem. Z objemového hlediska však tyto úvěry stále představují nízký podíl, který k 31. 12. 2000 činil 9,5 %. Vládní úvěry vzrostly za stejné období o 2 body na 5,1 %.

Největší objem úvěrů z pohledu odvětvové struktury byl k 31. 12. 2000 poskytnut do zpracovatelského průmyslu (23,5 % s meziročním poklesem o 3,3 bodu), dále do odvětví obchodu a pohostinství (16,7 % s meziročním poklesem o 2,0 bodu) a do peněžnictví a pojišťovnictví (10,0 % s meziročním růstem o 3,9 bodu). Úvěry směřující do stavebnictví a zemědělství svým podílem na struktuře úvěrů k 31. 12. 2000 dále meziročně poklesly, zatímco úvěry do dopravy zůstaly na úrovni konce roku 1999. Z pohledu absolutních hodnot je peněžnictví a pojišťovnictví jediným odvětvím s rostoucím objemem úvěrů, který v roce 2000 vzrostl o 60,1 %. Ve skupině ostatní jsou zahrnuty především úvěry, u kterých není možné specifikovat odvětví (úvěry obyvatelstvu, vládnímu sektoru aj.).

Krátkodobé úvěry, tj. úvěry s dobou splatnosti do 1 roku, představují u firemní klientely především úvěry provozního charakteru, úvěry dlouhodobé se splatností nad 4 roky pak směřují do investiční činnosti a u obyvatelstva jde především o úvěry hypoteční a úvěry stavebních spořitelů k zabezpečení bytových potřeb obyvatelstva. V roce 2000 pokračoval ve struktuře úvěrů z hlediska délky jejich poskytnutí mírný posun ve prospěch dlouhodobých úvěrů, zatímco podíl krátkodobých a střednědobých úvěrů se snižoval. Dlouhodobé úvěry se k 31. 12. 2000 podílely na celkovém objemu klientských úvěrů 44,0 % (o 4,5 bodu více než k 31. 12. 1999), naopak podíl krátkodobých úvěrů se snížil ve stejném období o 2 body na 36,5 %.

3.1.2 KLASIFIKOVANÉ ÚVĚRY A JEJICH KRYTÍ

(banky s licenci k 31. 12. 2000 bez Konsolidační banky a bank v nucené správě)

Kvalita úvěrového portfolia stále zůstává základním problémem českého bankovního sektoru. Relativně vysoký objem klasifikovaných úvěrů je však do značné míry i důsledkem nízké úrovně odpisů těchto pohledávek proti vytvořeným opravným položkám v souvislosti s problémy se soudním vymáháním odepsaných pohledávek, odvozováním daňově uznatelné tvorby opravných položek od objemu klasifikovaných úvěrů a nízkou vymahatelností zajištění klasifikovaných pohledávek.

K 31. 12. 2000 dosáhl celkový objem klasifikovaných úvěrů 256,0 mld. Kč, tj. o 12,0 % méně než na konci roku 1999. Výrazný pokles klasifikovaných úvěrů byl do značné míry způsoben převodem nekvalitních úvěrů do Konsolidační banky či jejich prodejem v čisté hodnotě jiné bance. Absolutní pokles klasifikovaných úvěrů se promítl i do snížení jejich podílu na celkovém objemu poskytnutých úvěrů, který se snížil o 2,5 bodu na 29,6 %.

Podle platné metodiky jsou do objemu klasifikovaných úvěrů zařazovány i sledované úvěry, které vykazují minimální míru rizika a v řadě zemí nejsou za ohrožené úvěry považovány. Celkový objem ohrožených úvěrů, tj. nestandardních, pochybných a ztrátových k 31. 12. 2000 dosáhl 170,7 mld. Kč, což představuje 19,7 % z celkového objemu poskytnutých úvěrů.

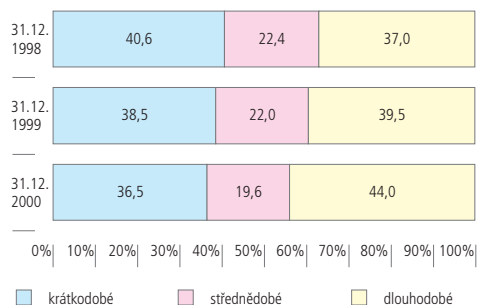
Rozdíl mezi objemem klasifikovaných a ohrožených úvěrů ukazuje výrazné zastoupení sledovaných úvěrů ve struktuře klasifikovaných úvěrů. K 31. 12. 2000 činily sledované úvěry 33,3 % všech klasifikovaných úvěrů a proti roku 1999 se jejich podíl zvýšil o 1,7 bodu. Naproti tomu se postupně snižuje podíl ztrátových úvěrů, což je však do značné míry důsledkem jejich převodu do Konsolidační banky. Ztrátové úvěry představovaly k 31. 12. 2000 v celkovém objemu klasifikovaných úvěrů 34,8 %, což bylo o 6,8 bodu méně než ve stejném období předchozího roku. Postupné zlepšování kvality úvěrového portfolia je patrné i ze zvyšujícího se podílu nestandardních úvěrů při souběžném poklesu kategorie pochybných úvěrů s vyšší mírou úvěrového rizika.

Vyjádřením potenciální rizikovosti úvěrového portfolia je vážená klasifikace, která zohledňuje míru rizika jednotlivých kategorií úvěrů. Její objem k 31. 12. 2000 dosáhl 118,2 mld. Kč, což bylo o 22,6 % méně než ke konci předcházejícího roku. Důvodem výrazného poklesu jsou především převody a prodeje klasifikovaných úvěrů. I po hrubém očištění vývoje vážené klasifikace o tyto nestandardní vlivy je zřejmé, že vážená klasifikace úvěrů roste pomaleji než celkový objem klasifikovaných úvěrů. Je to dáno zlepšující se strukturou klasifikovaných úvěrů, kde postupně získávají převahu úvěry s nižší mírou rizika, tj. sledované a nestandardní úvěry, které do vážené klasifikace vstupují 5 resp. 20 %.

Celkový objem rezerv a opravných položek, které banky vytvořily ke krytí ztrát z úvěrového portfolia k 31. 12. 2000 dosáhl 77,1 mld. Kč. Ve srovnání s koncem roku 1999 se jejich objem snížil o 26,6 mld. Kč zejména z důvodu jejich proúčtování resp. rozpuštění v souvislosti s prodeji a převody klasifikovaných úvěrů mezi bankami. Objem opravných položek a rezerv k 31. 12. 2000 pokrýval 65,2 % z celkové vážené klasifikace. Ve srovnání s koncem roku 1999 došlo ke snížení o 2,7 bodu v důsledku zvýšení objemu státních záruk vůči úvěrům v portfoliu velkých bank.

GRAF Č. 14

STRUKTURA ÚVĚRŮ PODLE DÉLKY POSKYTNUTÍ
banky s licenci k 31.12.2000

TAB. Č. 4

STRUKTURA KLASIFIKOVANÝCH ÚVĚRŮ

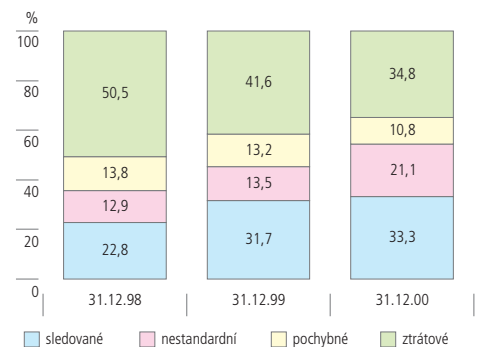
banky s licenci k 31.12.2000 bez Konsolidační banky a bank v nucené správě

	31.12.98	31.12.99	31.03.00	30.06.00	30.09.00	31.12.00
Klasifikované úvěry v mil. Kč	258 004	291 061	246 147	243 927	243 302	256 047
v % z celkového objemu úvěrů	26,45	32,15	28,55	28,48	28,07	29,63
v tom: sledované úvěry	58 721	92 124	89 683	88 368	84 292	85 341
nestandardní úvěry	33 427	39 379	32 556	36 787	36 788	54 064
pochybné úvěry	35 538	38 433	31 894	32 367	33 387	27 488
ztrátové úvěry	130 318	121 125	92 014	86 406	88 835	89 154

GRAF Č. 15

STRUKTURA KLASIFIKOVANÝCH ÚVĚRŮ

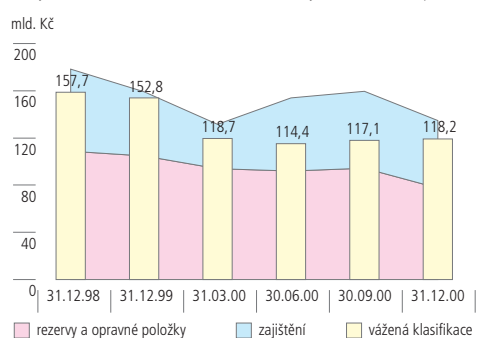
banky s licenci k 31.12.2000 bez Konsolidační banky a bank v nucené správě

GRAF Č. 16

KRYTÍ POTENCIÁLNÍCH ZTRÁT Z ÚVĚROVÉHO PORTFOLIA

banky s licenci k 31.12.2000 bez Konsolidační banky a bank v nucené správě

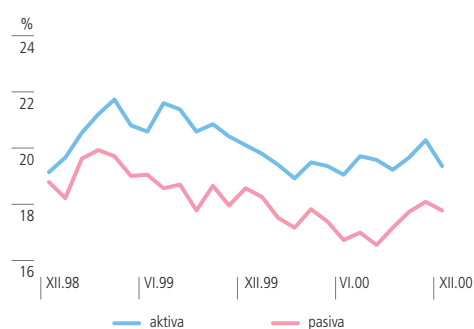

3.2 TRŽNÍ RIZIKO

Do skupiny tržních rizik patří úrokové riziko, měnové riziko, akciové riziko a komoditní riziko. Podle nového konceptu kapitálové přiměřenosti musí banky vůči všem těmto rizikům držet minimální objem kapitálu, který je odvozen od rizikovosti a objemu prováděných operací. Zatímco vystavení měnovému a akciovému riziku lze posuzovat i z jiných pohledů než z hlediska kapitálových požadavků, protože jsou v rámci statistiky k dispozici detailnější pohledy na tyto oblasti podnikání, u úrokového rizika a komoditního rizika jsou další zdroje dat omezené. Operace s komoditami se však v českém bankovním sektoru prakticky nevyskytují. Pokud se týká úrokového rizika, vývoj úrokových sazeb v roce 2000 byl poměrně stabilní a nedocházelo na rozdíl od roku 1999 k jejich výraznějšímu pohybu. Úroveň vystavení úrokovému riziku banky posuzují zpravidla na základě znalosti o rozložení aktiv a pasiv podle pásem přecenění metodou tzv. gapu nebo durace. Bankovní dohled se této problematice věnuje při dohlídkách na místě.

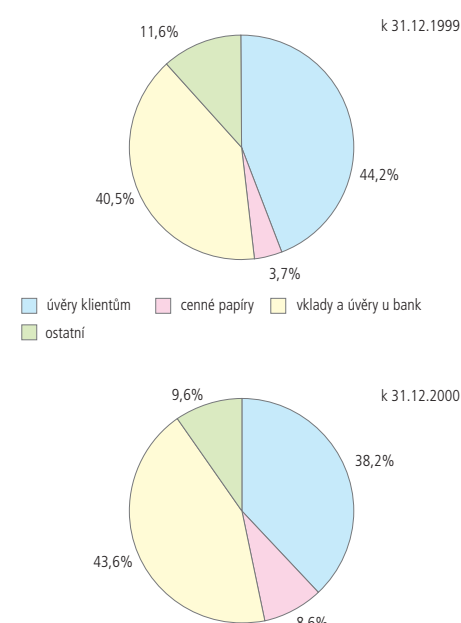
GRAF Č. 17

PODÍL AKTIV A PASIV V CIZÍCH MĚNÁCH NA CELKOVÝCH AKTIVECH A PASIVECH banky s licenci k 31.12.2000

GRAF Č. 18

STRUKTURA DEVIZOVÝCH AKTIV banky s licenci k 31.12.2000

3.2.1 MĚNOVÉ RIZIKO

(banky s licenci k 31. 12. 2000)

Měnové riziko vyplývá ze změn devizových kurzů. V současné době souvisí devizové riziko, kterému jsou vystaveny české banky, především s vývojem amerického dolaru a eura. Český bankovní sektor se však orientuje především na zabezpečení potřeb domácí ekonomiky a obyvatelstva. Z tohoto pohledu je rozhodující část bankovních operací realizována v korunách.

Devizová aktiva k 31. 12. 2000 dosáhla 559,5 mld. Kč, devizová pasiva 483,6 mld. Kč. Devizová aktiva vzrostla za uplynulý rok 2000 o 2,6 %, devizová pasiva o 3,9 %. Relativně nízká dynamika růstu devizových aktiv a pasiv ukazuje na stabilní podíl devizových operací v celkovém objemu bilanční sumy. K 31. 12. 2000 devizová aktiva činila 19,3 % celkové bilanční sumy a devizová pasiva 17,8 % bilanční sumy, přičemž změny těchto podílů nebyly v uplynulém období významné.

Měnovému riziku nejsou vystaveny všechny banky rovnoměrně. Nejvyšší zastoupení cizoměnových operací vykazují pobočky zahraničních bank, což souvisí s jejich úzkými vazbami na země sídla centrály, a to jak v oblasti zdrojů (např. úvěry od centrály a mezibankovní trh), tak i v oblasti užití těchto zdrojů (např. úvěry subjektům se sídlem v zemi centrály banky a jejich dceřiným společnostem, mezibankovní trh aj.) Na konci roku 2000 disponovaly pobočky zahraničních bank devizovými aktivy ve výši 39,8 % jejich celkové bilanční sumy a devizovými pasivy ve výši 38,6 %. Vysoký podíl devizových aktivit je zřetelný rovněž u středních bank, kam spadají v převážné míře dceřiné banky zahraničních bank, proto i u nich existuje silná vazba na zahraniční zdroje a klienty. Podíl devizových aktiv středních bank na bilanční sumě k 31. 12. 2000 činil 31,1 % a podíl pasiv 29,9 %. Poměrně vysoké je zastoupení cizoměnových operací u skupiny malých bank, protože i v této skupině je vyšší zastoupení zahraničních bank. Pod průměrem bankovního sektoru se nalézá skupina velkých bank, u které podíl devizových aktiv na celkových aktivech k 31. 12. 2000 činil 14,0 % a podíl devizových pasiv 11,6 %. Stavební spořitelny operace v cizích měnách vzhledem k omezením daným speciálním zákonem neprovádějí vůbec.

Nejvýznamnější složkou devizových aktiv byly k 31. 12. 2000 vklady a úvěry u bank, které tvořily 43,6 % všech devizových aktiv a proti konci roku 1999 se tento podíl zvýšil o 3,2 bodu. Až do roku 2000 vždy největší podíl ve struktuře devizových aktiv

predstavovali úvěry klientům, jejich podíl se však ve srovnání s rokem 1999 snížil o 6 bodů na 38,2 %. Tato změna ve struktuře devizových aktiv je důsledkem omezené úvěrové aktivity bank, které více umísťovaly volné zdroje do zahraničních bank. Podíl cenných papírů na devizových aktivech přes meziroční zvýšení o 4,9 bodu na 8,6 % k 31. 12. 2000 zůstává stále relativně zanedbatelný.

V devizových pasivech jsou rozhodujícími složkami podobně jako u aktiv operace prováděné s klienty a bankami. V roce 2000 došlo k dalšímu posílení významu vkladů klientů, jejichž podíl na celkových devizových pasivech se zvýšil o 3,4 bodu na 54,3 %. Význam vkladů a úvěrů od bank se proti konci roku 1999 snížil, jejich podíl na celkových devizových pasivech meziročně klesl o 3,1 bodu na 40,5 %. Nižší dynamika růstu devizových vkladů od bank souvisí s nižší potřebou doplňování zdrojů při omezené úvěrové aktivitě. Emise obligací v cizích měnách stojí na okraji zájmu, jejich podíl na celku na konci obou let pouze mírně překročil hranici 2 %.

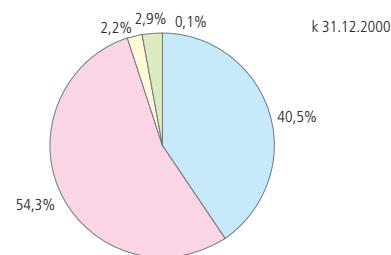
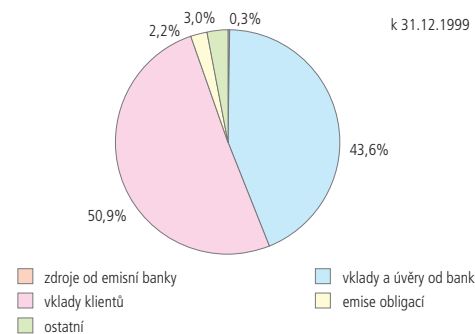
V jednotlivých typech bankovních operací není zastoupení cizích měn shodné. Nejvyšší podíl se objevuje u mezibankovních operací, ať již na aktivní nebo pasivní straně bilance. V celkovém objemu vkladů ukládaných do jiných bank představovaly cizoměnové operace 41,3 %, podobně u vkladů od bank 35,6 %. Výrazně nižší podíl má devizová složka v celkovém objemu úvěrů, která k 31. 12. 2000 představovala 21,8 %, přičemž tento podíl je dlouhodobě stabilní a výrazně se nemění. Obdobná situace je u devizových vkladů klientů, které se k 31. 12. 2000 na celkovém objemu klientských vkladů podílely 16,5 %. I tento podíl je z dlouhodobého hlediska stabilní.

Tržní podíly jednotlivých skupin bank na devizových aktivech mají podstatně odlišnou strukturu než odpovídající tržní podíly celkových aktiv. Tržní podíl velkých bank byl k 31. 12. 2000 nižší o 16,0 bodu, podíl středních bank a poboček zahraničních bank byl naopak vyšší o 10,9 bodu resp. o 10,4 bodu. Devizové aktivity ve skupinách malých bank a stavebních spořitelen jsou zatím jen málo významné. Obdobná situace je i u pasiv, kde byl tržní podíl velkých bank o 21,3 bodu nižší než jejich podíl na celkových pasivech, zatímco střední banky a pobočky zahraničních bank u devizových operací převyšovaly svoje zastoupení v celkových pasivech o 13,1 bodu resp. o 13,0 bodu.

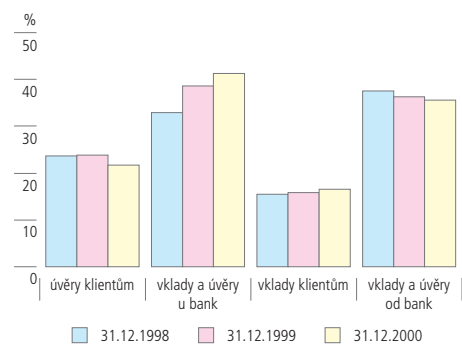
Ve vztahu k operacím s klienty nejsou rozdíly mezi celkovými a devizovými tržními podíly tak výrazné. U skupiny velkých bank se u úvěrů tržní podíl liší o 8,9 bodu ve prospěch celkového tržního podílu, u skupiny středních bank a poboček zahraničních bank se jedná o 8,3 resp. 3,6 bodu ve prospěch devizových úvěrů. Obdobně u klientských vkladů byl podíl velkých bank na devizových klientských vkladech k 31. 12. 2000 o 9,1 bodu nižší než jejich podíl na celkových vkladech klientů bez rozlišení měny, podíl středních bank naopak o 9,7 bodu větší a podíl poboček zahraničních bank o 4,0 bodu větší.

Převaha rozvahových devizových aktiv nad devizovými pasivy vyúsťuje do dlouhé devizové pozice v rozsahu 75,9 mld. Kč k 31. 12. 2000. Krátká pozice v podrozvahových devizových operacích snižuje celkovou dlouhou pozici bankovního sektoru na 38,0 mld. Kč, tj. na 1,4 % celkových aktiv. Relativní vyrovnanost devizové pozice, která se stabilně udržuje na úrovni 1 až 1,5 % z celkových aktiv, výrazně snižuje měnové riziko sektoru jako celku.

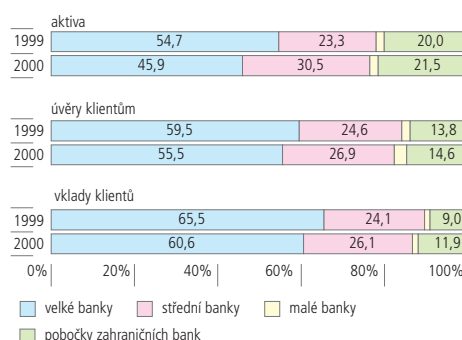
GRAF Č. 19
STRUKTURA DEVIZOVÝCH PASIV
banky s licenci k 31.12.2000

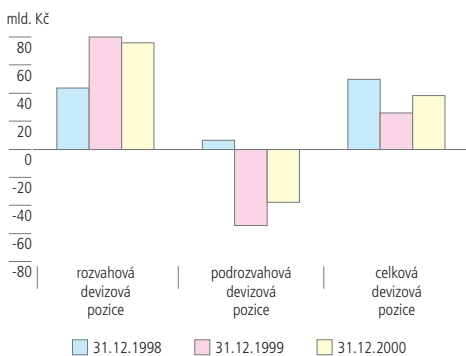
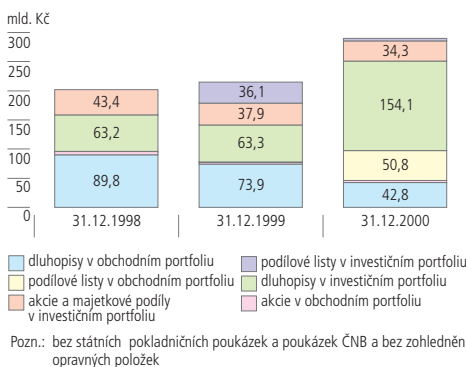
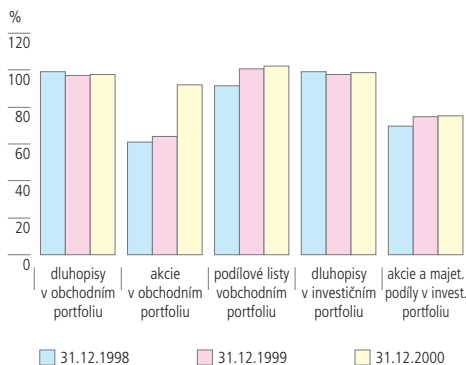

GRAF Č. 20
PODÍL DEVIZ NA VYBRANÝCH PRODUKTECH
banky s licenci k 31.12.2000

GRAF Č. 21
TRŽNÍ PODÍLY SKUPIN BANK NA VYBRANÝCH PRODUKTECH
V CIZÍCH MĚNÁCH V %
banky s licenci k 31.12.2000

GRAF Č. 22DEVIZOVÁ POZICE BANKOVNÍHO SEKTORU
banky s licenci k 31.12.2000**GRAF Č. 23**STRUKTURA CENNÝCH PAPIŘŮ V PORTFOLIU BANKY
banky s licenci k 31.12.2000**GRAF Č. 24**PODÍL REÁLNÝCH HODNOT A CENY POŘIZENÍ CENNÝCH PAPIŘŮ
banky s licenci k 31.12.2000

3.2.2 AKCIOVÉ RIZIKO

(banky s licenci k 31. 12. 2000)

Riziko znehodnocení cenných papírů vyplývá z vývoje na kapitálovém trhu, přičemž příčinami změny cen bývají především hospodářské výsledky emitentů těchto cenných papírů, ekonomická očekávání daného odvětví či celé ekonomiky, změny tržních úrokových sazeb či změny devizových kurzů.

Struktura portfolia cenných papírů určuje stupeň vystavení akciovému riziku. S dluhopisy je spojeno především úrokové riziko, které není v současné době vzhledem k poměrně stabilitě úrokových sazeb v České republice vysoké. Naproti tomu poměrně nestabilní vývoj cen akcií na kapitálovém trhu zvyšuje akciové riziko. Nízká angažovanost bankovního sektoru v obchodování resp. držení akcií a podílových listů v portfoliu výrazně limituje vystavení akciovému riziku. Většina akcií, které mají banky v portfoliu, je zpravidla držena v bankovním portfoliu, které představuje dlouhodobé investice.

Cenné papíry, tj. cenné papíry k obchodování, dlouhodobé finanční investice, státní pokladniční poukázky a poukázky ČNB k 31. 12. 2000 dosáhly 622,1 mld. Kč, tj. o 29,6 % více než na konci roku 1999. Nejrychleji rostly cenné papíry v bankovním portfoliu, které představovaly nadpoloviční většinu celkového přírůstku cenných papírů. Poukázky ČNB tvořily zhruba třetinu a cenné papíry v obchodním portfoliu zhruba desetinu celkového přírůstku cenných papírů za rok 2000. V celkovém objemu cenných papírů představovaly státní pokladniční poukázky a poukázky ČNB 53,4 %, cenné papíry v obchodním portfoliu 14,9 % a cenné papíry v bankovním portfoliu 31,7 %.

Angažovanost bankovního sektoru v oblasti cenných papírů s výjimkou státních pokladničních poukázek a poukázek ČNB, které mají charakter likvidních prostředků a banky je používají v rozhodující míře pro REPO operace s centrální bankou, není příliš vysoká. Cenné papíry v obchodním a investičním portfoliu v čisté hodnotě k 31. 12. 2000 činily 290,2 mld. Kč, tj. 10,7 % z celkového objemu bilanční sumy.

Z hlediska rizikovosti je pozitivní struktura cenných papírů podle typu. Banky investují zejména do dluhopisů, které k 31. 12. 2000 představovaly 67,9 % z celkového objemu cenných papírů bez SPP a poukázek ČNB. Podíl dluhopisů se postupně zvyšuje na úkor akcií a podílových listů, které jsou v českých podmínkách výrazně rizikovější. Celkový objem akcií a podílových listů k 31. 12. 2000 dosáhl 92,9 mld. Kč, což představuje 3,4 % z celkové bilanční sumy a 32,0 % z objemu cenných papírů bez SPP a pČNB. Ve srovnání s rokem 1999 se objem dluhopisů zvýšil o 43,4 %, přičemž se jednalo zejména o dluhopisy v bankovním portfoliu. Akcie a podílové listy byly v roce 2000 vyšší o 19,1 %. Nižší dynamika růstu akcií a podílových listů ve srovnání s dluhopisy je důvodem postupného zlepšování poměru mezi dluhopisy a akciemi.

Vyšší rizikovost akcií ve srovnání s dluhopisy dokumentuje porovnání reálné hodnoty a ceny pořízení jednotlivých typů cenných papírů. Zatímco u dluhopisů, ať již v obchodním nebo bankovním portfoliu, se tento poměr pohybuje mírně pod hranicí 100 %, u akcií je touto hranicí 80 %. Převážná většina akcií je však umístěna v bankovním portfoliu, tj. představuje dlouhodobé finanční investice.

Podle opatření ČNB jsou banky povinny pokrývat opravnými položkami záporný rozdíl mezi reálnou hodnotou a cenou pořízení u jednotlivých cenných papírů zařazených v obchodním portfoliu na denní bázi, u cenných papírů v bankovním portfoliu platí

tato povinnost ke konci roku na rozdíl mezi reálnou hodnotou a cenou pořízení všech cenných papírů dohromady.

K 31. 12. 2000 činila celková potřeba opravných položek, tj. součet rozdílů mezi reálnou hodnotou a cenou pořízení, 2,9 mld. Kč, tj. 1,1 % z celkového objemu cenných papírů bez pokladních poukázek. Ve srovnání s koncem roku 1999 celková potřeba klesla o 8,0 mld. Kč. Z toho vyplývá, že kvalita cenných papírů v portfoliu bank se zlepšuje, což je ovlivněno jak zvyšujícím se podílem dluhopisů, tak i větší obezřetností bank při investování do ostatních druhů cenných papírů.

K pokrytí potenciálních ztrát z portfolia cenných papírů k 31. 12. 2000 vytvořily banky 4,8 mld. Kč opravných položek, tj. více než činila skutečná potřeba. Potenciální ztráty z obchodního portfolia byly kryty na 127,3 % a potenciální ztráty z bankovního portfolia na 176,5 %. V obou případech došlo ve srovnání s koncem roku 1999 ke značnému zlepšení, u bankovního portfolia vzrostlo meziroční krytí jeho rizik o 49,0 bodu, u obchodního portfolia o 26,1 bodu.

3.2.3 RIZIKA DERIVÁTOVÝCH OPERACÍ (banky s licencí k 31. 12. 2000)

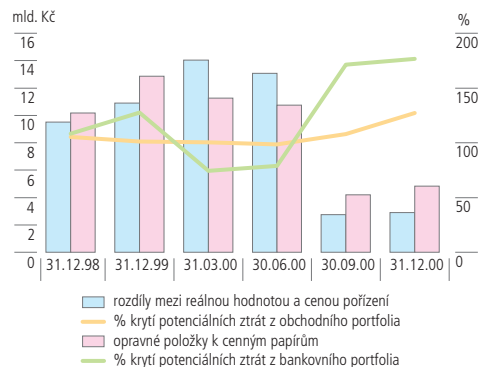
Rizika plynoucí z finančních derivátů jsou v převážné míře riziky tržními, souvisejícími s vývojem tržních cen jejich podkladových aktiv (např. index kapitálového trhu, komodity, akcie, jiné deriváty), dále se změnami úrokových sazeb a devizových kurzů. Úvěrové riziko se vyskytuje u obchodů s kreditními deriváty, přičemž toto riziko plyne i v tomto případě z rizika, kterému jsou vystavena podkladová aktiva. Banky omezují rizika plynoucí z derivátových obchodů především upřednostněním hedgingových operací, které samy o sobě slouží k zajištění rizik vyplývajících z některých bankovních obchodů. Bankovní dohled České národní banky zahrnul tržní rizika plynoucí z derivátových obchodů do svého opatření o kapitálové přiměřenosti, kterým jsou banky povinny se řídit od dubna 2000.

Angažovanost bank v derivátových operacích se v posledních letech výrazně zvyšovala. Pohledávky z derivátových operací k 31. 12. 2000 dosáhly 2 197,4 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 27,0 % a dvouletý růst o 49,5 %. V celkové bilanční sumě ke stejnému datu představovaly deriváty 80,7 %, tj. o 11,9 bodu více než v roce 1999 a o 18,1 bodu více než v roce 1998.

Přes podstatný růst se derivátovým operacím věnuje stále omezený okruh bank zejména ze skupiny středních bank a poboček zahraničních bank. Z celkového počtu 40 bank na konci roku 2000 provádělo derivátové operace 28 bank, o rok dříve 25 bank. Pohledávky z derivátových operací dosahují dlouhodobě nejvyššího podílu na celkových aktivech ve skupině poboček zahraničních bank, a to 280,9 % k 31. 12. 2000. Ve srovnání s rokem 1999 se tento podíl zvýšil o dvě třetiny a proti roku 1998 byl téměř dvojnásobný. Vyšší objem derivátových pohledávek než bilanční sumu vykazují i střední banky, kde tento podíl k 31. 12. 2000 dosáhl 114,6 %. Proti předcházejícím letům však u této skupiny dochází k poklesu tohoto podílu o 11,5 bodu proti roku 1999 a o 24,3 bodu proti roku 1998. V obou těchto skupinách se však derivátovým operacím věnuje zhruba pouze polovina bank. Nižší angažovanost v oblasti derivátů vykazují velké banky, u kterých podíl těchto operací na celkové bilanční sumě k 31. 12. 2000 dosahoval 43,4 %, což bylo zhruba na úrovni konce roku 1999 a o 5,4 bodu více než na konci roku 1998. Pohledávky z derivátových operací u malých bank a stavebních spořitelů jsou nevýznamné.

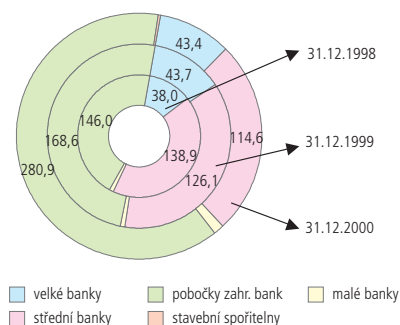
GRAF Č. 25

KRYTÍ POTENCIÁLNÍCH ZTRÁT Z PORTFOLIA CENNÝCH PAPIRŮ
banky s licencí k 31.12.2000 bez Konsolidační banky a bank v nucené správě

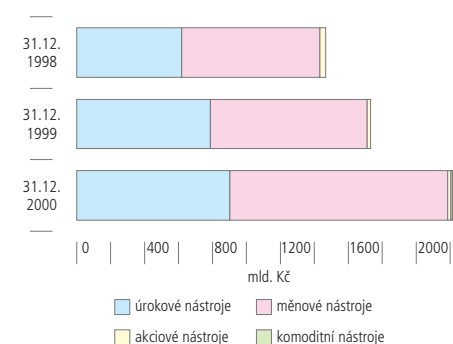
GRAF Č. 26

PODÍL POHLEDÁVEK Z DERIVÁTOVÝCH OPERACÍ
NA BILANČNÍ SUMĚ V %
banky s licencí k 31.12.2000

GRAF Č. 27

STRUKTURA DERIVÁTŮ PODLE PODKLADOVÝCH AKTIV
banky s licencí k 31.12.2000

GRAF Č. 28

STRUKTURA DERIVÁTŮ PODLE TYPU OPERACE
banky s licenci k 31.12.2000

Z hlediska uplatněného nástroje se banky zaměřují zejména na operace s měnovými a úrokovými nástroji. V pohledávkách z derivátových operací představovaly k 31. 12. 2000 operace s měnovými nástroji 58,6 % a operace s úrokovými nástroji 41,1 %. Operace s akciovými a komoditními nástroji byly zanedbatelné. V roce 2000 rostly rychleji operace s měnovými nástroji, jejichž objem se zvýšil o 39,1 %, zatímco operace s úrokovými nástroji vzrostly jen o 14,4 %. Tento vývoj byl přesně opačný než v roce 1999, kdy banky preferovaly operace s úrokovými nástroji před nástroji měnovými (nárůst 27,6 % proti 13,5 %). Tento stav může souviset s poměrně stabilní situací u úrokových sazeb na rozdíl od vývoje devizových kurzů v roce 2000 ve srovnání s rokem 1999.

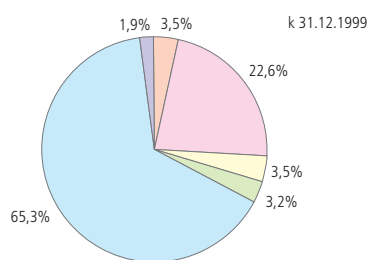
Nejčastějším typem derivátových operací jsou swapy a forwardy s 55,8 % resp. 38,4% na celkovém objemu derivátových operací. Tento podíl je relativně stabilní a výrazněji se nemění. Opce k 31. 12. 2000 představovaly pouze 3,7 % z celkového objemu pohledávek z derivátových operací, přičemž tento podíl se postupně snižuje v návaznosti na jejich pokles proti konci roku 1999 o 5,1 % ve srovnání s dynamickým růstem ostatních druhů derivátových operací.

3.3 RIZIKO ZTRÁTY LIKVIDITY

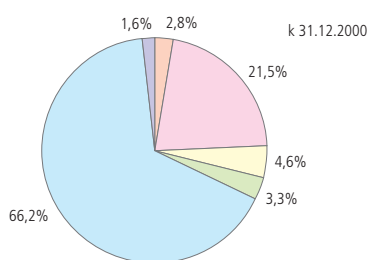
Riziko ztráty likvidity lze definovat jako riziko plynoucí z neschopnosti bank splnit v požadovaném čase a objemu své závazky. Příčinou špatné likvidity, která je ve svém konečném důsledku konkrétním důvodem, kvůli kterému musí banky ukončit svou činnost, bývají nečekané odlivy zdrojů bank, které mohou souviset s důvěryhodností pro klienty a nečekanými událostmi souvisejícími s hospodařením banky ve všech oblastech bankovních obchodů. V těchto případech má mimořádný význam celková stabilita bank a trvale dostatečný objem rychle likvidních aktiv, odpovídající velikosti dané banky, kterým lze tyto nenadálé odlivy zdrojů pokrýt. Hlavním nástrojem řízení likvidity bank je optimalizace časové struktury aktiv a pasiv.

GRAF Č. 29

STRUKTURA VKLADŮ PODLE EKONOMICKÝCH SEKTORŮ
banky s licenci k 31.12.2000

veřejný soukromý vládní
živnosti obytelstvo ostatní

Pozn.: pouze vklady přijaté v České republice

3.3.1 PRIMÁRNÍ ZDROJE

(banky s licenci k 31. 12. 2000)

Rozhodujícím zdrojem financování jsou pro většinu bank klientské vklady. Jedinou skupinou bank, kde hrají primární zdroje druhořadou roli, jsou pobočky zahraničních bank a některé zahraniční banky ve skupině středních bank. Oblast primárních klientských vkladů je jednou z těch oblastí, kde se projevují důsledky poklesu zprostředkování finančních služeb bankami ve prospěch nových forem jako je penzijní připojištění, životní pojištění, kolektivní investování apod. I přes tento relativně nový, protisměrně působící trend, primární vklady bank ve svém celku rostou.

Celkové vklady klientů k 31. 12. 2000 dosáhly 1 408,1 mld. Kč a proti konci roku 1999 se zvýšily o 7,1 %. Tato dynamika byla o 2 body nižší než v roce 1999. Rozhodující podíl 96,2 % v celkovém objemu klientských vkladů představují vklady nebankovních klientů, které se v roce 2000 zvýšily o 7,8 %. Okrajový význam v celkových vkladech klientů, který se dále snižuje v důsledku záporné dynamiky růstu, mají vklady orgánů republiky a státní správy a vkladové certifikáty.

Rozhodující podíl na primárních vkladech mají vklady přijaté od obyvatelstva, které se na jejich celkovém objemu k 31. 12. 2000 podílely 66,2 %. Jejich objem i přes stále se rozvíjející další možnosti zhodnocování úspor prostřednictvím penzijních fondů, pojišťoven a investičních fondů se proti roku 1999 zvýšil o 6,1 %. Ve srovnání s podnikovým sektorem je tato dynamika vyšší o 4,1 bodu. Vklady přijaté od podnikové

sféry tvoří především vklady soukromých podniků, které se na celkových vkladech podílely ke stejnému datu 21,5 %. Podíly ostatních sektorů se pohybují neustále na úrovni 3 - 4 % a výrazněji se nemění.

Struktura primárních vkladů z hlediska odvětví při vyloučení skupiny ostatních odvětví, kam spadají vklady od obyvatelstva, je v podstatě vyrovnaná a nedominuje v ní žádné jednotlivé odvětví. Největší zastoupení na celku má odvětví obchod a pohostinství s podílem 5,9 % k 31. 12. 2000, tj. o 0,5 bodu více než v roce 1999. Hranici 5 % překročil ke konci roku 2000 rovněž zpracovatelský průmysl se svým zastoupením na vkladech ve výši 5,1 % a meziročním poklesem podílu o 0,1 bodu. Odvětví peněžnictví a pojišťovnictví naopak snížilo svůj podíl na celkových vkladech o 1,8 bodu na 4,0 % k 31. 12. 2000. Vklady přijaté od podniků z odvětví zemědělství, stavebnictví a dopravy tvoří dohromady 3,5 % celkových vkladů, což je přibližně na úrovni konce roku 1999.

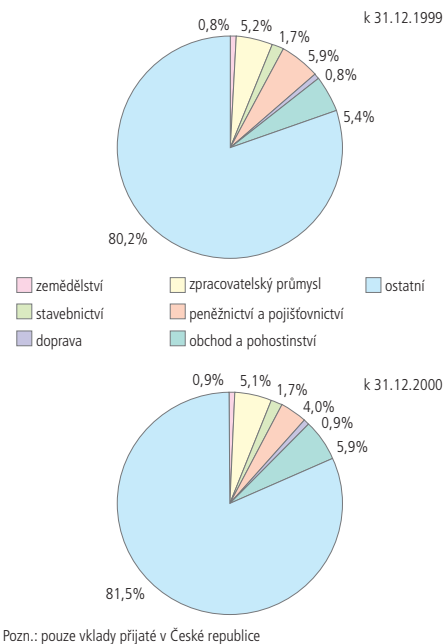
Netermínované klientské vklady jsou tvořeny různými typy běžných účtů. U podnikové klientely a u orgánů místní samosprávy slouží prostředky na těchto účtech především k zabezpečení bezhotovostního platebního styku. U značné části české populace dosud slouží jako prostředek ukládání finančních prostředků, přičemž tato málo progresivní forma uložení kapitálu byla v nedávno uplynulém období podpořena klesajícími úrokovými sazbami termínovaných vkladů. Krátkodobé termínované vklady zahrnují veškeré vklady s dobou splatnosti do jednoho roku, pro střednědobé termínované vklady je charakteristická splatnost v rozmezí od 1 do 4 let a do skupiny dlouhodobých termínovaných vkladů jsou zařazeny všechny vklady s dobou splatnosti přesahující 4 roky.

Netermínované vklady klientů k 31. 12. 2000 činily 437,6 mld. Kč a podílely se tak na celkových klientských vkladech 35,8 %. Ve srovnání s koncem roku 1999 se netermínované vklady zvýšily o 12,4 % a právě přírůstek netermínovaných vkladů je hlavní příčinou celkového růstu klientských vkladů, na kterém se podílí téměř 90 %. Nejvyšší podíl ve struktuře klientských vkladů představují krátkodobé termínované vklady s 46,8 %. Vzhledem ke stagnaci absolutního objemu těchto vkladů, došlo při současném růstu celkových klientských vkladů k poklesu podílu této složky na celku meziročně o 2,2 bodu. Stabilní růst vykazují dlouhodobé termínované vklady, jejichž objem se ve srovnání s koncem roku 1999 zvýšil o 12,2 % a na celkovém objemu vkladů se k 31. 12. 2000 podílel 10,6 %. Růst dlouhodobých vkladů souvisí především s rozvojem činnosti stavebních spořitelen.

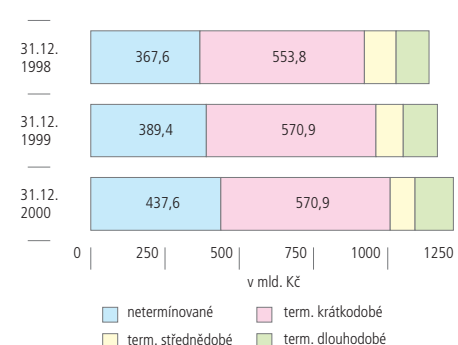
3.3.2 SEKUNDÁRNÍ ZDROJE (banky s licencí k 31. 12. 2000)

Sekundární zdroje bank jsou významnou složkou financování především u poboček zahraničních bank a dále u bank s převažujícím zahraničním kapitálem. Tyto banky mají snadný přístup k sekundárním zdrojům od svých centrál nebo mateřských bank. Na druhé straně se jedná o banky, které dosud nedisponují, buď proto, že neodpovídá jejich podnikatelským záměrům, nebo z důvodu postupného budování, dostatečně rozsáhlou pobočkovou sítí, která je i v současné době rozvoje elektronického bankovníctví nezbytnou podmínkou kontaktů s klientelou a výrazně usnadňuje možnost přijímání vkladů. Klasickými retailovými bankami s nižší úrovní financování prostřednictvím cizích zdrojů zůstávají i nadále Česká spořitelna a Komerční banka, ke kterým se po převzetí pobočkové sítě Investiční a Poštovní banky přiřadila v roce 2000 Československá obchodní banka. Rozsáhlou pobočkovou sítí disponuje dnes rovněž GE Capital Bank a Union banka, zřetelný trend rozšiřování počtu pracovišť pro styk

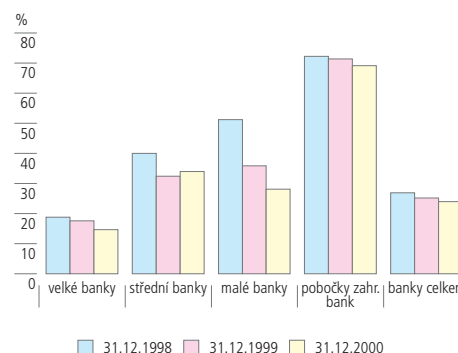
GRAF Č. 30
STRUKTURA VKLADŮ PODLE ODVĚTVÍ
banky s licencí k 31.12.2000

GRAF Č. 31
STRUKTURA VKLADŮ Z ČASOVÉHO HLEDISKA
banky s licencí k 31.12.2000

GRAF Č. 32
PODÍL SEKUNDÁRNÍCH ZDROJŮ NA CIZÍCH ZDROJÍCH
banky s licencí k 31.12.2000

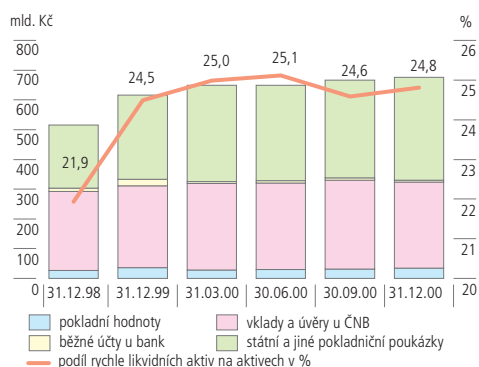
s klientelou vykazuje rovněž Živnostenská banka. I některé další banky deklarují záměr věnovat se ve větší míře sběru primárních vkladů.

Celkový objem vkladů a úvěrů od bank na konci roku 2000 dosáhl 488,2 mld. Kč, tj. 17,9 % celkové bilanční sumy. Zdroje z mezibankovního trhu postupně klesají již od roku 1998 jako důsledek nižší potřeby dodatečných zdrojů při omezené úvěrové aktivitě bankovního sektoru. V roce 2000 se pokles objemu vkladů a úvěrů od bank zpomalil v návaznosti na zvyšující se možnosti v oblasti úvěrování díky zlepšující se situaci v ekonomice. Pokles vkladů a úvěrů od bank jde přitom výlučně na vrub jejich devizové složky při stagnaci korunové složky.

Podíl sekundárních zdrojů na cizích zdrojích u průměrné banky působící v českém bankovním sektoru k 31. 12. 2000 činil 24,0 %. Tento podíl se za uplynulé dva roky snížil o 2,9 bodu. Pod úrovní průměru se pohybují pouze velké banky s podílem 14,7 % k 31. 12. 2000. Nejvyšší podíl mezibankovního financování mají pobočky zahraničních bank s 69,1 % ke stejnému datu. Klesající trend ve vývoji poměru financování sekundárními a primárními vklady je patrný u všech skupin bank s výjimkou středních bank v roce 2000, kde se poměr mezi sekundárními a celkovými cizími zdroji meziročně mírně zvýšil o 1,6 bodu na 34,0 %, což je však stále pod úrovní konce roku 1998.

3.3.3 RYCHLE LIKVIDNÍ AKTIVA (banky s licenci k 31. 12. 2000)

GRAF Č. 33
RYCHLE LIKVIDNÍ AKTIVA
banky s licenci k 31.12.2000

Rychle likvidní aktiva představují ty položky aktivní strany bilance, které se nalézají přímo v peněžní formě (ať již v podobě hotovosti či kladného zůstatku na účtu, který lze okamžitě použít) nebo ve formě pokladničních poukázek, které jsou na trhu krátkodobých dluhopisů zobchodovatelné ve velmi krátkém časovém horizontu. V širším pojetí se mezi likvidní aktiva zahrnují rovněž cenné papíry k obchodování, možnost jejich prodeje se však v důsledku nízké likvidity současného českého kapitálového trhu omezuje na několik málo domácích titulů a na kvalitní cenné papíry zahraničních emitentů.

Celkový objem rychle likvidních aktiv k 31. 12. 2000 činil 675,5 mld. Kč, tj. 24,8 % z celkové bilanční sumy bankovního sektoru. Ve srovnání s koncem roku 1999 jejich objem stoupl o 9,7 %. Ve srovnání s rokem 1999 je tato dynamika zhruba poloviční. Relativně rychlý růst rychle likvidních aktiv souvisí s přebytkem likvidity v českém bankovním sektoru, který vyplývá z nedostatku kvalifikované poptávky po úvěrech při relativně stabilním růstu primárních zdrojů. Mírně se zvyšující úvěrová aktivita v roce 2000 je tak důvodem pro zpomalení růstu rychle likvidních aktiv v tomto roce.

Rozhodujícími složkami rychle likvidních aktiv jsou státní pokladniční poukázky a poukázky ČNB ve výši 346,0 mld. Kč (51,2 % na celkovém objemu rychle likvidních aktiv) a vklady a úvěry u ČNB s 289,7 mld. Kč (42,9 %). Pokladní hodnoty slouží bankám k bezproblémovému a plynulému průběhu hotovostních operací, jejich výše je proto bankami udržovaná trvale na minimální potřebné hladině na úrovni zhruba 5 %. Běžné účty u bank, sloužící k zabezpečení bezhotovostního mezibankovního platebního styku, jsou nejnižší položkou rychle likvidních aktiv a k 31. 12. 2000 tvořily pouze necelé jedno procento z celku.

3.3.4 SOULAD SPLATNOSTI AKTIV A PASIV (banky s licencí k 31. 12. 2000)

Udržování souladu splatnosti mezi aktivními a pasivními položkami bilance je základním nástrojem řízení likvidity bank. U termínovaných položek je doba jejich splatnosti vyjádřena jednoznačně v rámci příslušného kontraktu, a to ať se jedná o vztahy mezi bankou a jejími klienty nebo o vztahy mezi bankami navzájem. U položek, jejichž doba splatnosti je velmi krátká (krátkodobé vklady klientů a bank, některé druhy kontokorentních úvěrů, jejichž záporné saldo musí být pravidelně, většinou měsíčně, vynulováno), respektive není stanovena vůbec (vklady na viděnou) lze stanovit odpovídající konkrétní podíl a tedy i výši, která zůstává bankám trvale k dispozici, a to ať už se jedná o položku aktivní či pasivní. Při řízení likvidity tedy banky zahrnují do svých výpočtů i určitý stupeň stálosti položek, které mohou být teoreticky příslušným obchodním partnerem či klientem okamžitě zrušeny.

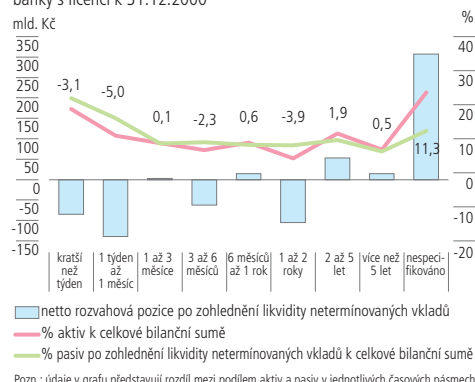
Základním předpokladem dobré likvidní pozice je soulad mezi zbytkovou splatností aktiv a pasiv v jednotlivých časových pásmech. Rozhodující je především řízení krátkodobé likvidity do 3 měsíců, současně by ani v delších časových pásmech neměly být velké rozdíly mezi splatnostmi, které by v budoucnu mohly vyvolat potřebu obstarat zdroje jinde.

K 31. 12. 2000 převyšovala splatná pasiva do 3 měsíců i po zohlednění vlivu netermínovaných vkladů splatná aktiva. Kumulativní rozvahová pozice do 3 měsíců po zohlednění stálosti netermínovaných vkladů v poměru k celkové bilanční sumě činila -8,14 %. V průběhu roku 2000 docházelo k postupnému zhoršování tohoto ukazatele v důsledku přesunu pasiv do pásem s kratší dobou splatnosti, zatímco na aktivní straně bilance se objem v časových pásmech do 3 měsíců výrazněji neměnil. Rozhodujícím faktorem byl nárůst netermínovaných vkladů klientů a ostatních pasiv, u aktiv byl nárůst úvěrů se splatností do 3 měsíců a vkladů a úvěrů u emisních bank snižován úbytkem vkladů a úvěrů u bank.

K 31. 12. 2000 dosáhla nejvyšší hodnoty netto rozvahová pozice (po zohlednění likvidity netermínovaných vkladů) pro pásmo zbytkové doby splatnosti v rozmezí jeden týden až jeden měsíc (139,5 mld. Kč) a 1 až 2 let (105,2 mld. Kč). Téměř zcela vyrovnaná byla k danému dni pozice se splatností 1 až 3 měsíce a velmi nízkých hodnot bylo dosaženo rovněž u pozic se zbytkovými lhůtami splatnosti 6 měsíců až 1 rok a nad 5 let. Ve vztahu k celkovému objemu bilanční sumy se pohybuje absolutní hodnota rozdílu mezi objemem rozvahových aktiv a pasiv (po zohlednění likvidity netermínovaných vkladů) ve všech sledovaných kategoriích splatnosti do 5 %. Struktura aktiv a pasiv bankovního sektoru jako celku se nalézá dlouhodobě v relativní rovnováze.

Tento vývoj se projevil i v ostatních poměrech charakterizujících krátkodobou likviditu, zejména pak v krytí pasiv se splatností do 1 měsíce aktivy, který se proti konci roku 1999 snížil o 7,8 bodu na 55,6 % k 31. 12. 2000. Protože ve splatných pasivech je obsažena značná část netermínovaných vkladů, které jsou ve své podstatě stabilní, nelze tento poměr považovat za nedostatečný. Pokud se týká dlouhodobé likvidity, stále je patrné financování dlouhodobých aktiv krátkodobými zdroji. Aktiva se splatností nad 1 rok zhruba o 40 % převyšují zdroje se stejnou zbytkovou splatností, pohledávky se splatností nad 5 let jsou zhruba 2krát vyšší než zdroje nad 5 let.

GRAF Č. 34
STRUKTURA AKTIV A PASIV PODLE ZBYTKOVÉ DOBY
SPLATNOSTI K 31.12.2000
banky s licencí k 31.12.2000

TAB. Č. 5
SOULAD SPLATNOSTI AKTIV A PASIV
banky s licencí k 31.12.2000, v %

	31.12.99	31.03.00	30.06.00	30.09.00	31.12.00
Kumul. netto pozice:					
do 3 měsíců k aktivům ¹⁾	-4,36	-3,37	-4,67	-2,61	-8,14
do 1 měsíce k aktivům ^{1),2)}	-4,35	-3,26	-5,67	-1,43	-5,40
Aktiva/pasiva splat.:					
do 1 měsíce	60,33	62,91	58,90	61,39	55,57
nad 1 rok	109,47	115,95	130,02	138,07	138,82
nad 5 let	159,05	180,65	180,59	185,44	183,47

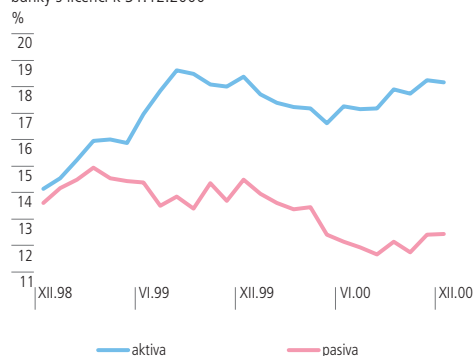
1) po odečtení 80 % netermínovaných vkladů
2) včetně podrozvahy

3.4 RIZIKO ZEMĚ

Riziko země, kterému jsou vystaveny české banky, je dáno výší jejich aktiv, která jsou investována do jiných zemí resp. se nalézají v rukou nerezidentů. Toto riziko souvisí s možností změn především v politických a legislativních podmínkách, které mohou znemožnit klientům a obchodním partnerům příslušné země splácet své závazky buď zcela, popř. omezit jejich výši nebo úhrady odpovídajících závazků mohou být odloženy. Riziko země zahrnuje rovněž možnost zhoršení její ekonomické situace, což může rovněž vést k neschopnosti dlužníků dané země vyrovnávat své závazky v dohodnutých objemech a termínech. Banky minimalizují výši možných ztrát plynoucích z rizika země snížením angažovanosti vůči rizikovým zemím podle stupně jejich rizikovitosti z hlediska dalšího politického a ekonomického vývoje. Omezení aktivit vůči rizikovým zemím je dáno jednak stanovením objemových limitů pro dané regiony, jednak stanovením přísnějších podmínek pro poskytnutí příslušných aktiv (vyšší úrokové sazby, kratší doby splatnosti) a v některých případech rovněž požadavkem na zajištění daného aktiva třetí stranou. Riziko země není snadno kvantifikovatelné a jednotlivé banky jej vyhodnocují individuálně ve vlastním interním systému řízení rizik.

GRAF Č. 35

PODÍL NEREZIDENTSKÝCH AKTIV A PASIV NA CELKOVÝCH AKTIVECH A PASIVECH banky s licenci k 31.12.2000

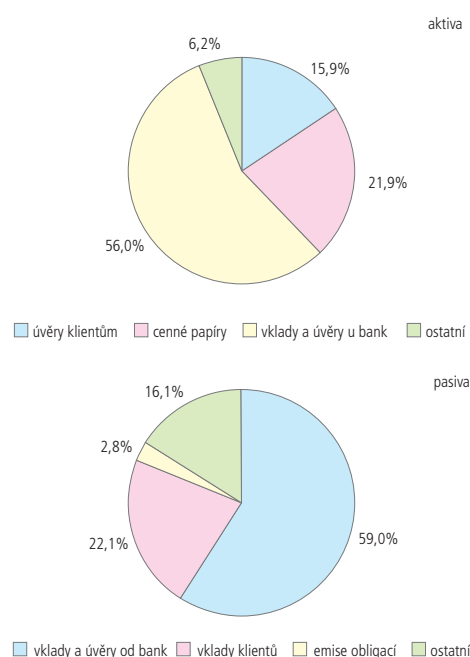
3.4.1 AKTIVITY VŮČI NEREZIDENTŮM

(banky s licenci k 31. 12. 2000)

Angažovanost bankovního sektoru vůči nerezidentům, vyplývající z otevřenosti ekonomiky České republiky a tedy i z možnosti bank vstupovat do obchodních vztahů se zahraničními bankovními i nebankovními subjekty, není v současné době vysoká. Lze však předpokládat, že zejména v souvislosti s přípravami na vstup České republiky do Evropské unie, s růstem zahraničního kapitálu v bankách působících na domácím trhu a s postupujícími zahraničními investicemi do české ekonomiky jako celku, budou tyto aktivity nabývat na významu.

GRAF Č. 36

STRUKTURA AKTIV A PASIV VŮČI NEREZIDENTŮM K 31.12.2000 banky s licenci k 31.12.2000

Aktiva celého bankovního sektoru vůči nerezidentům k 31. 12. 2000 dosáhla 525,9 mld. Kč a na celkových aktivech se podílela 18,2 %. Meziročně tato aktiva vzrostla o 5,4 %, jejich podíl na celkových aktivech se však snížil o 0,2 bodu. Pasiva bankovního sektoru vůči nerezidentům s 338,4 mld. Kč k 31. 12. 2000 se proti předcházejícímu roku snížila o 7,1 % a jejich podíl na celkových pasivech klesl o 2,1 bodu na 12,4 %. U podrozvahových operací, kde rozhodující podíl zaujímají derivátové operace, představují operace s nerezidenty zhruba polovinu všech podrozvahových operací.

Podobně jako u cizoměnových operací rozhodující podíl v celkové struktuře aktiv i pasiv představují obchody s nerezidentskými bankami. Vklady a úvěry do nerezidentských bank k 31. 12. 2000 dosáhly 294,5 mld. Kč, tj. 56,0 % z celkového objemu nerezidentských aktiv. Banky působící v České republice úvěrují převážně domácí subjekty, úvěry nerezidentům činily k 31. 12. 2000 pouze 83,4 mld. Kč, tj. 9,4 % z celkového objemu poskytnutých úvěrů. Významný podíl představují v nerezidentských aktivech i zahraniční cenné papíry, do kterých banky k 31. 12. 2000 investovaly 115,2 mld. Kč, tj. 21,9 % z celkového objemu nerezidentských aktiv. Z hlediska typu se jedná především o podílové listy a dluhopisy.

V nerezidentských pasivech rovněž představují rozhodující podíl vklady a úvěry od bank, které k 31. 12. 2000 dosáhly 199,6 mld. Kč, tj. 59,0 % z jejich celkového objemu. Více než tři čtvrtiny těchto vkladů byly umístěny v pobočkách zahraničních bank a ve skupině středních bank, což odpovídá vyšší orientaci těchto skupin na financování aktivit z mezibankovních zdrojů, především využitím prostředků mateřských bank

a zahraničních centrál. V celkovém objemu vkladů a úvěrů od bank představovaly ke stejnému datu finanční prostředky od nerezidentských bank 40,9 %. Vklady klientů-nerezidentů k 31. 12. 2000 dosáhly při trvale rostoucím trendu podílu 22,1 % na celkových pasivech vůči nerezidentům a 5,5 % z celkově přijatých clientských vkladů.

Aktivity vůči nerezidentům se výrazně liší podle skupin bank. I když z hlediska absolutního objemu převažují zpravidla u jednotlivých typů obchodů vzhledem ke své velikosti velké banky, v relativním vyjádření podobně jako u cizoměnových operací je zřejmá vyšší angažovanosti vůči zahraničí zejména u poboček zahraničních bank a skupiny středních bank.

Podobně jako u celkových operací podíl velkých bank postupně klesá ve prospěch poboček zahraničních bank a skupiny středních bank, které byly v roce 2000 výrazně aktivnější. Tím dochází i k postupnému zvyšování rozdílu oproti základnímu rozdělení celého bankovního trhu. K 31. 12. 2000 spravovaly velké banky 61,9 % celkové bilanční sumy, z celkového objemu nerezidentských aktiv na ně připadalo pouze 57,0 %, tj. o 4,9 bodu méně. U poboček zahraničních bank byl tento rozdíl opačný, tj. z celkového objemu nerezidentských aktiv na ně připadalo 24,2 %, tj. o 13,1 bodu více než činil jejich podíl na celkové bilanční sumě. U skupiny středních bank činil tento rozdíl 1,5 bodu ve prospěch celkových aktiv. Angažovanost malých bank vůči nerezidentům je zatím zanedbatelná a pro stavební spořitelny, vzhledem k jejich specifickému zaměření, tyto aktivity připadají v úvahu pouze výjimečně.

Na pasivní straně bilance je převaha poboček zahraničních bank v nerezidentských operacích ještě výraznější, což vyplývá především z jejich financování prostřednictvím zdrojů od svých centrál. K 31. 12. 2000 činil jejich podíl na celkových nerezidentských pasivech 34,6 %, což bylo o 23,5 bodu více ve srovnání s jejich podílem na celkové bilanční sumě. Skupina středních bank spravovala 28,4 % nerezidentských pasiv, tj. o 8,8 bodu více. Nižší angažovanost v operacích se zahraničím ve srovnání s celkovými aktivitami naopak vykazovaly velké banky (34,4 %, tj. o 27,5 bodu méně než činil jejich tržní podíl na celkových pasivech).

U poboček zahraničních bank a u středních bank jsou objemy aktivní a pasivní strany bilance vůči nerezidentům dlouhodobě v rovnováze, ve skupině velkých bank významně převažují aktiva (k 31. 12. 2000 o více než 150 %) a ve skupině malých bank je dlouhodobě převaha pasiv (k 31. 12. 2000 více než dvojnásobná).

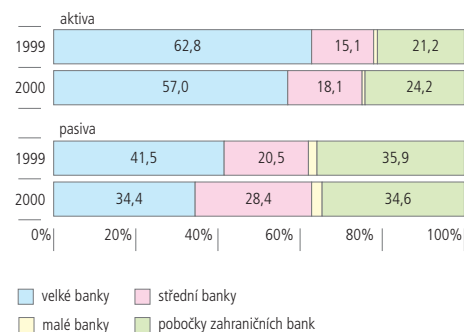
3.4.2 AKTIVITY VŮČI JEDNOTLIVÝM ZEMÍM (banky s licencí k 31. 12. 2000)

Aktivity bank vůči jednotlivým zemím jsou sledovány nově od roku 2000, a to ve vybraných aktivních a pasivních, bilančních i mimobilančních položkách. Z hlediska rizikovosti jsou jednotlivé země rozděleny do několika skupin, přičemž se jedná o skupiny zemí, které jsou členy Evropské unie, o Spojené státy americké, o země střední a východní Evropy (bývalého východního bloku) a o země bývalého Sovětského svazu. U klasických bankovních produktů a služeb je angažovanost vůči zahraničí relativně nízká, vysokých hodnot dosahuje na mezibankovním a derivátovém trhu.

Angažovanost českého bankovního sektoru jako celku se výrazně liší u jednotlivých skupin zemí podle typu bankovního produktu. V oblasti aktivních vkladů a úvěrů u bank byly k 31. 12. 2000 hlavním partnerem bank působících v českém bankovním sektoru země Evropské unie s 83,1 % nerezidentských vkladů a úvěrů bank (248,9 mld. Kč).

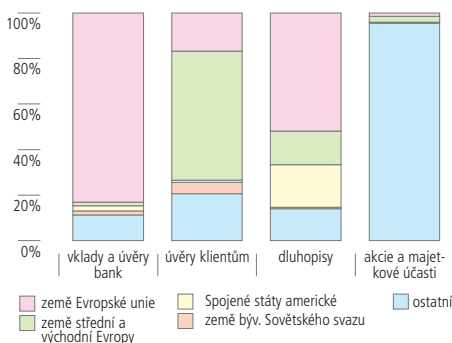
GRAF Č. 37

TRŽNÍ PODÍLY SKUPIN BANK NA VYBRANÝCH PRODUKTECH
VŮČI NEREZIDENTŮM V %
banky s licencí k 31.12.2000

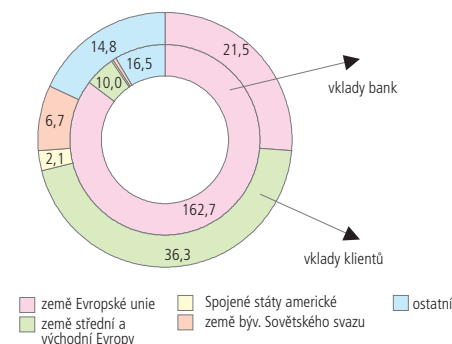

GRAF Č. 38

AKTIVNÍ ANGAŽOVANOST BANKOVNÍHO SEKTORU VŮČI ZAHRANIČÍ K 31.12. 2000
banky s licenci k 31.12.2000

GRAF Č. 39

PASIVNÍ ANGAŽOVANOST BANKOVNÍHO SEKTORU VŮČI ZAHRANIČÍ K 31.12.2000 V MLD. KČ
banky s licenci k 31.12.2000

V oblasti klientských úvěrů se nalézala k 31. 12. 2000 rozhodující skupina dlužníků v zemích střední a východní Evropy s podílem 56,6 % na zahraničních klientských úvěrech, což představovalo 5,6 % z celkově poskytnutých úvěrů. Tři čtvrtiny těchto úvěrů byly poskytnuty velkými bankami a jedná se zejména o úvěry poskytnuté subjektům ze Slovenské republiky (56,1 %). Z ostatních skupin bank větší objem úvěrů poskytly nerezidentům ještě pobočky zahraničních bank (11,9 mld. Kč), přičemž příjemci úvěrů byly v tomto případě země východního bloku (58 % - zejména Polsko a Slovensko) a subjekty ze zemí Evropské unie (19,3 %). I u poboček zahraničních bank však úvěry nerezidentům představovaly pouze 10,9 % z celkového objemu úvěrů.

Emitenty dluhopisů, které měly banky k 31. 12. 2000 ve svém portfoliu, byly z více než 50 % subjekty ze zemí Evropské unie. Podíly ostatních skupin zemí pak byly v podstatě vyrovnané, zanedbatelný podíl zaznamenala pouze skupina zemí bývalého Sovětského svazu.

Na pasivní straně bilance jsou rozhodujícími produkty s nerezidenty vklady bank a vklady klientů. V převažující míře ukládaly v českých bankách své prostředky banky ze zemí Evropské unie (85,4 % z celkového objemu nerezidentských vkladů od bank), zastoupení ostatních skupin zemí bylo výrazně nižší. Více než tři čtvrtiny těchto vkladů byly umístěny v pobočkách zahraničních bank a ve skupině středních bank, což odpovídá vyšší orientaci těchto skupin na financování aktivit z mezibankovních zdrojů, především využitím prostředků mateřských bank a zahraničních centrál. To potvrzuje i původ těchto vkladů z hlediska zemí, kde jsou zastoupeny především Spolková republika Německo (34,7 % z celkového objemu vkladů a úvěrů od nerezidentských bank), Velká Británie (18,9 %) a Nizozemí (11,7 %).

Vklady nebankovních klientů pocházely zejména ze zemí střední a východní Evropy (44,6 % všech zahraničních klientských vkladů), zejména pak ze Slovenské republiky. Vklady ze zemí Evropské unie se na celkových nerezidentských vkladech klientů podílely 26,4 %.

Podrozvahová zahraniční angažovanost domácích bank směřovala k 31. 12. 2000 v rozhodující míře do zemí Evropské unie. U klasických bankovních operací, kterými jsou záruky, přísliby a akreditivy, činil podíl Evropské unie 62,3 % na zahraničních aktivitách a 10,5 % na celkových klasických podrozvahových aktivitách. Na trhu derivátových pohledávek byla opět rozhodujícím partnerem Evropská unie s 85,6 % ze všech zahraničních pohledávek z derivátů. Se značným odstupem následovaly Spojené státy americké s 7,8 % na zahraničních derivátových pohledávkách. Podíly ostatních regionů jsou jen málo významné. Pohledávky a závazky z derivátových operací jsou nejvýraznější složkou aktivit domácích bank vůči zahraničí, neboť se pohybují na úrovni přibližně 1/2 celkového objemu derivátového trhu zaznamenaného v podrozvaze bankovního sektoru.

4. KAPITÁLOVÁ PŘIMĚŘENOST

(banky s licenci k 31. 12. 2000 bez Konsolidační banky a bank v nucené správě)

Charakteristickým rysem bankovního podnikání, který jej odlišuje od jiných oborů, je vysoká míra cizích zdrojů financování, které mohou být při neobežretných bankovních obchodech ohroženy. Kapitálová přiměřenost je základním a mezinárodně používaným standardem, který měří míru reálné úrovně kapitálového vybavení jednotlivých bank, potřebného pro krytí neočekávaných ztrát plynoucích z bankovního podnikání,

a současně slouží jako ochrana vložených cizích zdrojů. Kapitálová přiměřenost vychází ze stanovení kapitálových požadavků ve vztahu k rozsahu bankovních aktivit a jejich rizikovitosti. Do března roku 2000 se do výpočtů kapitálové přiměřenosti promítalo pouze úvěrové riziko. Od dubna 2000, kdy jsou banky v návaznosti na nové opatření bankovního dohledu České národní banky povinny při výpočtu kapitálové přiměřenosti zohlednit rovněž tržní rizika, se výpočet kapitálové přiměřenosti bank působících v českém bankovním sektoru dostal do souladu s praxí ostatních tržních ekonomik.

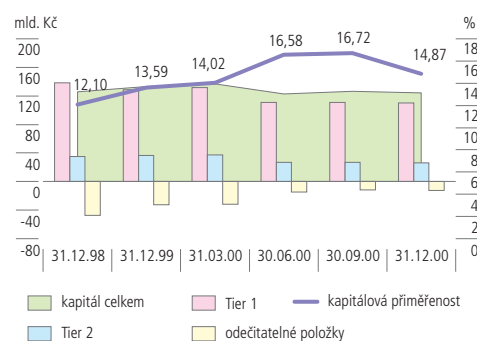
Zásadní změna metodiky propočtu kapitálové přiměřenosti, která spočívá nejen v rozšíření kapitálových požadavků na tržní rizika, ale i v určitých změnách při propočtu celkového kapitálu (např. zahrnování nerozděleného zisku, nižší odpočet kapitálových investic aj.), limituje možnosti porovnání vývoje kapitálové přiměřenosti a jejích komponent v čase.

Kapitálová přiměřenost k 31. 12. 2000 dosáhla 14,87 %, což je o 1,28 bodu více než na konci roku 1999 a o 2,77 bodu více než na konci roku 1998. Celkový kapitál k 31. 12. 2000 činil 124,3 mld. Kč, tj. o 6,7 % méně než na konci roku 1999. Toto snížení je ovlivněno zavedením nucené správy v Investiční a Poštovní bance, v rámci jejíž bilance zůstaly vlastní zdroje banky, tj. součásti celkového kapitálu banky, zatímco ostatní aktivní a pasivní položky byly prodány Čs. obchodní bance. Na celkovém kapitálu se rozhodující měrou podílí Tier 1, tj. zejména základní jmění, rezervní fondy, nerozdělený zisk z předchozích období apod. Kapitál Tier 2, kam je zařazován zejména podřízený dluh a všeobecné rezervy na krytí rizik, má zatím nižší význam a jeho objem se v čase výrazněji nemění. S postupně se zlepšujícím hospodařením se snižuje objem odečitatelných položek, kde rozhodující roli hrají ztráty jak z běžného, tak i z předcházejících období.

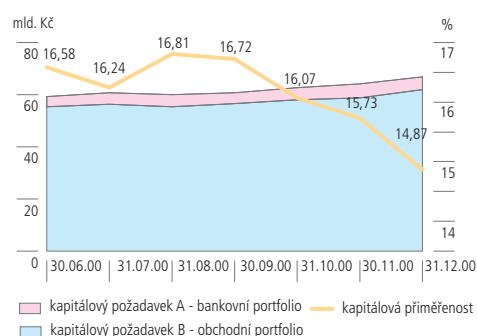
Podle nové metodiky může být do kapitálu zařazen i nerozdělený zisk, pokud je potvrzen auditorem a schválen valnou hromadou. Z toho vyplývá, že vzhledem k dobrému hospodaření bank v roce 2000 jsou vytvořeny předpoklady pro navýšení kapitálu bank po skončení auditů a valných hromad, pokud tyto rozhodnou o posílení rezervních fondů nebo namísto výplaty dividend ponechají dosažený zisk ve formě nerozděleného zisku. I když asi nelze předpokládat, že se do kapitálu dostane veškerý zisk, který byl vytvořen v roce 2000 (zhruba 15,0 mld. Kč), protože některé banky jeho část vyplatí v dividendách nebo odměnách managementu, prostor pro navýšení kapitálu je zde ve srovnání s předcházejícími lety značný.

Převážná část aktivit bankovního sektoru je zařazena do bankovního portfolia, se kterým jsou spojeny především kapitálové požadavky proti úvěrovému riziku, jež jsou propočítávány pomocí stanovených rizikových vah závislých na typu klienta nebo operace. Nižší úvěrová aktivita a umístování zdrojů do rychle likvidních aktiv nebo do jiných bank snižuje celkový objem rizikově vážených aktiv, protože tyto subjekty mají většinou nulovou nebo 20 % rizikovou váhu. Podíl rizikově vážených aktiv na jejich celkové účetní hodnotě k 31. 12. 2000 činil 41,5 % a proti konci roku 1999 se snížil o 3,3 bodu. Poměrně nízká úroveň rizikově vážených aktiv je důsledkem omezení úvěrové aktivity ve prospěch bezpečných operací, které jsou oceněny nižší rizikovou vahou, a státními zárukami v rámci privatizace a řešení situace v Investiční a Poštovní bance. V druhé polovině roku 2000 však docházelo opět v návaznosti na vyšší úvěrovou aktivitu některých středních a malých bank k mírnému růstu rizikově vážených aktiv, který se odrazil v nárůstu kapitálových požadavků k úvěrovému riziku.

GRAF Č. 40
STRUKTURA KAPITÁLU A KAPITÁLOVÁ PŘIMĚŘENOST
banky s licencí k 31.12.2000 bez Konsolidační banky a bank v nucené správě

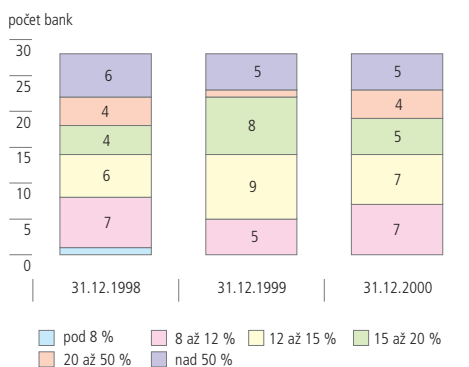

GRAF Č. 41
KAPITÁLOVÁ PŘIMĚŘENOST SE ZOHLEDNĚNÍM TRŽNÍHO
RIZIKA V ROCE 2000
banky s licencí k 31.12.2000 bez Konsolidační banky a bank v nucené správě

GRAF Č. 42

ROZDĚLENÍ BANK PODLE DOSAŽENÉ KAPITÁLOVÉ PŘÍMĚŘENOSTI
banky s licenci k 31.12.2000 bez Konsolidační banky a bank v nucené správě

Orientace bank na klasické bankovníctví se projevuje i v rozdělení bilančních aktiv do obchodního a bankovního portfolia v poměru 1:4, opačná situace je u podrozvahových aktivit, kde na obchodní portfolio připadá zhruba 60 % a na bankovní 40 %. Vyšší rizikovost klasických úvěrových aktivit pak předurčuje objem kapitálových požadavků k jednotlivým rizikům.

Celkový kapitálový požadavek k úvěrovému riziku k 31. 12. 2000 činil 66,9 mld. Kč a proti dubnu 2000, kdy byl poprvé vykázan podle nové metodiky, se zvýšil o 17,1 %. Kapitálové požadavky k tržním rizikům činily pouze 3,2 mld. Kč a týkaly se zejména kapitálových požadavků k obecnému úrokovému riziku (54,4 %), obecnému akciovému riziku (23,6 %) a obecnému měnovému riziku (18,0 %).

Ve vývoji kapitálové přiměřenosti u jednotlivých bank lze v posledních letech pozorovat určité vyrovnávání kapitálové přiměřenosti, která se koncentruje do úrovně 12 až 20 % v důsledku poklesu počtu bank jak s kapitálovou přiměřeností nižší než 12 % (z 12 na 7 bank proti roku 1997), tak i s kapitálovou přiměřeností vyšší než 20 % (z 10 na 9 bank). K 31. 12. 2000 všechny banky splňovaly minimální limit 8 %, pouze 1 banka měla kapitálovou přiměřenost nižší než 10 %. V intervalu mezi 12 a 20 % se nacházelo 12 z 28 bank (6 z 36 bank v roce 1997). Výrazně vysokou kapitálovou přiměřenost nad 50 %, která je zpravidla důsledkem nízké aktivity nebo specifického zaměření banky k 31. 12. 2000 vykazovalo 5 bank (4 banky v roce 1997).

5. HOSPODÁŘSKÉ VÝSLEDKY BANKOVNÍHO SEKTORU

(banky s licenci k 31. 12. 2000 bez Konsolidační banky)

Výsledky hospodaření banky, především konečné objemy dosaženého zisku z bankovní činnosti a čistého zisku, které komplexně vyjadřují úspěšné řízení banky, jsou v přímé souvislosti s úrovní krytí rizik dané banky. Zisk banky se tak stává hlavním zdrojem přílivu dalšího kapitálu, který hrozbu rizik eliminuje, neboť je z podstatné části použit na tvorbu zákonem stanovených a dalších dobrovolných fondů. Dosažení ztráty v hospodaření banky naopak její kapitál snižuje a v důsledku toho snižuje i stabilitu celé banky.

5.1 ZISK Z BANKOVNÍ ČINNOSTI

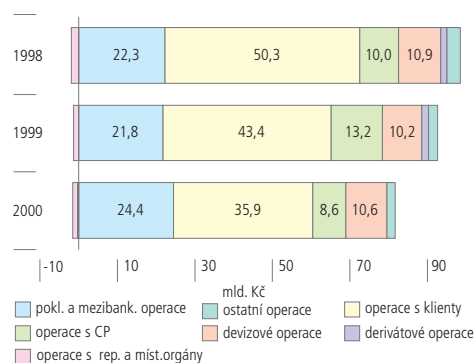
V roce 2000 vytvořily banky 80,1 mld. Kč zisku z bankovní činnosti, což představovalo pouze 88,7 % výsledku roku 1999. Důvodem nižšího zisku z bankovní činnosti bylo zejména snížení úrokového zisku a celková ztráta z operací s cennými papíry a z derivátových operací, které v roce 1999 byly pro banky ziskové. Pozitivně na zisk z bankovní činnosti naopak působilo zvýšení výnosů z poplatků a provizí o 2,6 mld. Kč.

Rozhodující složkou zisku z bankovní činnosti byly z pohledu typů činností i nadále operace s klienty se ziskem 35,9 mld. Kč, tj. 44,8 % celkového zisku z finančních operací. Zároveň však u tohoto typu operací došlo k největšímu poklesu zisku ve srovnání s předcházejícím rokem (o 17,3 %). Vyšší aktivita bank v mezibankovních obchodech vedla ke zvýšení zisku z pokladních a mezibankovních operací, který se na celkovém zisku z bankovní činnosti v roce 2000 podílel 30,5 % a proti roku 1999 se zvýšil o 11,9 %. Ostatní složky zisku z bankovní činnosti podle druhu operací mají podstatně nižší význam a jejich objem se v uplynulém období výrazněji nemění.

Úrokový zisk vč. cenných papírů za rok 2000 činil 53,4 mld. Kč. Jeho pokles o 3,3 mld. Kč byl důsledkem nižší výnosovosti operací s klienty, z nichž banky reali-

GRAF Č. 43

STRUKTURA ZISKU Z FINANČNÍ ČINNOSTI PODLE TYPU ČINNOSTI
banky s licenci k 31.12.2000 bez Konsolidační banky

zovaly o 9,1 mld. Kč méně než v předcházejícím roce. Mírně nižší ziskovost - o 1 mld. Kč vykázaly i operace s ČNB, naproti tomu se výrazně zvýšil zisk z operací s ostatními bankami (o 4,6 mld. Kč). Důvodem nižšího úrokového zisku je kromě vývoje úrokových sazeb, které byly v roce 2000 nižší než v roce 1999, zejména objem aktivních a pasivních operací. Celkové úrokové výnosy se proti roku 1999 snížily o 21,2 mld. Kč, úrokové náklady pouze o 16,5 mld. Kč. Ve vztahu k operacím s klienty byl tento rozdíl ještě výraznější (16,0 mld. Kč proti 6,9 mld. Kč). Úrokové výnosy se váží zejména k úvěrům a vkladům, kde po celý rok 2000 docházelo k odlišnému vývoji - zatímco objem úvěrů klesal resp. stagnoval, vklady zaznamenávaly neustálý růst. Banky tak musely platit větší objem nákladových úroků, i když na straně aktiv umísťovaly volné prostředky do méně výnosných obchodů.

Základní úrokové sazby vyhlášené ČNB se v roce 2000 sice neměnily, při srovnávání výsledků roku 2000 s rokem 1999 je však třeba brát v úvahu, že po většinu roku 1999 byly tyto sazby vyšší. Úroková výnosovost aktiv bez cenných papírů se pohybovala po celý rok 2000 na úrovni 6,8 % (s dílčím poklesem v posledním čtvrtletí), proti roku 1999 poklesla o 1,1 bodu. Úroková nákladovost pasiv bez cenných papírů se v průběhu roku postupně mírně snižovala, ve srovnání s rokem 1999 se snížila o 1 bod. Úrokové rozpětí se proti roku 1999 snížilo pouze o 0,1 bodu a v průběhu roku 2000 vykazovalo mírný nárůst.

Nejvyššího úrokového rozpětí dosahují banky u operací s klienty, kde v roce 2000 činilo 4 %, což bylo pouze o 0,1 bodu méně než v roce 1999 a zároveň po celý rok docházelo k postupnému růstu úrokového rozpětí. Vliv na celkový zisk z bankovní činnosti však vzhledem k zmíněnému nerovnoměrnému rozložení objemu aktivních a pasivních operací není tak významný.

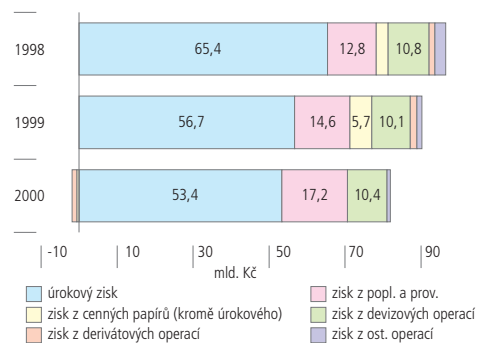
Rostoucí zisk z poplatků a provizí, který v roce 2000 činil 17,2 mld. Kč, je výrazem snahy bank změnit strukturu zisku z bankovní činnosti, ve které stále rozhodující úlohu hrají úrokové zisky, jejichž vývoj je značně závislý na celkové úrovni úrokových sazeb. Zisk z poplatků a provizí, který mohou banky ovlivnit aktivní cenovou politikou, realizují téměř výhradně z operací s klienty. Operace s bankami, ČNB a s cennými papíry jsou z hlediska zisku z poplatků a provizí ztrátové. Téměř tři čtvrtiny zisku z poplatků a provizí realizovaly v roce 2000 velké banky, což odpovídá rozsahu jejich klientely. Ve vztahu k zisku z bankovní činnosti i poměru mezi úrokovým ziskem a ziskem z bankovní činnosti nejsou mezi skupinami bank výrazné rozdíly a hodnoty těchto ukazatelů se pohybují mezi 16 až 28 % resp. 22 až 35 % s výjimkou stavebních spořitelců, kde je zisk z poplatků a provizí výrazně nižší (na úrovni 5,5 %).

Zisk z operací s cennými papíry se promítá do úrokového zisku, protože převážnou část cenných papírů v portfoliu bank tvoří dluhopisy. Úrokový zisk z dluhopisů se proti roku 1999 zvýšil o 1,3 mld. Kč na 9,5 mld. Kč. Na dividendách z držení akcií inkasovaly banky 0,8 mld. Kč, což představuje průměrnou výnosovost akcií 1,1 %. Prodeje cenných papírů byly v roce 2000 na rozdíl od předcházejícího roku ztrátové. Celková ztráta z prodeje cenných papírů činila 1,4 mld. Kč, zatímco v roce 1999 banky z prodeje cenných papírů získaly 4,5 mld. Kč především zásluhou skupiny velkých bank.

Ztrátové byly v roce 2000 rovněž derivátové operace. Celková ztráta za rok 2000 činila 1,2 mld. Kč, zatímco v roce 1999 realizovaly banky v této oblasti zisk ve výši 1,8 mld. Kč. Na celkové ztrátě se podílela zejména skupina velkých bank, nižší zisky resp. ztráty z derivátových operací však vykazovala i většina středních bank.

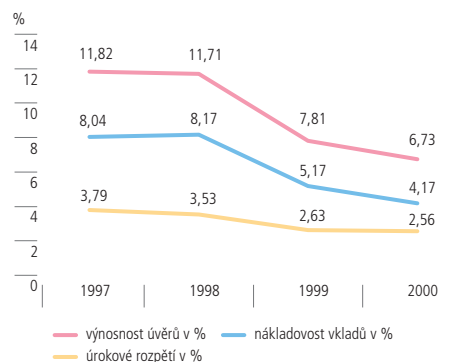
GRAF Č. 44

STRUKTURA ZISKU Z FINANČNÍ ČINNOSTI PODLE DRUHU ZISKU
banky s licencí k 31.12.2000 bez Konsolidační banky

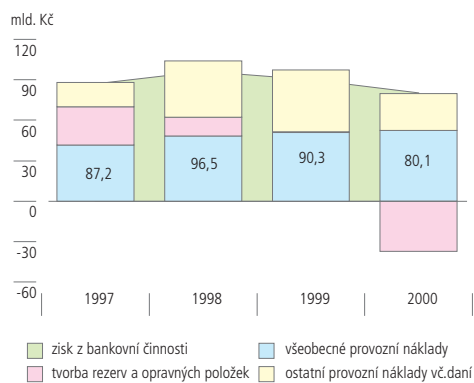
GRAF Č. 45

VYBRANÉ UKAZATELE ZISKOVOSTI
banky s licencí k 31.12.2000 bez Konsolidační banky

5.2 ČISTÝ ZISK

GRAF Č. 46
DOSTATEČNOST TVORBY ZISKU Z BANKOVNÍ ČINNOSTI
banky s licenci k 31.12.2000 bez Konsolidační banky

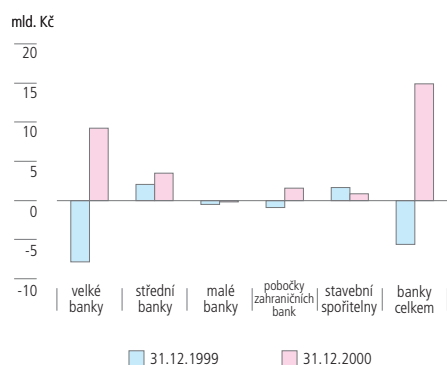

Čistý zisk bankovního sektoru za rok 2000 dosáhl 14,9 mld. Kč po předchozích třech ztrátových letech. V celkové úrovni zisku se promítá i metodická změna účtování odložené daně, hrubý zisk před zdaněním za rok 2000 činil 12,8 mld. Kč.

Hlavním důvodem kladného hospodářského výsledku bankovního sektoru byla kromě pozitivního vývoje všeobecných provozních nákladů především nižší tvorba opravných položek a rezerv. To bylo umožněno převodem ohrožených pohledávek do Konsolidační banky resp. uplatněním státních záruk na ohrožená aktiva ve velkých bankách. Vzhledem ke způsobu účtování tvorby a použití rezerv a opravných položek a nákladů a výnosů z postoupení pohledávek je velice obtížné přesně specifikovat reálnou tvorbu opravných položek a rezerv. Zatímco v roce 1999 přes realizovaná postoupení pohledávek byla stále čistá tvorba rezerv kladná (87 mil. Kč), v roce 2000 dosáhla výrazně záporného výsledku (-37,4 mld. Kč), tj. s kladným dopadem do hospodářského výsledku. Ztráty z ostatních provozních a mimořádných operací, kam jsou začítovány náklady a výnosy z postoupení pohledávek, v roce 2000 činily 52,1 mld. Kč, zatímco v roce 1999 celkem 43,6 mld. Kč.

V roce 2000 banky pokračovaly v nastoupeném trendu snižování dynamiky růstu všeobecných provozních nákladů. Jejich celkový objem za rok 2000 činil 52,6 mld. Kč, tj. o 3,0 % více než v předcházejícím roce. Tato dynamika byla o 4,5 bodu nižší než v roce 1999 a o 10,8 bodu nižší než v roce 1998. Rozhodující podíl na snižování provozních nákladů mají velké banky, které v roce 2000 vykázaly absolutní pokles provozních nákladů o 0,2 %. Nižší provozní náklady než v předcházejícím roce zaznamenaly i stavební spořitelny, u ostatních skupin bank provozní náklady rostly, ale s mírně nižší dynamikou. Nejvyšší růst provozních nákladů vykázala skupina středních bank (15,5 %).

GRAF Č. 47
SROVNÁNÍ ČISTÉHO ZISKU
banky s licenci k 31.12.2000 bez Konsolidační banky

K největší změně v čisté ziskovosti došlo u skupiny velkých bank, která proti ztrátě 7,9 mld. Kč v roce 1999 realizovala v roce 2000 zisk 9,2 mld. Kč především z důvodu nižší tvorby opravných položek a jejich rozpouštění v důsledku převodu pohledávek. Stabilní ziskovost vykazuje skupina středních bank, u které se proti předcházejícímu roku čistý zisk zvýšil o 1,5 mld. Kč na 3,5 mld. Kč. Hospodaření skupiny malých bank se dlouhodobě pohybuje v mírné ztrátě, která se však v roce 2000 proti předcházejícímu roku snížila na 183 mil. Kč. Pobočky zahraničních bank, které v roce 1999 hospodařily se ztrátou 0,9 mld. Kč, v roce 2000 dosáhly čistého zisku ve výši 1,5 mld. Kč. Ziskovost stavebních spořitelen jako jediná dosáhla horších výsledků než v předcházejícím roce, jejich čistý zisk se snížil zhruba o polovinu na 0,9 mld. Kč zejména v důsledku nižšího zisku z bankovních činností. Z celkového počtu 38 bank a poboček zahraničních bank jich 7 hospodařilo se ztrátou v úhrnné výši 0,8 mld. Kč (v roce 1999 to bylo 13 bank s 16,3 mld. Kč).

5.3 EFEKTIVNOST A PRODUKTIVITA

Zvyšování efektivnosti a produktivity bankovního podnikání věnují banky velkou pozornost. Snahy o optimalizaci pobočkové sítě a počtu pracovníků a snižování dalších nákladů spojených s provozem banky se odrážejí v celkové úrovni provozních nákladů. Snižování provozních nákladů by se však nemělo dít na úkor kvality a dostupnosti bankovních služeb, proto banky rozvíjejí nové formy obsluhy svých klientů zejména prostřednictvím elektronického bankovníctví, které umožňuje rychlý přístup k bankovním službám bez nutnosti osobní návštěvy banky.

Snižování provozních nákladů je důsledkem racionalizace pobočkových sítí a počtu pracovníků zejména ve velkých bankách. K 31. 12. 2000 pracovalo v bankovním sektoru 44,9 tis. pracovníků, tj. o 8,2 % méně než v roce 1999. Tento pokles je téměř výhradně důsledkem snížení počtu pracovníků o 4,7 tis. ve skupině velkých bank, v ostatních skupinách bank s výjimkou stavebních spořitelen počet pracovníků roste. Stejný trend je patrný i u bankovních míst, jejichž počet k 31. 12. 2000 dosáhl 1 807, tj. o 198 méně než v roce 1999. Rozhodující podíl na poklesu měly opět velké banky, které v průběhu roku 2000 zrušily 192 poboček.

Struktura všeobecných provozních nákladů je dlouhodobě ustálená a v jejím složení za rok 2000 došlo ve srovnání s předcházejícími dvěma lety k minimálním změnám. Nejvyšší položkou zůstávají nakupované výkony (tj. např. služby, materiál, cestovné aj.), které se proti roku 1999 zvýšily o 4,7 % (3,7 % v roce 1999). Vzhledem k tomu, že tyto výdaje představují rozhodující část (44,6 % v roce 2000) všeobecných provozních nákladů, je tento nárůst hlavním důvodem jejich celkového růstu. Relativně nejvíce se v roce 2000 zvýšily odpisy nehmotného majetku (o 25,7 %), tyto náklady se však na celkovém objemu provozních nákladů podílely pouze 4 %. Jejich růst souvisí především s rozvojem výpočetní techniky v bankách.

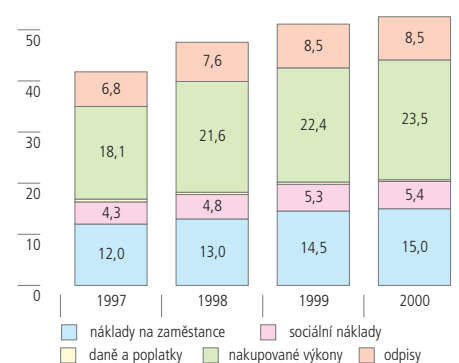
Nejvyšší snížení dynamiky růstu ve srovnání s předcházejícím rokem zaznamenaly náklady na zaměstnance, které se v roce 2000 zvýšily o 3,2 %, zatímco v roce 1999 činil jejich nárůst 11,3 %. Náklady na zaměstnance jsou druhou nejdůležitější složkou všeobecných provozních nákladů s podílem 28,5 %.

Provozní náklady připadající na jednoho zaměstnance dlouhodobě rostou a tento trend pokračoval i v roce 2000, kdy činily 1 171 tis. Kč a proti předcházejícímu roku vzrostly o 12,2 %. Pokračující růst podílu provozních nákladů na jednoho zaměstnance v roce 2000 je důsledkem současného poklesu počtu zaměstnanců a růstu provozních nákladů. Náklady na zaměstnance (tj. mzdové a ostatní osobní náklady) připadající na jednoho zaměstnance v roce 2000 činily 333 tis. Kč, což představuje v meziročním srovnání růst o 12,1 %. Podíl nákladů na zaměstnance na celkových provozních nákladech v roce 2000 stoupl o 0,1 bodu a na konci roku 2000 dosáhl 28,5 % (v dvouletém srovnání došlo k růstu o 1 bod).

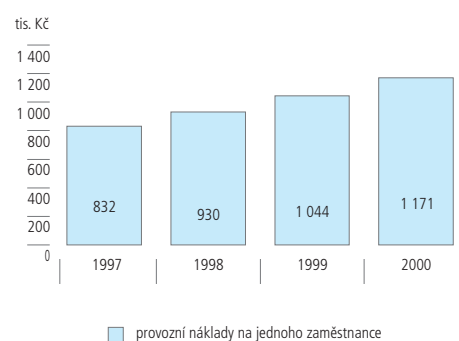
Rostoucí trend má výše bilanční sumy spravovaná jedním bankovním zaměstnancem. Na konci roku 2000 dosáhl tento podíl 55,8 mld. Kč, což je o 17,9 % více než na konci roku 1999 a o 29,1 % více ve srovnání s koncem roku 1998. Zisk z bankovní činnosti vytvořený jedním zaměstnancem má naopak sestupnou tendenci, která plyne z vyšší dynamiky poklesu zisku z bankovní činnosti, než je dynamika poklesu počtu zaměstnanců. V roce 2000 činil bankovní zisk na pracovníka 1,8 mil. Kč, tj. o 3,4 % méně než v roce 1999 a o 5,6 % méně než v roce 1998.

Ukazatel podílu všeobecných provozních nákladů na průměrném stavu bilanční sumy bankovního sektoru k 31. 12. 2000 dosáhl 2,18 %, tj. o 0,03 bodu méně než k 31. 12. 1999. Tento vývoj v roce 2000 byl ovlivněn vyšší dynamikou růstu průměrného stavu aktiv než činila dynamika růstu všeobecných provozních nákladů.

GRAF Č. 48
STRUKTURA VŠEOBECNÝCH PROVOZNÍCH NÁKLADŮ
banky s licencí k 31.12.2000 bez konsolidační banky

GRAF Č. 49
ROČNÍ PROVOZNÍ NÁKLADY NA 1 ZAMĚSTNANCE
banky s licencí k 31.12.2000 bez konsolidační banky

C. PŘÍLOHY

Přehled bank a poboček zahraničních bank k 31. 12. 2000

I. Banky

Banka	Zahájení činnosti	Základní jmění v mil. Kč	Počet bankovních míst		Evidenční počet pracovníků
			v ČR	v zahraničí	
Bank Austria Creditanstalt Czech Republic a.s.	1.4.1991	1 997	20	0	945
Citibank, a.s.	24.6.1991	2 425	5	0	441
CREDIT LYONNAIS BANK PRAHA, a.s.	12.11.1992	500	0	0	95
Česká exportní banka, a.s.	1.7.1995	1 650	0	0	117
Česká spořitelna, a.s.	1.1.1969	15 200	707	1	14 133
Českomoravská hypoteční banka, a.s.	10.1.1991	1 328	42	0	268
Českomoravská záruční a rozvojová banka, akciová společnost	1.3.1992	890	5	0	242
Českomoravská stavební spořitelna, akciová společnost	8.9.1993	1 500	5	0	491
Československá obchodní banka, a.s.	1.1.1965	5 105	253	30	9 239
ČS stavební spořitelna, a.s.	1.7.1994	750	0	0	290
Dresdner Bank CZ a.s.	12.5.1992	1 000	1	0	173
Expandia Banka, a.s.	1.1.1991	515	6	0	382
GE Capital Bank, a.s.	22.6.1998	500	227	0	2 176
HYPO stavební spořitelna, a.s.	1.10.1994	500	4	0	54
HypoVereinsbank CZ a.s.	1.7.1992	5 047	18	0	466
IC Banka, a.s.	6.4.1994	500	1	0	34
Interbanka, akciová společnost	1.2.1991	1 709	0	0	107
J & T Banka, a.s.	18.12.1992	501	0	0	51
Komerční banka, a.s.	1.1.1990	19 005	342	4	10 703
Konsolidační banka Praha, s.p.ú.	21.2.1991	5 950	2	0	580
PLZEŇSKÁ BANKA, a.s.	1.10.1993	1 000	0	0	38
První městská banka, a.s.	1.9.1993	627	0	0	72
Raiffeisen stavební spořitelna a.s.	7.9.1993	500	0	0	314
Raiffeisenbank a.s.	1.7.1993	1 000	19	0	500
Union banka, a.s.	15.11.1991	2 444	106	0	1 149
Volksbank CZ, a.s.	1.1.1994	650	10	0	201
Všeobecná stavební spořitelna Komerční banky, a.s.	16.12.1993	500	0	0	330
Wüstenrot - stavební spořitelna, a.s.	11.11.1993	550	0	0	147
Živnostenská banka, a.s.	r. 1868	1 360	23	1	758

II. Pobočky zahraničních bank

Banka	Zahájení činnosti	Země centrály	Počet obchodně místních jednotek		Evidenční počet pracovníků
			v ČR	v zahraničí	
ABN AMRO BANK N.V.	6.5.1993	Nizozemsko	1	0	166
COMMERZBANK Aktiengesellschaft, pobočka Praha	1.12.1992	SRN	2	0	184
Deutsche Bank Aktiengesellschaft Filiale Prag, organizační složka	1.12.1993	SRN	1	0	105
HSBC Bank plc - pobočka Praha	1.5.1997	Anglie	0	0	37
ING Bank N.V.	1.9.1993	Nizozemsko	0	0	160
RAIFFEISENBANK IM STIFTLAND eG pobočka Cheb, odštěpný závod	2.1.1995	SRN	1	0	24
SOCIETE GENERALE, pobočka PRAHA	15.4.1991	Francie	0	0	165
Sparkasse Mühlviertel - West banka a.s., pobočka České Budějovice	20.3.1995	Rakousko	5	0	50
Všeobecná úverová banka, a.s., pobočka Praha	14.1.1993	Slovensko	1	0	63
Waldviertler Sparkasse von 1842	1.5.1994	Rakousko	2	0	62

III. Banky v nucené správě

Banka	Zahájení činnosti	Zavedení nucené správy
IP banka, a.s.	1.1.1990	16.6.2000

IV. Banky v likvidaci

Banka	Zahájení činnosti	Odnětí licence
Agrobanka Praha, a.s., v likvidaci	1.7.1990	2.9.1998
Banka Bohemia, a.s. - v likvidaci	1.2.1991	neodňata
Baska a.s., v likvidaci	13.12.1990	31.3.1997
Ekoagrobanka, a.s., v likvidaci	1.11.1990	31.5.1997
Evrobanka, a.s., v likvidaci	1.10.1991	30.6.1997
COOP BANKA, a.s., v likvidaci	24.2.1992	6.5.1998

V. Banky v konkurzním řízení

Banka	Zahájení činnosti	Odnětí licence	Zahájení konkurzního řízení
AB Banka, a.s. v likvidaci	1.4.1991	15.12.1995	18.3.1999
Česká banka, akciová společnost Praha - v likvidaci	28.2.1992	15.12.1995	28.6.1996
Kreditní banka Plzeň, a.s. - v likvidaci	1.1.1991	8.8.1996	21.12.1998
Kreditní a průmyslová banka, a.s.	1.4.1991	31.8.1995	2.10.1995
Realitbanka, a.s.	1.11.1991	17.4.1997	24.3.1997
Velkomoravská banka, a.s.	3.11.1992	10.7.1998	2.7.1998
Pragobanka, a.s.	1.10.1990	24.10.1998	19.11.1998
První slezská banka a.s., v likvidaci	12.1.1993	13.5.1996	20.11.1997
Moravia Banka, a.s.	2.7.1992	9.11.1999	8.12.1999
UNIVERSAL BANKA, a.s.	15.2.1993	10.2.1999	12.2.1999

VI. Banky zaniklé bez likvidace

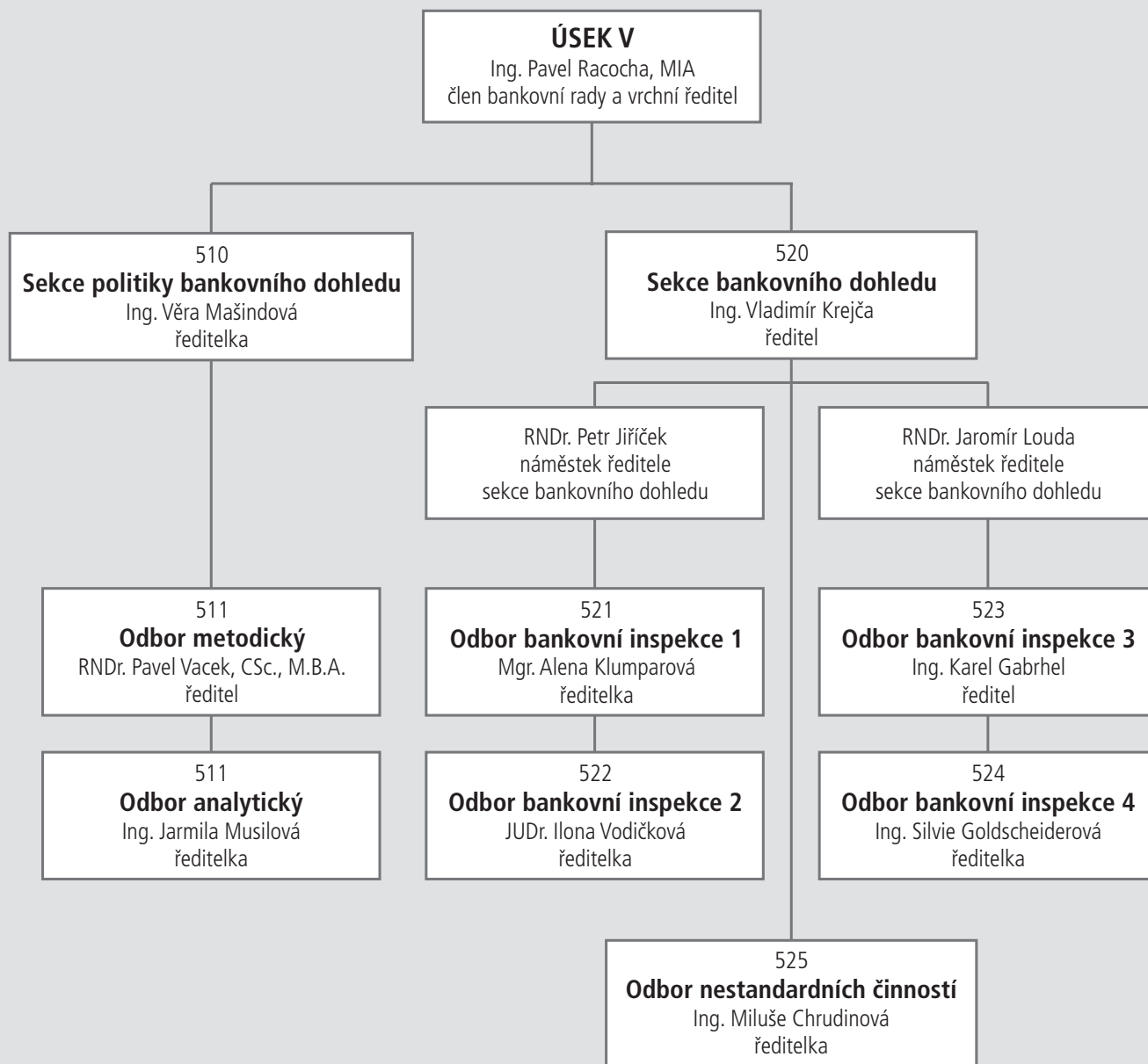
Banka	Zahájení činnosti	Zánik licence	Důvod
Poštovní banka, a.s.	1.1.1991	1.1.1994	fúze
Bank Austria a.s.	1.1.1992	30.6.1998	fúze
Westdeutsche Landesbank (CZ), a.s.	činnost nebyla zahájena	20.1.1998	nezahájení činnosti
HYPO-BANK CZ a.s.	26.2.1992	31.12.1998	fúze
Erste Bank Sparkassen (CR) a.s.	1.2.1993	30.9.2000	fúze

VII. Bývalé banky v současnosti působící již jen jako a.s. bez povolení působit jako banka

Banka	Zahájení činnosti	Zánik licence
BANKA HANÁ, a.s.	11.1.1991	1.12.2000
Foresbank, a.s.	7.9.1993	1.3.1999

Organizační schéma bankovního dohledu České národní banky

k 31.12. 2000

ROZDĚLENÍ BANK DO SKUPIN

I. VELKÉ BANKY

1. Česká spořitelna, a.s.
2. Československá obchodní banka, a.s.
3. Komerční banka, a.s.
4. Konsolidační banka Praha, s.p.ú.

II. STŘEDNÍ BANKY

1. Bank Austria Creditanstalt Czech Republic, a.s.
2. Citibank, a.s.
3. CREDIT LYONNAIS BANK PRAHA, a.s.
4. Česká exportní banka, a.s.
5. Českomoravská záruční a rozvojová banka, akciová společnost
6. Dresdner Bank CZ a.s.
7. GE Capital Bank, a.s.
8. HypoVereinsbank CZ a.s.
9. Raiffeisenbank a.s.
10. Union banka, a.s.
11. Živnostenská banka, a.s.

III. MALÉ BANKY

1. Českomoravská hypoteční banka, a.s.
2. Expandia Banka, a.s.
3. IC Banka, a.s.
4. Interbanka, akciová společnost
5. J & T Banka, a.s.
6. PLZEŇSKÁ BANKA, a.s.
7. První městská banka, a.s.
8. Volksbank CZ, a.s.

IV. POBOČKY ZAHRANIČNÍCH BANK

1. ABN AMRO BANK N.V.
2. COMMERZBANK Aktiengesellschaft, pobočka Praha
3. Deutsche Bank Aktiengesellschaft Filiale Prag, organizační složka
4. HSBC Bank plc - pobočka Praha
5. ING Bank N.V.
6. RAIFFEISENBANK IM STIFTLAND eG pobočka Cheb, odštěpný závod
7. SOCIETE GENERALE, pobočka PRAHA
8. Sparkasse Mühlviertel - West banka a.s., pobočka České Budějovice
9. Všeobecná úverová banka, a.s., pobočka Praha
10. Waldviertler Sparkasse von 1842

V. STAVEBNÍ SPOŘITELNY

1. Českomoravská stavební spořitelna, akciová společnost
2. ČS stavební spořitelna, a.s.
3. HYPO stavební spořitelna, a.s.
4. Raiffeisen stavební spořitelna a.s.
5. Všeobecná stavební spořitelna Komerční banky, a.s.
6. Wüstenrot - stavební spořitelna, a.s.

VI. BANKY V NUCENÉ SPRÁVĚ

1. IP banka, a.s.

Základní ukazatele měnového a hospodářského vývoje České republiky

		1997	1998	1999	2000
Hrubý domácí produkt 1), 2)	Objem (mld. Kč)	1 432,8	1 401,3	1390,6	1433,8
	Přírůstek (%)	-1,0	-2,2	-0,8	3,1
Outputy - přírůstek v % 2)	Průmysl	4,5	1,6	-3,1	5,1
	Stavebnictví	-3,9	-7,0	-6,5	5,3
Ceny	Míra inflace (%)	8,5	10,7	2,1	3,9
Nezaměstnanost 3)	Míra nezaměstnanosti (%)	5,2	7,5	9,4	8,8
Zahraniční obchod	Vývoz (mld. Kč)	722,5	850,3	908,8	1120,4
	Dovoz (mld. Kč)	870,7	928,9	973,2	1247,2
	Saldo (mld. Kč)	-148,2	-78,6	-64,4	-126,8
Průměrné mzdy 2)	Nominální (%)	10,5	9,4	8,2	6,6
	Reálné (%)	1,9	-1,2	6,0	2,6
Platební bilance	Běžný účet (mld. Kč)	-101,9	-43,1	-54,2	-91,4
	Finanční účet (mld. Kč)	34,3	94,3	106,6	129,6
Kurzy devizového trhu 4)	Kč/USD	31,7	32,3	34,6	38,6
	Kč/EUR	35,8	35,9	36,9	35,6
Průměrná úroková míra z mezi- bankovních vkladů (PRIBOR) (%) 4)	7 denní	18,31	14,15	6,85	5,29
	3 měsíční	15,97	14,33	6,85	5,36
	6 měsíční	15,15	14,23	6,89	5,48
Diskontní sazba (%) 3)		13,0	7,5	5,0	5,0
Lombardní sazba (%) 3)		23,0	12,5	7,5	7,5

1) Ve stálých cenách roku 1995

2) Přírůstek v % proti stejnému období minulého roku

3) Stav ke konci období

4) Roční průměry

Aktiva

(banky s licencí k 31. 12. 2000)

	31.12.98	31.12.99	2000			
			31.03.	30.06.	30.09.	31.12.
	v mil. Kč					
Pokladní hodnoty	26 397	36 903	27 852	29 877	30 730	34 782
Vklady a úvěry u ČNB	265 998	274 204	291 897	290 907	298 759	289 676
z toho povinné minimální rezervy	85 739	28 019	29 134	29 559	30 336	28 442
Vklady a úvěry u bank	492 213	572 856	584 606	564 925	641 787	591 546
v tom: běžné účty	18 055	23 206	8 390	14 009	24 986	7 955
termínované vklady	386 705	407 313	394 742	390 243	458 053	416 444
poskytnuté úvěry	87 453	142 337	181 474	160 673	158 749	167 148
Státní pokladniční poukázky	52 925	80 532	85 373	76 138	81 280	97 517
Poukázky ČNB	158 770	201 900	236 300	240 593	244 135	234 374
Poskytnuté úvěry (čisté)	1 000 111	943 881	951 294	948 029	962 626	952 435
v tom: klientům	972 366	910 714	914 294	905 940	906 345	886 386
republikovým a místním orgánům	27 745	33 167	37 000	42 090	56 280	66 049
Cenné papíry k obchodování	95 152	75 336	69 599	43 223	41 066	92 787
v tom: dluhopisy	91 320	72 409	61 609	38 227	32 589	38 518
majetkové cenné papíry	3 832	2 927	7 990	4 995	8 476	54 270
Dlouhodobé finanční investice	92 759	122 221	150 752	187 332	191 999	197 375
Hmotný a nehmotný majetek	62 309	62 782	62 037	61 681	61 536	60 633
Ostatní aktiva	102 620	142 606	140 729	141 396	159 229	171 323
Aktiva celkem	2 349 254	2 513 221	2 600 438	2 584 102	2 713 146	2 722 448
	v %					
Pokladní hodnoty	1,12	1,47	1,07	1,16	1,13	1,28
Vklady a úvěry u ČNB	11,32	10,91	11,22	11,26	11,01	10,64
z toho povinné minimální rezervy	3,65	1,11	1,12	1,14	1,12	1,04
Vklady a úvěry u bank	20,95	22,79	22,48	21,86	23,65	21,73
v tom: běžné účty	0,77	0,92	0,32	0,54	0,92	0,29
termínované vklady	16,46	16,21	15,18	15,10	16,88	15,30
poskytnuté úvěry	3,72	5,66	6,98	6,22	5,85	6,14
Státní pokladniční poukázky	2,25	3,20	3,28	2,95	3,00	3,58
Poukázky ČNB	6,76	8,03	9,09	9,31	9,00	8,61
Poskytnuté úvěry (čisté)	42,57	37,56	36,58	36,69	35,48	34,98
v tom: klientům	41,39	36,24	35,16	35,06	33,41	32,56
republikovým a místním orgánům	1,18	1,32	1,42	1,63	2,07	2,43
Cenné papíry k obchodování	4,05	3,00	2,68	1,67	1,51	3,41
v tom: dluhopisy	3,89	2,88	2,37	1,48	1,20	1,41
majetkové cenné papíry	0,16	0,12	0,31	0,19	0,31	1,99
Dlouhodobé finanční investice	3,95	4,86	5,80	7,25	7,08	7,25
Hmotný a nehmotný majetek	2,65	2,50	2,39	2,39	2,27	2,23
Ostatní aktiva	4,37	5,67	5,41	5,47	5,87	6,29
Aktiva celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Pasiva

(banky s licencí k 31. 12. 2000)

	31.12.98	31.12.99	2000			
			31.03.	30.06.	30.09.	31.12.
			v mil. Kč			
Zdroje od ČNB	52 843	33 764	17 920	19 310	16 549	18 342
Vklady a úvěry od bank	504 005	492 039	512 122	476 457	536 591	488 213
v tom: běžné účty	12 196	10 017	13 966	11 710	16 806	7 717
terminované vklady	341 946	303 586	283 599	260 336	332 453	308 450
přijaté úvěry	149 863	178 436	214 557	204 411	187 331	172 046
Přijaté vklady	1 205 317	1 314 557	1 332 201	1 325 675	1 365 549	1 408 063
v tom: od klientů	1 148 550	1 256 719	1 265 195	1 261 530	1 303 754	1 355 005
republikových a místních orgánů	54 803	54 597	63 129	60 569	58 934	50 828
vkladové certifikáty	1 964	3 242	3 877	3 576	2 861	2 231
Emise obligací	92 588	98 495	99 812	93 440	100 605	102 094
Podřízené finanční závazky	19 370	21 921	22 048	22 165	22 400	21 482
Závazky poboček zahr.bank vůči centrále	2 776	2 750	2 998	3 007	2 982	3 449
Rezervy	40 416	45 326	48 478	51 767	53 163	64 768
Rezervní fondy	73 931	67 105	67 496	60 319	60 401	60 260
Kapitálové fondy	33 967	12 958	13 023	7 242	7 384	17 650
Základní jmění	69 754	86 914	89 665	90 330	89 756	89 111
Ostatní pasiva	254 288	337 392	394 675	434 390	457 766	449 014
Pasiva celkem	2 349 254	2 513 221	2 600 438	2 584 102	2 713 146	2 722 448
			v %			
Zdroje od ČNB	2,25	1,34	0,69	0,75	0,61	0,67
Vklady a úvěry od bank	21,45	19,58	19,69	18,44	19,78	17,93
v tom: běžné účty	0,52	0,40	0,54	0,45	0,62	0,28
terminované vklady	14,56	12,08	10,91	10,07	12,25	11,33
přijaté úvěry	6,38	7,10	8,25	7,91	6,90	6,32
Přijaté vklady	51,31	52,31	51,23	51,30	50,33	51,72
v tom: od klientů	48,89	50,00	48,65	48,82	48,05	49,77
republikových a místních orgánů	2,33	2,17	2,43	2,34	2,17	1,87
vkladové certifikáty	0,08	0,13	0,15	0,14	0,11	0,08
Emise obligací	3,94	3,92	3,84	3,62	3,71	3,75
Podřízené finanční závazky	0,82	0,87	0,85	0,86	0,83	0,79
Závazky poboček zahr.bank vůči centrále	0,12	0,11	0,12	0,12	0,11	0,13
Rezervy	1,72	1,80	1,86	2,00	1,96	2,38
Rezervní fondy	3,15	2,67	2,60	2,33	2,23	2,21
Kapitálové fondy	1,45	0,52	0,50	0,28	0,27	0,65
Základní jmění	2,97	3,46	3,45	3,50	3,31	3,27
Ostatní pasiva	10,82	13,42	15,18	16,81	16,87	16,49
Pasiva celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Podrozvahová aktiva

(banky s licenci k 31. 12. 2000)

	31.12.98	31.12.99	2000			
			31.03.	30.06.	30.09.	31.12.
v mil. Kč						
Poskytnuté přísliby úvěrů a půjček	154 738	177 425	188 458	214 618	267 795	284 130
Pohledávky ze záruk	110 748	108 491	131 442	103 598	249 616	227 094
Pohledávky z akreditivů	15 453	13 673	8 822	7 899	7 976	8 228
Pohledávky ze spotových operací	138 205	39 710	313 259	238 965	173 778	109 326
Pohledávky z forwardů	609 729	672 387	760 348	744 465	649 549	843 138
Pohledávky z futures	31 342	26 052	47 958	84 743	89 676	4 394
Pohledávky ze swapů	721 903	917 230	835 022	964 732	1 027 645	1 227 050
Pohledávky z jiných term.operací	22 214	28 918	73 936	96 824	117 018	41 657
Pohledávky z opčních operací	84 508	85 578	108 901	104 962	102 668	81 200
Podrozvahová aktiva celkem	1 888 839	2 069 465	2 468 145	2 560 805	2 685 722	2 826 218
v %						
Poskytnuté přísliby úvěrů a půjček	8,19	8,57	7,64	8,38	9,97	10,05
Pohledávky ze záruk	5,86	5,24	5,33	4,05	9,29	8,04
Pohledávky z akreditivů	0,82	0,66	0,36	0,31	0,30	0,29
Pohledávky ze spotových operací	7,32	1,92	12,69	9,33	6,47	3,87
Pohledávky z forwardů	32,28	32,49	30,81	29,07	24,19	29,83
Pohledávky z futures	1,66	1,26	1,94	3,31	3,34	0,16
Pohledávky ze swapů	38,22	44,32	33,83	37,67	38,26	43,42
Pohledávky z jiných term.operací	1,18	1,40	3,00	3,78	4,36	1,47
Pohledávky z opčních operací	4,47	4,14	4,41	4,10	3,82	2,87
Podrozvahová aktiva celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Podrozvahová pasiva

(banky s licenci k 31. 12. 2000)

	31.12.98	31.12.99	2000			
			31.03.	30.06.	30.09.	31.12.
v mil. Kč						
Přijaté přísliby úvěrů a půjček	34 125	41 068	48 031	57 276	54 583	51 504
Závazky ze záruk	250 178	287 876	275 669	287 654	347 984	356 333
Závazky z akreditivů	758	801	834	890	778	698
Závazky ze spotových operací	137 886	41 240	313 013	242 590	175 269	109 761
Závazky z forwardů	583 321	675 210	759 887	742 794	656 802	845 127
Závazky z futures	28 543	23 346	46 799	85 249	89 301	4 139
Závazky ze swapů	721 486	916 793	827 191	956 364	1 019 991	1 225 345
Závazky z jiných term.operací	24 001	25 042	65 756	88 449	114 719	43 098
Závazky z opčních operací	83 136	83 478	106 874	103 356	104 252	80 999
Podrozvahová pasiva celkem	1 863 434	2 094 854	2 444 020	2 564 621	2 563 679	2 717 003
v %						
Přijaté přísliby úvěrů a půjček	1,83	1,96	1,97	2,23	2,13	1,90
Závazky ze záruk	13,43	13,74	11,28	11,22	13,57	13,11
Závazky z akreditivů	0,04	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03
Závazky ze spotových operací	7,40	1,97	12,81	9,46	6,84	4,04
Závazky z forwardů	31,30	32,23	31,09	28,96	25,62	31,11
Závazky z futures	1,53	1,11	1,91	3,32	3,48	0,15
Závazky ze swapů	38,72	43,76	33,85	37,29	39,79	45,10
Závazky z jiných term.operací	1,29	1,20	2,69	3,45	4,47	1,59
Závazky z opčních operací	4,46	3,98	4,37	4,03	4,07	2,98
Podrozvahová pasiva celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Výnosy a náklady

(banky s licenci k 31. 12. 2000 bez Konsolidační banky, údaje v mil. Kč)

	31.12.98	31.12.99	2000			
			31.03.	30.06.	30.09.	31.12.
Úrokové výnosy	206 711	153 550	33 451	66 713	99 944	132 390
Úrokové náklady	141 316	96 858	20 733	40 641	60 371	79 008
Úrokový zisk	65 395	56 692	12 718	26 071	39 573	53 382
Přijaté poplatky a provize	16 949	19 959	5 154	10 712	16 080	22 853
Zaplacené poplatky a provize	4 130	5 320	1 295	2 860	3 825	5 614
Zisk z poplatků a provizí	12 819	14 639	3 859	7 853	12 255	17 240
Úrokový zisk vč. poplatků a provizí	78 214	71 331	16 577	33 924	51 828	70 621
Zisk z cenných papírů	3 105	5 735	1 007	-674	-1 022	-583
Zisk z devizových operací	10 784	10 080	2 968	4 507	7 910	10 436
Zisk z derivátových operací	1 593	1 773	-748	657	-257	-1 228
Zisk z ostatních bankovních operací	2 813	1 351	314	471	595	867
Zisk z bankovní činnosti	96 510	90 271	20 118	38 886	59 053	80 113
Všeobecné provozní náklady	47 519	51 067	11 453	24 988	37 629	52 601
Tvorba rezerv a opravných položek (čistá)	14 067	87	-13 583	-42 104	-39 556	-37 426
Ostatní provozní výnosy (+) resp. náklady (-)	-42 048	-46 304	-16 912	-22 894	-25 052	-27 174
Hrubý provozní zisk	-7 125	-7 187	5 336	33 108	35 928	37 764
Mimořádné výnosy (náklady)	2 967	2 700	-746	-26 654	-25 506	-24 960
Hrubý zisk před zdaněním	-4 158	-4 487	4 590	6 454	10 423	12 804
Daně	3 072	1 085	2 104	2 287	2 993	-2 108
Čistý zisk	(7 230)	(5 572)	2 486	4 167	7 429	14 912

Ziskovost a efektivnost

(banky s licenci k 31. 12. 2000 bez Konsolidační banky)

	31.12.98	31.12.99	2000			
			31.03.	30.06.	30.09.	31.12.
Zisk z bankovní činnosti k aktivům v %	4,55	3,90	3,43	3,30	3,31	3,33
Hrubý zisk k aktivům v %	(0,19)	(0,19)	0,78	0,55	0,58	0,53
Čistý zisk k aktivům v %	(0,33)	(0,24)	0,42	0,35	0,42	0,62
Čistý zisk ke kapitálu Tier 1 v %	(5,22)	(4,32)	7,54	6,61	7,82	11,98
Výnosnost úvěrů v %	11,71	7,81	6,84	6,86	6,84	6,73
Nákladovost vkladů v %	8,17	5,17	4,44	4,37	4,30	4,17
Úrokové rozpětí v %	3,53	2,63	2,40	2,49	2,54	2,56
Čistá úroková marže v %	3,44	2,65	2,35	2,40	2,42	2,43
Počet pracovníků v bank. sektoru	51 079	48 924	48 700	48 162	45 632	44 932
Na 1 pracovníka připadá v tis. Kč						
bilanční sumy	43 231	47 369	48 777	48 840	54 402	55 822
zisku z bankovní činnosti	1 889	1 845	1 652	1 615	1 725	1 783
čistého zisku	-142	-114	204	173	217	332
provozních nákladů	930	1 044	941	1 038	1 099	1 171
nákladů na zaměstnance	255	297	69	152	237	333
Všeobecné provozní náklady k aktivům v %	2,15	2,21	1,95	2,12	2,11	2,18

Úvěry

(banky s licenci k 31. 12. 2000, úvěry poskytnuté v ČR, údaje v mil. Kč)

	31.12.98	31.12.99	2000			
			31.03.	30.06.	30.09.	31.12.
Úvěry celkem	1 105 885	1 075 220	1 069 937	1 063 533	1 063 220	1 050 831
v tom: krátkodobé	448 975	414 472	404 031	401 634	398 549	383 209
střednědobé	248 051	236 034	205 980	199 833	200 819	205 684
dlouhodobé	408 860	424 714	459 927	462 065	463 852	461 938
Úvěry celkem	1 105 885	1 075 220	1 069 937	1 063 533	1 063 221	1 050 831
v tom: veřejnému sektoru	120 548	100 521	89 243	82 364	94 330	96 785
soukromému sektoru	771 284	742 107	745 662	743 307	727 042	697 589
vládnímu sektoru	28 259	32 970	36 787	43 428	46 529	53 804
drobnému podnikání (živnosti)	43 155	34 884	30 575	29 271	29 240	27 476
obyvatelstvu	63 242	77 550	79 592	83 968	86 754	99 168
ostatní	79 397	87 189	88 078	81 195	79 326	76 009
v tom: zemědělství a lesnictví	28 769	27 438	24 854	25 409	25 150	22 831
zpracovatelský průmysl	315 990	288 138	264 039	266 491	265 348	246 680
stavebnictví	31 414	28 266	25 493	22 925	22 562	20 301
peněžnictví a pojištnictví	73 456	65 377	103 743	98 706	79 916	104 640
doprava	29 496	27 983	27 182	26 578	27 074	27 639
obchod a pohostinství	220 228	201 074	185 166	187 683	185 493	175 220
ostatní	406 532	436 945	439 460	435 740	457 678	453 520

Vklady

(banky s licenci k 31. 12. 2000, vklady přijaté v ČR, údaje v mil. Kč)

	31.12.98	31.12.99	2000			
			31.03.	30.06.	30.09.	31.12.
Vklady celkem	1 138 703	1 167 351	1 236 832	1 233 645	1 267 241	1 221 144
v tom: netermínované	367 647	389 390	390 450	413 544	434 638	437 637
termínované	771 056	777 961	846 382	820 102	832 604	783 507
v tom: krátkodobé	553 822	570 894	645 863	616 429	629 629	570 941
střednědobé	107 032	91 621	87 347	84 308	82 535	83 006
dlouhodobé	110 204	115 447	113 016	119 366	120 440	129 560
Vklady celkem	1 138 703	1 167 351	1 236 832	1 233 645	1 267 241	1 221 144
v tom: veřejného sektoru	44 358	41 127	44 549	37 366	37 670	34 820
soukromého sektoru	267 975	263 703	291 740	278 066	292 045	262 353
vládního sektoru	36 895	41 038	54 121	66 743	65 506	55 751
drobného podnikání (živnosti)	36 209	37 012	43 804	47 582	52 323	40 453
obyvatelstva	727 701	761 991	783 729	782 694	798 071	808 079
ostatních	25 566	22 480	18 889	21 195	21 626	19 688
v tom: zemědělství a lesnictví	9 883	9 747	9 973	11 182	11 171	10 998
zpracovatelský průmysl	62 032	60 528	61 178	63 727	72 117	62 100
stavebnictví	21 924	19 317	17 006	17 576	20 280	20 301
peněžnictví a pojištnictví	63 636	68 296	65 929	58 519	54 956	49 501
doprava	10 512	9 745	11 422	13 255	15 183	11 406
obchod a pohostinství	69 211	62 971	69 643	74 880	78 924	71 984
ostatní	901 506	936 748	1 001 682	994 507	1 014 611	994 853

Kapitál, kapitálový požadavek a kapitálová přiměřenost

(banky s licencí k 31. 12. 2000 bez Konsolidační banky a bank v nucené správě)

	31.12.98	31.12.99	2000			
			31.03.	30.06.	30.09.	31.12.
Tier 1	138 407	128 866	131 918	110 504	111 172	109 962
Tier 2	34 818	36 857	37 073	26 915	26 959	26 552
Odečitatelné položky	47 178	32 567	32 047	14 521	11 405	12 253
Kapitál celkem	126 047	133 155	136 944	122 898	126 725	124 260
Kapitálový požadavek celkem	-	-	-	59 306	60 637	66 850
Kapitálový požadavek A - bankovní portfolio	-	-	-	55 345	56 700	61 953
Kapitálový požadavek B - obchodní portfolio	-	-	-	3 962	3 936	4 897
Kapitálová přiměřenost	12,10	13,59	14,02	16,58	16,72	14,87

Rezervní zdroje

(banky s licencí k 31. 12. 2000 bez Konsolidační banky a bank v nucené správě, údaje v mil. Kč)

	31.12.98	31.12.99	2000			
			31.03.	30.06.	30.09.	31.12.
Opravné položky	93 933	88 552	72 250	69 554	70 972	59 133
Rezervy	34 145	37 946	41 099	37 688	39 083	51 798
Rezervní fondy	42 499	35 719	36 110	27 759	27 841	27 703
Kapitálové fondy	33 967	12 958	13 022	7 096	7 238	6 821
Rezervní zdroje celkem	204 544	175 174	162 480	142 096	145 134	145 454

Rychle likvidní aktiva

(banky s licencí k 31. 12. 2000 bez Konsolidační banky a bank v nucené správě, údaje v mil. Kč)

	31.12.98	31.12.99	2000			
			31.03.	30.06.	30.09.	31.12.
Pokladní hodnoty	26 385	36 894	27 844	29 872	30 723	34 777
Vklady a úvěry u ČNB	264 548	270 439	283 831	285 123	289 771	285 784
z toho povinné minimální rezervy	85 289	27 754	28 818	29 289	29 981	28 103
Běžné účty u bank	11 088	22 053	5 906	8 310	7 625	5 030
Státní pokladniční poukázky	50 825	80 331	87 704	79 324	84 407	109 126
Pokladniční poukázky ČNB	157 770	201 400	231 245	238 049	241 180	234 412
Rychle likvidní aktiva celkem	510 616	611 116	636 531	640 677	653 707	669 129
Cenné papíry k obchodování	94 878	74 941	69 449	42 436	40 773	92 492
z toho: obligace	90 962	71 609	61 094	35 412	30 075	37 959
majetkové cenné papíry	3 832	2 927	7 990	4 995	8 476	54 270
Likvidní aktiva celkem	605 494	686 057	705 980	683 112	694 479	761 621
Podíl k aktivům celkem v %						
rychle likvidní aktiva	23,12	26,37	26,80	27,43	26,51	26,85
likvidní aktiva	27,42	29,60	29,72	29,24	28,16	30,56

Klasifikované úvěry

(banky s licencí k 31. 12. 2000 bez Konsolidační banky a bank v nucené správě)

	31.12.98	31.12.99	2000			
			31.03.	30.06.	30.09.	31.12.
Klasifikované úvěry v mil. Kč	258 004	291 061	246 147	243 927	243 302	256 047
v % z celkového objemu úvěrů	26,45	32,15	28,55	28,48	28,07	29,63
v tom: sledované úvěry	58 721	92 124	89 683	88 368	84 292	85 341
nestandardní úvěry	33 427	39 379	32 556	36 787	36 788	54 064
pochybné úvěry	35 538	38 433	31 894	32 367	33 387	27 488
ztrátové úvěry	130 318	121 125	92 014	86 406	88 835	89 154
Klasifikované úvěry po zohlednění zajištění v mil. Kč	143 997	170 174	149 511	114 609	105 978	118 717
v % z celkového objemu úvěrů	14,76	18,80	17,34	13,38	12,23	13,74
Vážená klasifikace v mil. Kč	157 708	152 823	118 685	114 353	117 099	118 222
v % z celkového objemu úvěrů	16,17	16,88	13,76	13,35	13,51	13,68
Vážená klasifikace po zohlednění zajištění v mil. Kč	88 779	98 817	81 369	52 674	52 604	61 451
v % z celkového objemu úvěrů	9,10	10,91	9,44	6,15	6,07	7,11
Vytvořené rezervy a opravné položky v mil. Kč	107 995	103 783	93 180	91 260	93 713	77 144
Přebytek (+) resp. nedostatek(-) rezerv, opravných položek a zajištění v mil. Kč	19 216	4 966	11 811	38 586	41 109	15 693
v % z celkového objemu úvěrů	1,97	0,55	1,37	4,50	4,74	1,82

**Struktura aktiv a pasiv podle skutečné doby splatnosti
k 31. prosinci 1999**

(banky s licencí k 31. 12. 2000, údaje v mil. Kč)

	Celkem	v tom								
		kratší než týden	1 týden až 1 měsíc	1 až 3 měsíce	3 až 6 měsíců	6 měsíců až 1 rok	1 až 2 roky	2 až 5 let	více než 5 let	nespeci- fikováno
Aktiva celkem	2 513 221	392 812	353 818	283 787	206 094	237 036	113 426	223 435	148 118	554 696
Pasiva celkem	2 513 221	853 126	384 430	242 162	146 207	134 764	149 578	200 309	93 127	309 517
Netto rozvahová pozice	x	(460 314)	(30 612)	41 625	59 887	102 272	(36 153)	23 125	54 991	245 179
Kumulativní netto rozvahová pozice	x	(460 314)	(490 927)	(449 302)	(389 415)	(287 143)	(323 295)	(300 170)	(245 179)	(0)
v % z bilanční sumy	x	(18,32)	(19,53)	(17,88)	(15,49)	(11,43)	(12,86)	(11,94)	(9,76)	(0,00)
Pasiva po zohlednění likvidity neterm. vkladů	2 513 221	429 501	426 793	284 525	230 932	198 307	213 122	263 853	156 671	309 517
Netto rozvahová pozice	x	(36 689)	(72 975)	(737)	(24 838)	38 728	(99 696)	(40 418)	(8 553)	245 179
Kumulativní netto rozvahová pozice	x	(36 689)	(109 664)	(110 401)	(135 240)	(96 511)	(196 208)	(236 626)	(245 179)	(0)
v % z bilanční sumy	x	(1,46)	(4,36)	(4,39)	(5,38)	(3,84)	(7,81)	(9,42)	(9,76)	(0,00)

**Struktura aktiv a pasiv podle skutečné doby splatnosti
k 31. prosinci 2000**

(banky s licencí k 31. 12. 2000, údaje v mil. Kč)

	Celkem	v tom								
		kratší než týden	1 týden až 1 měsíc	1 až 3 měsíce	3 až 6 měsíců	6 měsíců až 1 rok	1 až 2 roky	2 až 5 let	více než 5 let	nespeci- fikováno
Aktiva celkem	2 722 448	511 274	295 841	235 778	181 322	239 289	115 511	315 038	185 739	642 656
Pasiva celkem	2 722 448	1 063 835	388 573	186 155	150 637	154 114	150 554	192 163	101 238	335 180
Netto rozvahová pozice	x	(552 560)	(92 732)	49 624	30 685	85 174	(35 043)	122 875	84 501	307 477
Kumulativní netto rozvahová pozice	x	(552 560)	(645 292)	(595 669)	(564 984)	(479 809)	(514 853)	(391 978)	(307 477)	(0)
v % z bilanční sumy	x	(20,30)	(23,70)	(21,88)	(20,75)	(17,62)	(18,91)	(14,40)	(11,29)	(0,00)
Pasiva po zohlednění likvidity neterm. vkladů	2 722 448	596 328	435 324	232 905	244 138	224 240	220 680	262 289	171 364	335 180
Netto rozvahová pozice	x	(85 053)	(139 483)	2 873	(62 816)	15 048	(105 169)	52 749	14 375	307 477
Kumulativní netto rozvahová pozice	x	(85 053)	(224 536)	(221 663)	(284 480)	(269 431)	(374 600)	(321 852)	(307 477)	(0)
v % z bilanční sumy	x	(3,12)	(8,25)	(8,14)	(10,45)	(9,90)	(13,76)	(11,82)	(11,29)	(0,00)

vydává:

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
Česká republika

kontakt:

ODBOR VEŘEJNÝCH INFORMACÍ

Tel.: 02/2441 3494
Fax: 02/2441 2179

Grafika, sazba, produkce: JEROME, s. r. o.